

การศึกษาความรู้และเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวของครูมัธยมศึกษา
โรงเรียนนิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
จังหวัดลพบุรี

สารนิพนธ์

ของ

ร้อยตรี วิษณุรักษ์ ชันทองทิพย์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว

พฤษภาคม 2550

การศึกษาความรู้และเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวของครูมัธยมศึกษา
โรงเรียนนิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
จังหวัดลพบุรี

สารนิพนธ์

ของ

ร้อยตรี วิษณุรักษ์ ชันทองทิพย์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว

พฤษภาคม 2550

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาความรู้และเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวของครูมัธยมศึกษา
โรงเรียนนิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
จังหวัดลพบุรี

บทคัดย่อ

ของ

ร้อยตรี วิษณุรักษ์ ชันทองทิพย์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว

พฤษภาคม 2550

วิชญ์รักษ์ ชันทองทิพย์.(2550).การศึกษาความรู้และเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนว
ของ ครูมัธยมศึกษา โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี จังหวัดลพบุรี.สารนิพนธ์. กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว).กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ :
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาความรู้และเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครู
แนะแนวของครูมัธยมศึกษา และเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความรู้และเจตคติในการปฏิบัติ
หน้าที่เป็นครูแนะแนว ตามตัวแปร เพศ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งการปฏิบัติงานในโรงเรียน
ประสบการณ์การฝึกอบรมความรู้ด้านแนะแนว และระยะเวลาในการทำงาน ของครูมัธยมศึกษา
แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นครูระดับมัธยมศึกษา ของ โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ ฯ
จังหวัดลพบุรี จำนวนทั้งหมด 139 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบวัดความรู้และ
แบบสอบถามเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวของครูระดับมัธยมศึกษา การวิเคราะห์
ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบความแตกต่างโดยใช้
ค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of variance) โดยใช้ ONE WAY ANOVA

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

- 1.ครูระดับมัธยมศึกษามีความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวในภาพรวมอยู่ใน
ระดับปานกลาง และมีเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวอยู่ในระดับดี
- 2.ครูมัธยมศึกษาที่มีประสบการณ์ความรู้ด้านการแนะแนวต่างกัน มีความรู้ในการ
ปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนครูมัธยมศึกษา
ที่มีเพศ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งการปฏิบัติงานในโรงเรียน และ ระยะเวลาในการทำงานต่างกัน มี
ความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวไม่แตกต่างกัน
- 3.ครูมัธยมศึกษาที่มีเพศ ประสบการณ์ความรู้ด้านการแนะแนวต่างกัน มีเจตคติใน
การปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และครูที่มี
ตำแหน่งการปฏิบัติงานในโรงเรียนต่างกันมีเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนครูมัธยมศึกษาที่มีวุฒิการศึกษา และ ระยะเวลาในการ
ทำงาน ต่างกัน มีความเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวไม่แตกต่างกัน

A STUDY OF KNOWLEDGE AND ATTITUDES OF HIGH SCHOOL TEACHERS
IN PERFORMING AS GUIDANCE TEACHERS AT WINITSUKSA SCHOOL
UNDER PATRONAGE OF PRINCESS MAHA CHAKRI SIRINDHORN IN LOPBURI

AN ABSTRACT

BY

SECOND LIEUTENANT WITSANURAK KHANTHONGTHIP

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Guidance and Counseling Psychology
at Srinakharinwirot University

May 2007

Witsanurak Khanthongthip.(2007). *A Study of Knowledge and Attitudes of High School Teachers in Performing as Guidance Teachers at Winituksa School Under Patronage of Princess Maha Chakri Sirindhorn in Lopburi*. Master 's Project , M.Ed. (Guidance and Counseling Psychology) Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisors : Assist Prof.Dr.Nanthana Wong-In.

The purposes of the research were to study the knowledge and the attitudes of high school teachers in performing as guidance teachers and compare the differences of among the variables in : gender, educational level, working position, guidance training experience, and working length. The population were 139 high school teachers in Wintuksa School Under Patronage of Princess Maha Chakri Sirindhorn in Lopburi. The research instruments were the Knowledge Test and the Attitudes Questionnaires in Performing as Guidance Teachers. The data was analyzed by means, standard deviations, percentages, t-test, and Analysis of Variance.

The results of the research were as the followings :

1. High school teachers had the knowledge in performing as guidance teachers in the average level and had the attitudes in performing as guidance teachers in the good level.

2. High school teachers with different guidance training experience had significantly differences in the knowledge in performing as guidance teachers at .05 level, while high school teachers with different gender, educational level, working position, and working length had not significantly differences.

3. High school teachers with different gender, and guidance training experience had significantly differences in the attitudes in performing as guidance teachers at .01 level, and high school teachers with different working position had significantly differences in the attitudes in performing as guidance teachers at .05 level, while high school teachers with different education level and working length had not significantly differences.

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์และประธานกรรมการ สอบสารนิพนธ์ รวมถึง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพร มณีศรีขำ รองศาสตราจารย์ชูชีพ อ่อนโคกสูง กรรมการสอบสารนิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษา ชี้แนะ ตรวจสอบ แก้ไขข้อบกพร่อง ให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยรำลึกบุญคุณในความกรุณาของท่าน ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรหมธิดา แสนคำเครือ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง และ อาจารย์ธวัชวรรณ หงส์นาค ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย อีกทั้ง คณาจารย์ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษาทุกท่านที่ให้ความรู้แก่ผู้วิจัยในการศึกษาตาม หลักสูตรจิตวิทยาการแนะแนว ทำให้ผู้วิจัยได้เรียนรู้ประสบการณ์ที่ดี ตลอดระยะเวลาที่ได้เข้ามา ศึกษาในสถาบันแห่งนี้

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้รับใบอนุญาต อาจารย์ใหญ่ คณะผู้บริหาร คณาจารย์ โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ ฯ ทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาในการเป็นแหล่งข้อมูลในการทำ วิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี รวมถึงคณาจารย์โรงเรียนพิบูลวิทยาลัย โรงเรียนพระนารายณ์ จังหวัดลพบุรี ที่ได้ให้ความกรุณาในการเป็นกลุ่มทดลองเพื่อตรวจสอบหาคุณภาพเครื่องมือ

ท้ายที่สุดผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คุณสายใจ ชันทองทิพย์ คุณนฤมล ชันทองทิพย์ รวมถึง ครอบครัวชันทองทิพย์ ที่ให้การส่งเสริมและสนับสนุนกำลังใจอย่างจริงใจ รวมไปถึงเพื่อนร่วมรุ่น ปริญญาโทสาขาจิตวิทยาการแนะแนวทุกคนที่ได้ให้กำลังใจที่ดีและการช่วยเหลือเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์ของสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอหมอบบูชาพระคุณบิดา มารดา และ บุรพาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณดังที่ได้กล่าวนามมาแล้วข้างต้นทุก ๆ ท่านไว้ในโอกาสนี้ด้วย

ร้อยตรี วิษณุรักษ์ ชันทองทิพย์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
แหล่งข้อมูล.....	4
ตัวแปรที่ศึกษา.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
สมมติฐานของการวิจัย.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความรู้.....	8
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเจตคติ.....	11
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานแนะแนว.....	20
เอกสารที่เกี่ยวกับธรรมชาติพัฒนาการและความต้องการของผู้เรียน ช่วงวัยระดับมัธยมศึกษา.....	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนว.....	46
3 วิธีการดำเนินการวิจัย	51
การกำหนดแหล่งข้อมูล.....	51
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	51
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	55
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	57
ข้อตกลงเกี่ยวกับการวิเคราะห์และแปลผล.....	57
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
ผลการวิจัย.....	59
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	70
ความมุ่งหมายในการวิจัย.....	70
สมมติฐานการวิจัย.....	70
วิธีการดำเนินการวิจัย.....	70
แหล่งข้อมูล.....	70
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	70
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
สรุปผลการวิจัย.....	72
อภิปรายผลการวิจัย.....	72
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	76
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป.....	76
บรรณานุกรม.....	78
ภาคผนวก.....	86
ภาคผนวก ก แบบสอบถามการวิจัย.....	87
ภาคผนวก ข คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	95
ภาคผนวก ค หนังสือขอความร่วมมือเพื่อใช้ในการวิจัย.....	102
ภาคผนวก ง รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	108
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	110

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนและคำร้อยละของ ครูระดับมัธยมศึกษาศึกษา โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ ฯ จำแนกตาม เพศ ตำแหน่งการปฏิบัติงานในโรงเรียน วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การฝึกอบรม ความรู้ด้านแนะแนว และ ระยะเวลาในการทำงาน.....	59
2 จำนวนครู ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และคำร้อยละ ของคะแนนความรู้และเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวของ ครูมัธยมศึกษา โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ ฯ	61
3 จำนวนครู คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความรู้ และเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวของครูมัธยมศึกษา โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ ฯ จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา.....	62
4 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้และเจตคติ ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวของครูมัธยมศึกษา โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ ฯ จำแนกตามเพศและวุฒิการศึกษา.....	64
5 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้และเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็น ครูแนะแนวของครูมัธยมศึกษา โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ ฯ ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว จำแนกตามตัวแปรตำแหน่ง การปฏิบัติงานในโรงเรียน.....	65
6 ทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่เปรียบเทียบเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนว ของครูมัธยมศึกษา โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ ฯ จำแนกตาม ตำแหน่งการปฏิบัติงานในโรงเรียน.....	65
7 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้และเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็น ครูแนะแนวของครูมัธยมศึกษา โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ ฯ ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว จำแนกตามตัวแปรประสบการณ์ การฝึกอบรมความรู้ด้านแนะแนว.....	66
8 ทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่เปรียบเทียบความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่เป็น ครูแนะแนว ของครูมัธยมศึกษา โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ ฯ จำแนกตามประสบการณ์การฝึกอบรมความรู้ด้านแนะแนว.....	67

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
9 ทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่เปรียบเทียบเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่ เป็นครูแนะแนวของครูมัธยมศึกษา โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ ฯ จำแนกตามประสบการณ์การฝึกอบรมความรู้ด้านแนะแนว.....	68
10 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้และเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่ เป็นครูแนะแนวของครูมัธยมศึกษา โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ ฯ ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว จำแนกตามตัวแปร ระยะเวลาในการทำงาน.....	69
11 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่เป็น ครูแนะแนว.....	96
12 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็น ครูแนะแนว.....	97
13 แสดงค่าความยากง่ายของแบบวัดความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนว.....	99
14 แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็น ครูแนะแนว.....	100

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แสดงองค์ประกอบของเจตคติของไทรแอนดิส.....	14
2 บริการหลักของงานแนะแนว.....	31

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดแนวทางการจัดการศึกษา โดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ ความรู้มาใช้ในการป้องกัน แก้ปัญหา และเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กอปรกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมและเทคโนโลยี ก่อให้เกิดทั้งผลดีและผลเสียต่อการดำเนินชีวิตในปัจจุบันของบุคคล ทำให้เกิดความยุ่งยาก ซับซ้อนมากยิ่งขึ้น จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินชีวิตให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณค่า มีศักดิ์ศรี และมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ.2545:1)

กระทรวงศึกษาธิการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้จัดเป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือกิจกรรมแนะแนว และกิจกรรมนักเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ.2545:1) การดำเนินงานแนะแนวให้สนองเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพชีวิตดังกล่าว จำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาให้ความสำคัญกับการแนะแนวและบริหารจัดการ ตามแผนพัฒนาการแนะแนว ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2545-2549) โดยมีกรอบแนวคิดมิติใหม่ การแนะแนว ในข้อ 1.ว่า ผู้บริหารและครูทุกคนมีบทบาทในการแนะแนว เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้มั่นคงกับผู้เรียน ทั้งในด้านชีวิตและสังคมอย่างต่อเนื่อง โดยใช้การแนะแนวเป็นกระบวนการสำคัญในการสร้างและพัฒนาชีวิตของผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ.2545:2)

เพื่อสนองพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด การแนะแนวของสถานศึกษา จึงควรมีความชัดเจนเป็นระบบมากขึ้น โดยมีจุดเน้นให้ครูทุกคนมีบทบาทในการแนะแนว รู้จักและเข้าใจผู้เรียนเป็นรายบุคคล มีความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่าย ทั้งในและนอกสถานศึกษา ในการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ.2545:27)

บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลก็คือ ครู-อาจารย์ ที่นอกจากจะมีภารกิจในด้านการสอนแล้ว บทบาทสำคัญอีกบทบาทหนึ่ง คือบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่วิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจ และสังคม มีอิทธิพลสูงต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบันบทบาทของครู – อาจารย์ในฐานะอาจารย์ที่ปรึกษาจึงนับเป็นสิ่งที่จำเป็นและมีความสำคัญเพิ่มขึ้น อาจารย์ที่ปรึกษาจะทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงในการฝึกความเป็นผู้ใหญ่ให้แก่นักเรียน คอยช่วยเหลือเกื้อกูลในงานที่เกินความสามารถของนักเรียน ใช้อำนวยความสะดวก

สะดวกในการเรียนรู้ชีวิตนักเรียนที่ดี ให้คำปรึกษาทางด้านวิชาการ และช่วยชี้แนะประสานงานให้เกิดความคล่องตัวในการกระบวนการศึกษา รวมทั้งคำปรึกษาเบื้องต้นในด้านต่าง ๆ แก่นักเรียน (เรียม ศรีทอง.2541 : 4)

การปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวให้เกิดประโยชน์นั้น บุคลากรในโรงเรียนซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ครูปฏิบัติการสอน และรวมถึงครูสนับสนุนการสอนจะต้องมีบทบาทการเป็นนักแนะแนว โดยจากการประมวลบทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวของ วชิร ทรัพย์มี (2531 : 125-127) ว่าบุคลากรที่จะปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวนั้นควรมีการประสานงานกันระหว่างผู้บริหารโรงเรียน ครูปฏิบัติการสอน ครูสนับสนุนการสอน ในการวางแผนร่วมมือกันจัดโครงการแนะแนวมีการจัดอบรมความรู้แก่บุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับบริการแนะแนว รวมถึงการส่งเสริมความเข้าใจและเจตคติที่ดีแก่ครูและบุคลากรอื่นๆ ในโรงเรียนเกี่ยวกับประโยชน์และลักษณะของบริการแนะแนวและชี้แจงให้ครูเข้าใจบทบาทของครูที่มีต่อการบริการให้แก่แก่นักเรียน อันได้แก่ บริการสำรวจนักเรียนเป็นรายบุคคล บริการสนเทศทั้งทางด้านการศึกษา อาชีพ และสังคม บริการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนรายบุคคลและเป็นกลุ่ม บริการจัดวางตัวบุคคลทั้งทางด้านการศึกษา อาชีพ กิจกรรมเสริมหลักสูตร และบริการต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดให้แก่แก่นักเรียน บริการติดตามผลนักเรียนหลังจากได้รับบริการแนะแนว

นอกจากนี้บุคลากรทุกฝ่ายจะต้องจัดกิจกรรมแนะแนวโดยยึดหลักการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.2545 : 3 - 4) โดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์และแนวปฏิบัติที่ชัดเจน จัดให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน บูรณาการวิชาการกับชีวิตจริง และกำหนดเวลาในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสม สอดคล้องกับวิถีทัศน์และเป้าหมายของสถานศึกษา

เนื่องจากบุคลากรทุกฝ่ายจะต้องเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนว ดังนั้นครูทุกคนควรมีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการแนะแนว บริการหลักของงานแนะแนว ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการของมนุษย์ ธรรมชาติของมนุษย์ซึ่งประกอบด้วยความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ พฤติกรรมมนุษย์ ทั้งนี้เพื่อนำไปใช้ในการบูรณาการจัดการเรียนรู้ในกิจกรรมแนะแนว (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.2545 : 16)

นอกเหนือจากความรู้ที่บุคลากรในโรงเรียน ที่เป็นองค์ประกอบของการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวแล้ว เจตคติก็มีความสำคัญอีกองค์ประกอบหนึ่ง ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยของ บัญชुरย์ ชุมแวงวาปี (2542 : 103) ที่ศึกษาพบว่าเจตคติของผู้บริหารและครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การสอนต่อการจัดกิจกรรมแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาขึ้นอยู่กับมากและส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่เนื่องจากเจตคติ หมายถึง ความโน้มเอียงที่จะมีปฏิกิริยาต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในทางที่ดีหรือต่อต้านสภาพแวดล้อมที่จะมาถึงทางใดทางหนึ่ง โดยมีผลต่อพฤติกรรม ในด้านการเตรียมตัว หรือความพร้อมในการตอบสนอง ต่อสิ่งนั้นๆ ไปในทิศทางใด ทิศทางหนึ่ง โดยที่เจตคติของบุคคลจะประกอบด้วย ความคิด ความรู้สึก และส่งผลไปสู่แนวโน้มในการปฏิบัติตนต่อเรื่องนั้น ๆ ด้วย

โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จังหวัดลพบุรีเป็นโรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ช่วงชั้นที่ 3 และ 4 เป็นโรงเรียนกลุ่มการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา อยู่ในสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีวิสัยทัศน์ของโรงเรียนกล่าวว่า “โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ฯ มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีความเป็นเลิศทางวิชาการ มีความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสาร และมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย มีความรับผิดชอบต่อสังคม ดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุขบนพื้นฐานของความเป็นไทย เน้นกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ มีการบริหารจัดการที่ดี พัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการเรียน ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา” การจัดกิจกรรมแนะแนวและให้ครูทุกคนเป็นครูแนะแนวจึงถือเป็นการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ (รายงานประจำปีโรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ฯ.2548 : 13)

สภาพการปฏิบัติงานในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวของ โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ฯ ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ปีการศึกษา 2549 มีจำนวนนักเรียน 3,785 คน มีครูและบุคลากรทางการศึกษารวมทั้งสิ้น 139 คน ในจำนวนนี้มีครูแนะแนว จำนวน 2 คน การจัดการเรียนในกิจกรรมแนะแนวโดยครูแนะแนวที่มีวุฒิการศึกษาด้านจิตวิทยาและการแนะแนวทั้ง 2 คนนั้น เนื่องจากแต่ละระดับชั้นมีจำนวนห้องเรียนมาก เป็นจำนวน 75 ห้องเรียน จึงให้ครูแนะแนวทั้ง 2 คน จัดกิจกรรมแนะแนวเฉพาะระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทุกห้องเรียน ซึ่งถือเป็นชั้นที่สูงสุดของช่วงชั้นที่ 3 และ 4 ตามลำดับ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีจำนวนถึง 20 ห้องเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวน 3 ห้องเรียน นอกเหนือจากนี้โรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมห้องวิสาสะ (Home room) โดยครูที่ปรึกษา / ครูประจำชั้น เป็นผู้ควบคุมดูแล ซึ่งอาจจะใช้ช่วงเวลาดังกล่าวนี้ในการรับบทบาทเป็นครูแนะแนวอย่างเต็มเวลา เนื่องจากจำนวนห้องเรียนมีจำนวนมาก ประกอบกับงานด้านธุรการของงานแนะแนวมีจำนวนมาก เช่น งานส่งเสริมผู้เรียนที่มีผลการเรียนเรียนดี งานทุนการศึกษางานศึกษาต่อ รวมถึงงานบริการแนะแนวทั้ง 5 บริการ ทำให้ครูแนะแนวที่มีจำนวนเพียง 2 คน ไม่สามารถที่จะเข้าพบนักเรียนทุกชั้นเรียนได้ ครูประจำชั้น / ครูที่ปรึกษา และบุคลากรทางการศึกษาทุกคนในโรงเรียน จึงจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่และรับบทบาทในการเป็นครูแนะแนวเพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ด้วยเหตุที่ครูที่ไม่ได้มีวุฒิการศึกษาจิตวิทยาและการแนะแนวทุกคนแต่ต้องมาปฏิบัติหน้าที่ในการเป็นครูแนะแนว อีกทั้งครูทุกคนที่ไม่ใช่ครูแนะแนวนั้นมีหน้าที่ประจำอยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็นด้านการบริการ การสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ของตน และการทำงานบริการซึ่งเป็นสนับสนุนการเรียนการสอน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนว รวมถึงการมีเจตคติที่ดีต่อการรับหน้าที่เป็นครูแนะแนว ในหัวข้อ “การศึกษาความรู้และเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวของครูระดับชั้นมัธยมศึกษา” ของโรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ฯ จังหวัดลพบุรี เพื่อที่จะได้ทราบข้อมูลและเป็นแนวทางเพิ่มพูนความรู้ สร้างเจตคติที่ดีให้ครูทุกคนปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวได้อย่างมีประสิทธิภาพในการส่งเสริม พัฒนาและสร้างภูมิคุ้มกันที่มั่นคง ให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ตามแผนการศึกษาชาติต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความรู้และเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวของครูมัธยมศึกษา โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ฯ จังหวัดลพบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบความรู้และเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวของครูมัธยมศึกษา โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ฯ จังหวัดลพบุรี จำแนกตามตัวแปร เพศ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งการปฏิบัติงานในโรงเรียน ประสบการณ์การฝึกอบรมความรู้ด้านแนะแนวและระยะเวลาในการทำงาน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการศึกษาเกี่ยวกับความรู้และเจตคติในการปฏิบัติเป็นครูแนะแนวของครูมัธยมศึกษา (ช่วงชั้นที่ 3 และ 4) โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ฯ จังหวัดลพบุรี ครั้งนี้ ทำให้ทราบว่าขณะนี้ครูทุกคนที่อยู่ในระบบโรงเรียนมัธยมศึกษาที่จะต้องรับบทบาทในการเป็นครูแนะแนวนั้นมีความรู้ เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่การเป็นครูแนะแนวมากน้อยเพียงใด รวมถึงการทราบถึงเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนว เพราะถือเป็นสิ่งสำคัญในการตั้งใจปฏิบัติงานของบุคคล เพื่อเป็นแนวทางในการให้ความรู้ ประสบการณ์ และสร้างเจตคติที่ดีในการเป็นครูแนะแนวแก่ครูทุกคนในโรงเรียนต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล คือ ครูระดับชั้นมัธยมศึกษา (ช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4) ของโรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ฯ จังหวัดลพบุรี จำนวน 139 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่
 - 1.1 เพศ จำแนกเป็น เพศชาย และเพศหญิง
 - 1.2 วุฒิการศึกษา จำแนกเป็น วุฒิปริญญาตรี และวุฒิสองปริญญาตรี
 - 1.3 ตำแหน่งการปฏิบัติงานในโรงเรียน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา

ครูปฏิบัติการสอน และ ครูสนับสนุนการสอน

- 1.4 ประสบการณ์ความรู้ด้านการแนะแนว จำแนกเป็น ครูที่มีวุฒิการศึกษาด้านการแนะแนว ครูที่เคยฝึกหรือได้รับการอบรมด้านการแนะแนว ครูที่ศึกษาหาความรู้ด้านการแนะแนวด้วยตนเอง และ ครูที่ไม่มีความรู้ด้านการแนะแนว
- 1.5 ระยะเวลาในการทำงาน แบ่งเป็น 1-10 ปี 11-20 ปี 21-30 ปี และ 30 ปีขึ้นไป
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความรู้และเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนว

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนว หมายถึง ความรู้ในเรื่องต่างๆ ที่นำไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนว ได้แก่ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการแนะแนว, ความรู้เกี่ยวกับบริการของงานแนะแนว และความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการของมนุษย์ช่วงอายุระหว่าง 12-15 ปี (ช่วงชั้นที่ 3) และช่วงอายุ 15-18 ปี (ช่วงชั้นที่ 4)

1.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการแนะแนว หมายถึง ความรู้ในเรื่องต่อไปนี้
ความหมาย ปรัชญา หลักการ ความมุ่งหมาย และประเภทของการแนะแนว

1.2 ความรู้เกี่ยวกับบริการงานของงานแนะแนว หมายถึง บริการหลักของงานแนะแนว ซึ่งประกอบด้วย 1.บริการสำรวจผู้เรียนเป็นรายบุคคล 2.บริการให้ข้อมูลสารสนเทศ 3.บริการให้คำปรึกษา 4.บริการจัดวางตัวบุคคล 5.บริการติดตามผลและประเมินผล

1.3 ความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติและพัฒนาการของผู้เรียน หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติของผู้เรียนช่วงวัยระดับมัธยมศึกษาช่วงอายุระหว่าง 12-15 ปี (ช่วงชั้นที่ 3) และ ช่วงอายุ 15 -18 ปี (ช่วงชั้นที่ 4) รวมถึงพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของมนุษย์ซึ่งถือเป็นช่วงวัยรุ่น คือ มีอายุระหว่าง 12-18 ปี

2. เจตคติต่อการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนว หมายถึง ความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มในการกระทำของบุคคลที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนว นอกเหนือจากภาระหน้าที่งานประจำไปในทิศทางใดทางหนึ่ง

2.1 ความคิดต่อการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนว หมายถึง ความคิดที่มีต่อการเห็นคุณค่า การเห็นความสำคัญ และความคิดคล้อยตามในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนว

2.2 ความรู้สึกต่อการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนว หมายถึง ความรู้สึกในลักษณะของความพอใจ การยอมรับ ความชอบ ความภูมิใจ ที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนว

2.3 แนวโน้มในการกระทำต่อการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนว หมายถึงแนวโน้มในการปฏิบัติงาน ความตั้งใจ การสนับสนุน การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนว

3. วุฒิการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาที่สำเร็จการศึกษาสูงสุดแบ่งเป็น ระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี

4. ตำแหน่งในการปฏิบัติงาน หมายถึง หน้าที่ในการปฏิบัติงานที่ได้รับบรรจุภายในโรงเรียน จำแนกเป็น

4.1 ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาเอกชน ประกอบด้วย ผู้รับใบอนุญาต ผู้จัดการ อาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ หัวหน้าฝ่าย / งาน และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้

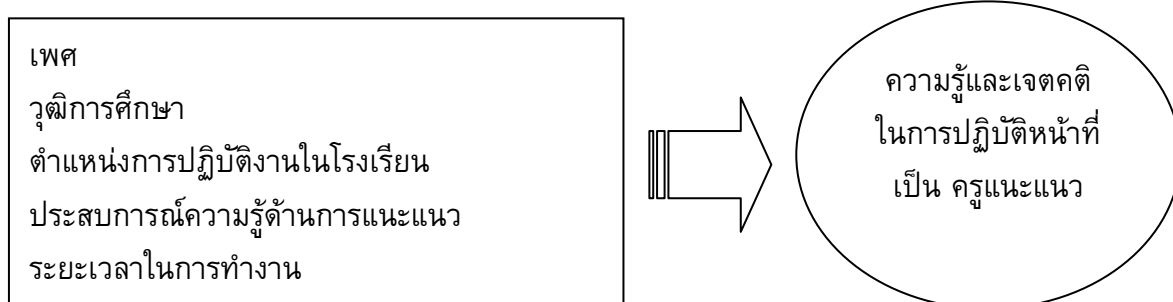
4.2 ครูปฏิบัติการสอน หมายถึง ครู-อาจารย์ในสถานศึกษาระดับต่างๆ ที่ทำหน้าที่หลักทางด้าน การเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้

4.3 ครูสนับสนุนการสอน หมายถึง ผู้สนับสนุนการศึกษาซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ให้บริการหรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน

5. **ประสบการณ์ความรู้ด้านการแนะแนว** หมายถึง การได้รับความรู้เกี่ยวกับการแนะแนวในลักษณะต่างๆ ลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ได้แก่ 1.มีวุฒิการศึกษาด้านการแนะแนว 2.เคยฝึกหรือเข้ารับการอบรมด้านการแนะแนว 3.ศึกษาหาความรู้ด้านการแนะแนวด้วยตนเอง 4.ไม่มีความรู้ด้านการแนะแนว

6. **ระยะเวลาในการทำงาน** หมายถึง จำนวนปีนับตั้งแต่เริ่มเข้าปฏิบัติการสอนในวิชาชีพครู ปีแรกจนถึงปีปัจจุบัน

กรอบแนวคิด

สมมติฐานในการวิจัย

1.ครูระดับมัธยมศึกษาที่มีเพศ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งการปฏิบัติงานในโรงเรียน ประสบการณ์ความรู้ด้านการแนะแนว และ ระยะเวลาในการทำงาน ต่างกัน มีความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวแตกต่างกัน

2.ครูระดับมัธยมศึกษาที่มีเพศ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งการปฏิบัติงานในโรงเรียน ประสบการณ์ความรู้ด้านการแนะแนว และ ระยะเวลาในการทำงาน ต่างกัน มีเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความรู้และเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวของครูระดับมัธยมศึกษา(ช่วงชั้นที่ 3 และ 4) โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ฯ จังหวัดลพบุรี โดยในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

- 1.เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความรู้
- 2.เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเจตคติ
- 3.เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานแนะแนว
- 4.เอกสารเกี่ยวกับธรรมชาติ พัฒนาการและความต้องการของผู้เรียนช่วงวัยระดับมัธยมศึกษา
- 5.งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนว
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1.เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความรู้

1.1 ความหมายของความรู้

กูด (ชนิทร ชมจินดา. 2543: 49; อ้างอิงจาก Good. 1973.) ได้ให้ความหมายของความรู้ไว้ว่า เป็นประมวลประสบการณ์ต่าง ๆ ที่บุคคลได้รับจากการศึกษาข้อเท็จจริงปรากฏการณ์ และรายละเอียดต่าง ๆ โดยผ่านการรวบรวมและสะสมไว้เพื่อสำหรับนำไปใช้ประโยชน์ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ความรู้ ก็คือ ความสามารถในด้านสติปัญญาและทักษะต่าง ๆ ที่เกิดจากการเรียนรู้นั่นเอง

ในพจนานุกรมของเว็บสเตอร์ (Webster) ได้ให้ความหมายของ ความรู้ไว้ว่า ความรู้เป็นการรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง ความจริง โครงสร้าง หรือกฎเกณฑ์ที่เกิดขึ้นจากการศึกษา หรือการค้นคว้าเสาะหา หรือเป็นการรับรู้เกี่ยวกับสิ่งของ สถานที่บุคคล โดยเกิดจากการสังเกต การมีประสบการณ์ หรือจากรายงานการศึกษา ซึ่งการรู้ถึงเนื้อหาสาระของข้อเท็จจริง หรือความจริงเหล่านี้ต้องมีความเข้าใจอย่างชัดเจน (Webster Dictionary. 1985: 531)

สมใจ ลักษณะ (2542: 127) กล่าวว่า ความรู้ความสามารถของมนุษย์เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีอิทธิพลควบคุมพฤติกรรมมนุษย์ ความรู้ความสามารถของบุคคลเป็นลักษณะที่พัฒนาเสริมสร้างโดยกระบวนการเรียนรู้ที่ได้รับจากการศึกษาอบรมและการฝึกปฏิบัติต่าง ๆ องค์การมีบทบาทเกี่ยวข้องกับความรู้ความสามารถของบุคคล ใน 2 ระยะ คือ คือ ระยะที่คัดเลือกบุคคลเข้าทำงานในองค์การที่จำเป็นต้องประเมิน ตรวจสอบพื้นฐานความรู้ความสามารถของบุคคล

ณัฐพันธ์ เขจรนันท์ (2545: 174) ได้กล่าวว่า ความรู้ หมายถึง ระดับของภูมิปัญญา ในการรับรู้และการทำความเข้าใจเรื่องใดเรื่องหนึ่ง สามารถแสดงออกในรูปของภาษาธรรมชาติ เช่น ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ

ศ.นพ.วิจารณ์ พานิช (2549: ออนไลน์) กล่าวว่าเพื่อความเข้าใจในความหมายของคำว่า "ความรู้" ให้ลึกซึ้งขึ้น ขอเสนอความรู้ 4 ระดับ คือ know - what, know - how, know - why และ care - why

1. know-what เป็นความรู้เชิงทฤษฎีล้วนๆ เปรียบเสมือนความรู้ของผู้จบปริญญา มาหมาดๆ เมื่อนำเอาความรู้เหล่านี้ไปใช้งาน ก็จะได้ผลบ้าง ไม่ได้ผลบ้าง

2. know-how เป็นความรู้ที่มีทั้งเชิงทฤษฎี และเชิงปฏิบัติ เปรียบเสมือนความรู้ของผู้จบปริญญา และมีประสบการณ์การทำงานระยะหนึ่ง เช่น 2-3 ปี ก็จะมีความรู้ในลักษณะที่รู้จัก ปรับให้เข้ากับสภาพแวดล้อม หรือบริบท

3. know-why เป็นความรู้ในระดับที่อธิบายเหตุผลได้ ว่าทำไมความรู้นั้นๆ จึงใช้ ได้ผลในบริบทหนึ่ง แต่ใช้ไม่ได้ผลในอีกบริบทหนึ่ง

4. care-why เป็นความรู้ในระดับคุณค่า ความเชื่อ ซึ่งจะเป็นแรงขับเคลื่อนมาจาก ภายในจิตใจ ให้ต้องกระทำสิ่งนั้นๆ เมื่อเผชิญสถานการณ์

จากที่กล่าวมาแล้วนั้นสามารถสรุปได้ว่า ความรู้ หมายถึงการรับรู้และทำความเข้าใจเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยตรง จากนั้นมีการประมวลประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับโดยทำการศึกษา ข้อเท็จจริงเพื่อนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ โดยแบ่งเป็นความรู้ในเชิงทฤษฎี และความรู้ในการ นำไปปรับใช้

1.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้

บลูม (นีออน กลีนรัธน์ . 2533: 29 – 44 ; อ้างอิงจาก Bloom. 1971.) ได้แบ่งระดับ ความรู้ หรือสมรรถภาพสมองของมนุษย์ด้านความคิดความเข้าใจหรือปัญญา (Cognitive domain) ออกเป็น 6 ชั้นใหญ่ ๆ เรียงลำดับจากความสามารถขั้นต่ำสุดไปสู่ลำดับสูงสุด ซึ่งสามารถนำมา ประยุกต์เพื่อการสร้างแบบสอบถามวัดความรู้ได้ ดังนี้

1.ความรู้ ความจำ (Knowledge) คือความสามารถในการระลึกความจริง คำศัพท์ หลักการของเรื่องราวต่าง ๆ ที่ประสบมา โดยเรื่องราวนี้อาจมาจากผู้สอนโดยตรง หรือจากที่เคย ได้รับการบอกเล่ามาแล้ว แล้วถ่ายทอดออกมาในรูปแบบเดิมเหมือนที่ได้รับมาแบ่งได้เป็น

- ความรู้ในเนื้อเรื่อง เช่น ศัพท์ นิยาม กฎ และความจริง
- ความรู้ในวิธีดำเนินการ ได้แก่ ระเบียบแบบแผน ลำดับขั้น และแนวโน้ม

จำแนกประเภท เกณฑ์ และวิธีดำเนินการ

- ความรู้รวบยอดในเนื้อเรื่อง ได้แก่ หลักวิชาการและการขยายหลักวิชาการ รวมทั้งทฤษฎีและโครงสร้าง

2.ความเข้าใจ (Comprehension) คือความสามารถในการแปลความ ตีความและ ขยายความ

3.การนำไปใช้ (Application) คือ ความสามารถในการนำความรู้ไปใช้ใน สถานการณ์ต่าง ๆ เอาสิ่งที่รู้มานั้นไปใช้ในเรื่องใหม่ หรือจำลองที่คล้ายคลึงกัน (แก้ปัญหาเฉพาะ หน้า โดยเอาหลักวิชาการไปใช้)

4.การวิเคราะห์ (Analysis) คือ ความสามารถในการแยกให้เห็นหน่วยย่อย ๆ ได้แก่ การวิเคราะห์ความสำคัญ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ การวิเคราะห์หลักการ

5.การสังเคราะห์ (Synthesis) คือ การนำมารวมเพื่อก่อให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ เช่น สังเคราะห์ ข้อความ สังเคราะห์แผนงาน หรือ สังเคราะห์ความสัมพันธ์

6.การประเมินค่า (Evaluation) คือความสามารถในการตัดสินคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ตามเกณฑ์ภายใน หรือเกณฑ์ภายนอกที่กำหนดขึ้น

นีออน กลินรัธน์ (2533: 35-38) ได้ให้ความหมายเพิ่มเติมในส่วนของความเข้าใจ และการนำไปใช้ เพื่อนำไปใช้เป็นแนวคำถามเพื่อวัดความรู้ในระดับความเข้าใจ และการนำไปใช้ ดังนี้

1. ความเข้าใจ (Comprehension) หมายถึงความสามารถในการแปลความ ตีความและ ขยายความ

1.1 การแปลความ หมายถึง การแปลเรื่องเดิมออกมาเป็นภาษาใหม่แบ่งเป็น

1.1.1 แปลความหมาย แปลคำ หรือข้อความจากระดับหนึ่งไปสู่อีกระดับ หนึ่ง หรือ แปลจากภาษาเทคนิคเป็นภาษาสามัญ

1.1.2 แปลสัญลักษณ์ แปลจากรูปภาพ กราฟ แผนที่ ตาราง เครื่องหมาย ออกมาเป็น ภาษาสามัญ หรือแปลกลับกัน

1.1.3 แปลถอดความ แปลความหมายของคติพจน์ สุภาษิต ร้อยกรอง ฯลฯ ให้เป็นภาษาสามัญ หรือแปลจากภาษาหนึ่งสู่อีกภาษาหนึ่ง

1.2 การตีความ หมายถึง เอาเรื่องราวเดิมมาบันทึกใหม่ เรียบเรียงใหม่ หรือ ให้มองเรื่องราวเดิมในแง่ใหม่

1.3 การขยายความ หมายถึง การขยายความคิดให้กว้างไกลไปจาก ข้อเท็จจริงไม่ใช่การเดา

2.การนำไปใช้ (Application) หมายถึง เอาสิ่งที่รู้มานั้นไปใช้ในเรื่องใหม่ หรือ จำลองที่คล้ายคลึงกันการนำหลักการ กฎเกณฑ์ วิธีดำเนินการ ของเรื่องนั้นไปแก้ปัญหาในทำนอง เดียวกัน

1.3 ประเภทของความรู้

ความรู้สามารถแบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ 2 ประเภท (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. 2549. ประเภทของความรู้. ออนไลน์) คือ

1. ความรู้ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) คือความรู้ที่เขียนอธิบายออกมาเป็นตัวอักษร เช่น คู่มือปฏิบัติงาน หนังสือ ตำรา

2. ความรู้แฝงเร้น (Tacit Knowledge) คือความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวคน ไม่ได้ถอดออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร หรือบางครั้งก็ไม่สามารถถอดเป็นลายลักษณ์อักษรได้

ความรู้ที่สำคัญส่วนใหญ่ มีลักษณะเป็นความรู้แฝงเร้น อยู่ในคนทำงาน และผู้เชี่ยวชาญในแต่ละเรื่อง จึงต้องอาศัยกลไกแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้คนได้พบกัน สร้างความไว้วางใจกัน และถ่ายทอดความรู้ระหว่างกันและกัน ตามตัวแบบของเซกิ (SECI Model) ความรู้ทั้งแบบแฝงเร้นและแบบชัดแจ้งจะมีการแปรเปลี่ยนถ่ายทอดไปตามกลไกต่างๆ เช่น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การถอดความรู้ การผสมผสานความรู้ และการซึ่มซับความรู้

ศ.นพ.วิจารณ์ พานิช (การจัดการกับความรู้. 2549: ออนไลน์) กล่าวถึงชนิดของความรู้ว่าความรู้อาจแบ่งเป็น 3 ชนิด ตามลักษณะที่ปรากฏ ดังนี้

1. ความรู้ที่เปิดเผย (explicit knowledge) รู้กันทั่วไป พบเห็นทั่วไปในหนังสือ ตำรา สื่อต่างๆ เข้าถึง และแลกเปลี่ยนได้ไม่ยาก

2. ความรู้ที่แฝงอยู่ในองค์กร (embedded knowledge) แฝงอยู่ในรูปกระบวนการทำงาน คู่มือ กฎเกณฑ์ กติกา ข้อตกลง ตารางการทำงาน บันทึกจากการทำงาน

3. ความรู้ที่ฝังลึกในคน (tacit knowledge) ฝังอยู่ในความคิด ความเชื่อ ค่านิยม ที่คนได้มาจากประสบการณ์ ข้อสังเกต ที่สั่งสมมานาน จากการเรียนรู้ที่หลากหลาย และเชื่อมโยงจนเป็นความรู้ที่มีคุณค่าสูง แต่แลกเปลี่ยนยากความรู้ที่ฝังลึกไม่สามารถแปลเปลี่ยนมาเป็นความรู้ที่เปิดเผยได้ทั้งหมด แต่จะต้องเกิดจากการเรียนรู้ ผ่านความเป็นชุมชน เช่น การสังเกต แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างการทำงาน

1.4 การวัดความรู้

รัตติกรณ์ จงวิศาล (ชนินทร ชมจินดา. 2543: 50; อ้างอิงจาก รัตติกรณ์ จงวิศาล. 2535.) ได้กล่าวว่า วิธีที่จะวัดว่าบุคคลมีความรู้ในเรื่องนั้นหรือไม่ สามารถทำได้โดยการตั้งคำถามที่เกี่ยวกับเนื้อเรื่อง วิธีการ และความรู้รวบยอดของเรื่องนั้น ๆ ให้ตอบ โดยจะถามแต่เพียงอย่างเดียวหรือครบทั้งสามอย่างก็ได้ ถ้าสามารถตอบถูกก็สามารถถือได้ว่าเป็นผู้มีความรู้ในเรื่องนั้น ๆ แต่ถ้าตอบผิด หรือนึกไม่ออกเพราะลืมก็ถือได้ว่าเป็นผู้ที่ไม่มีความรู้ จึงอาจกล่าวได้ว่า คนที่จำเนื้อเรื่อง วิธีการ และความคิดรวบยอดของเรื่องนั้น ๆ ได้ และสามารถระลึกทั้งสามสิ่งนั้นออกมาได้นั่นเอง

รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2547: 53) ได้กล่าวว่าการทำวิจัยของนักวิทยาศาสตร์ ทางด้านพฤติกรรมศาสตร์ที่พบว่า มนุษย์มีข้อจำกัดด้านความรู้ ความเข้าใจ (Cognitive limitations) เกี่ยวกับ

ความสามารถในกระบวนการของข้อมูล (Information processing capabilities) ความขาดแคลนข้อมูลและการประสมประสานความสามารถของผู้ตัดสินใจที่มากเกินไป เพื่อให้เกิดความแน่นอนที่สมบูรณ์แบบ และบรรลุการดำเนินการ ทฤษฎีการตัดสินใจเชิงพฤติกรรมศาสตร์ เป็นแนวคิดที่บุคคลกระทำการรับรู้ เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ที่ได้รับหรือเป็นทฤษฎีที่ยอมรับความเกี่ยวข้องกันโดยใช้หลักเหตุผล ทฤษฎีนี้มองว่าผู้ตัดสินใจจะมีการปฏิบัติในแง่ของการรับรู้ เกี่ยวกับสถานการณ์ที่กำหนดไว้

ความรู้ของผู้รับสารก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่จะพิจารณาประกอบในกระบวนการติดต่อสื่อสารโดยการรับรู้ข่าวสารที่มีประสิทธิภาพนั้น นอกจากความตั้งใจแล้ว ผู้รับสารสมควรต้องมีความรู้ในระดับ ที่พอเพียงที่จะรับรู้และทำความเข้าใจในข่าวสารที่ส่งมานั้น (ณัฐพันธ์ ขจรนันท์; และฉัตยาพร เสมอใจ. 2547: 177)

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเจตคติ

2.1 ความหมายของเจตคติ ได้มีผู้ให้ความหมายของเจตคติไว้หลายคนดังนี้

เสรี วงษ์มณฑา (2542: 106) กล่าวว่า คำว่า Attitude ภาษาไทยมีคำหลายคำ เช่น ทัศนคติ เจตคติ ท่าที ความรู้สึก แต่ในความหมายของศัพท์ คือ ความพร้อมที่จะปฏิบัติ (Readiness to act) ถ้าเรามีความรู้สึกหรือเจตคติในเชิงบวก เราก็จะปฏิบัติออกไปในเชิงบวก แต่ถ้าเรามีความรู้สึกในเชิงลบเราก็ปฏิบัติออกมาในทางลบ

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2542: 76) ได้ให้ความหมายว่า เจตคติ คือ ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือความโน้มเอียงที่เกิดจากการเรียนรู้ในการตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นที่สม่ำเสมอ

วิไลลักษณ์ ชมภูศรี (2544: 53) กล่าวว่า เจตคติ (Attitude) เป็นคำที่มีรากศัพท์ภาษาละตินว่า APTUS แปลว่า โนมเอียงเหมาะสม

สุชาจันท์เอม (2544: 270) กล่าวว่า เจตคติเป็นนามธรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ หรือประสบการณ์ในชีวิตของบุคคล และเจตคติมีความสำคัญต่อการสนองทางสังคมของบุคคลเป็นอย่างมาก นั่นคือ บุคคลมีพฤติกรรมอย่างไร หรือทำสิ่งใดลงไป เจตคติจะเป็นเครื่องกำหนด เจตคติจึงเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพของบุคคล และบุคคลมีเจตคติต่อสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ในลักษณะที่แตกต่างกันออกไป

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546: 243) ให้ความหมายของเจตคติว่า เป็นเรื่องของความชอบ ความไม่ชอบ ความลำเอียง ความคิดเห็น ความรู้สึก ความเชื่อฝังใจของเราต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด มักจะเกิดขึ้นเมื่อเรารับรู้หรือประเมินผู้คน เหตุการณ์ในสังคม เราจะเกิดอารมณ์ความรู้สึกบางอย่างควบคู่ไปกับการรับรู้ นั้น และมีผลต่อความคิดและปฏิกิริยาในใจของเรา ดังนั้น เจตคติจึงเป็นทั้งพฤติกรรมภายนอกที่อาจสังเกตเห็นได้ หรือพฤติกรรมภายในที่ไม่สามารถสังเกตเห็นได้โดยง่าย แต่มีความโน้มเอียงที่จะเป็นพฤติกรรมภายในมากกว่าภายนอก

โคธันดาปานี (1971: 9) กล่าวว่า เจตคติ คือ ความคิดเห็นของบุคคลซึ่งถูกกระตุ้น ให้สนใจเหตุการณ์หรือสิ่งเร้า บุคคลนั้นมีภาวะความพร้อมที่จะรับหรือให้ความสนใจ จะพัฒนาเป็น ความคิดหรือความเชื่อ ซึ่งแสดงออกมาในรูปของการยอมรับ การพึงพอใจ และรู้ว่าสิ่งนั้นมีคุณค่า ทำให้มีความตั้งใจที่จะกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดตามความเชื่อที่เกิดขึ้น

ก๊อต (1973: 48) ให้ความหมายของเจตคติว่า หมายถึง ความพร้อมที่จะแสดงออกใน ลักษณะใดลักษณะหนึ่ง อาจเป็นการยอมรับหรือปฏิเสธ ต่อสถานการณ์ บุคคล หรือสิ่งของ เช่น ความพึงพอใจ

ออลพอร์ต (Allport.1976: 2) ได้อธิบายความหมายของเจตคติดังนี้

1.เจตคติเป็นสภาพจิตใจและประสาทที่แสดงให้เห็นได้โดยพฤติกรรมที่แสดงออก เช่น โกรธ รัก เกลียด เป็นต้น

2.เจตคติเป็นความพร้อมที่จะตอบสนองของบุคคลตามลักษณะของเจตคติที่เกิดขึ้น เช่น เจตคติที่ดีต่อวิทยาศาสตร์ ทำให้ต้องการเรียนหรือสนใจวิชาวิทยาศาสตร์

3.เจตคติเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบได้ในตัวเอง คือ เมื่อเกิดเจตคติต่อสิ่งใดแล้วจะเกิดพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง เช่น เมื่อเกิดอารมณ์เกิดพฤติกรรมที่แสดงออก คือ หน้าบึ้ง

4.เป็นสิ่งที่เกิดจากประสบการณ์

5.เป็นพลังสำคัญที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่แสดงออก

รูคีธ (ศศิธร จันท์ศรี. 2543: 33; อ้างอิงจาก Rookeach. 1982) กล่าวว่า เจตคติเป็นการผสมผสานหรือการจัดระเบียบของความเชื่อที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ผลรวมของความเชื่อนี้ จะเป็นตัวกำหนดแนวโน้มของบุคคลในการที่จะมีปฏิกิริยาตอบสนองในลักษณะที่ชอบหรือไม่ชอบ

เมอเรนส์และเลห์แมนน์ (Mehrens ;& Lehman.1984: 238) กล่าวว่า เจตคติ คือ รูปแบบของความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่บุคคลมีแนวโน้มเอียงที่จะตอบสนองต่อวัตถุทางสังคม

อนาสตาซี (Anastasi.1988: 541) มีความเห็นว่า เจตคติเป็นความโน้มเอียงที่แสดงออกว่า ชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น ขนบธรรมเนียมประเพณี เชื้อชาติและสถาบันต่าง ๆ เป็นต้น

ดังนั้นความหมายของเจตคติดสรุปได้ว่าหมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็น หรือท่าทีของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งอันจะนำไปสู่ความพร้อมที่จะปฏิบัติต่อสิ่งนั้น ๆ

2.2 องค์ประกอบของเจตคติ แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของเจตคติมีหลายแนวคิด ทั้งเหมือนกัน และแตกต่างกัน ซึ่งพอจะรวบรวมแนวคิดต่าง ๆ ได้ดังนี้

คณะกรรมการกลุ่มผลิตชุดวิชาพฤติกรรมผู้บริโภค มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2540: 155 - 156) กล่าวว่าเจตคติประกอบด้วย 3 องค์ประกอบด้วยกัน คือ

1.องค์ประกอบทางความคิดหรือการรับรู้ (Cognitive or Perceptual Component) องค์ประกอบนี้ ประกอบไปด้วย เรื่องของความเชื่อ ความรู้ และความคิดเห็นเกี่ยวกับวัตถุอื่น ๆ ซึ่งเกิดขึ้น โดยมีพื้นฐานมากจากการรับรู้ในข้อมูลต่าง ๆ ที่แต่ละบุคคลได้มาจากประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ข้อมูลที่ว่านี้อาจจะแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ ข้อมูลที่บอกว่ามีวัตถุนั้น ๆ อยู่หรือมีวัตถุนั้น ๆ เกิดขึ้นและข้อมูลลักษณะที่สอง คือ ข้อมูลเกี่ยวกับแง่มุมบางอย่างที่เฉพาะเจาะจงเกี่ยวกับวัตถุหรือ ตราสินค้า ที่บุคคลได้รับข้อมูลมาว่าเป็นอย่างไร จะเห็นได้ว่ามีเรื่องการรับรู้ของบุคคลเข้ามาเกี่ยวข้อง ทำให้การประเมินความเชื่อในวัตถุเดียวกันอาจแตกต่างกันได้ในแต่ละบุคคล

2.องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก (Affective Component) คือ ความรู้สึกโดยรวมในเรื่องของความชอบและอารมณ์ที่มีต่อวัตถุนั้น ๆ ซึ่งองค์ประกอบนี้เป็นเรื่องของการประเมินวัตถุนั้น ๆ ออกมาเป็นความรู้สึก ซึ่งความรู้สึกนี้อาจพัฒนามาจากข้อมูลของความรู้หรือความเชื่อในตัวสินค้าก็ได้ หรือมันอาจเกิดมาจากการประเมิน ในคุณสมบัติหลาย ๆ คุณสมบัติของสินค้าก็ได้ หรือ อาจจะไม่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของด้านความรู้ ความเชื่อเลยก็ได้ เรื่องของความรู้สึกนั้นขึ้นอยู่กับบุคคลและสถานการณ์ด้วยเพราะการประเมินในตัวสินค้าขึ้นสถานการณ์ที่ต่างกัน ดังนั้นความรู้สึกที่มีต่อสินค้าอาจแปรเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ บุคคลต่างกัน อาจประเมินความเชื่อและออกมาเป็นความรู้สึกต่างกันขึ้นกับแรงจูงใจ บุคลิกภาพ ประสบการณ์ในอดีต กลุ่มอ้างอิง และเงื่อนไขอื่น ๆ ของ แต่ละบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัฒนธรรมต่างกันก็ทำให้การประเมินนั้น ๆ ต่างกันไปด้วย

3.องค์ประกอบทางด้านพฤติกรรม (Behavioral Component) คือ ความโน้มเอียงที่จะเกิดพฤติกรรม หรือ ความตั้งใจที่จะเกิดพฤติกรรม หรือผลของความรู้สึกที่มีต่อวัตถุ ทำให้เกิดการวางแผนที่จะทำอะไรต่อวัตถุนั้น ๆ

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2542: 76) กล่าวว่า องค์ประกอบในการเกิดเจตคติ 3 ส่วน คือ

1. ส่วนของความเข้าใจ (Cognitive Component)
2. ส่วนของความรู้สึก (Affective Component)
3. ส่วนของพฤติกรรม (Behavior Component)

อดุลย์ จารตุรงค์กุล (2543: 193) กล่าวว่าองค์ประกอบของเจตคติมีอยู่ 3 ด้านดังนี้

1.องค์ประกอบทางด้านความรู้สึกความชอบ เป็นส่วนของเจตคติที่สะท้อนถึงความรู้สึกหรืออารมณ์ของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ว่ารู้สึกอย่างไร เป็นความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบเกี่ยวกับเจตคติทั้งความรู้สึกในด้านบวกและลบ

2.องค์ประกอบเกี่ยวกับความเข้าใจเป็นส่วนประกอบของเจตคติซึ่งแสดงถึงการรู้จัก และความรู้ของบุคคลหนึ่งต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นวิถีทางที่จะรับรู้เรื่องภายนอกรอบตัวเรา เป็นความเชื่อที่ช่วยสร้างคุณค่าประกอบตามความเชื่อต่าง ๆ

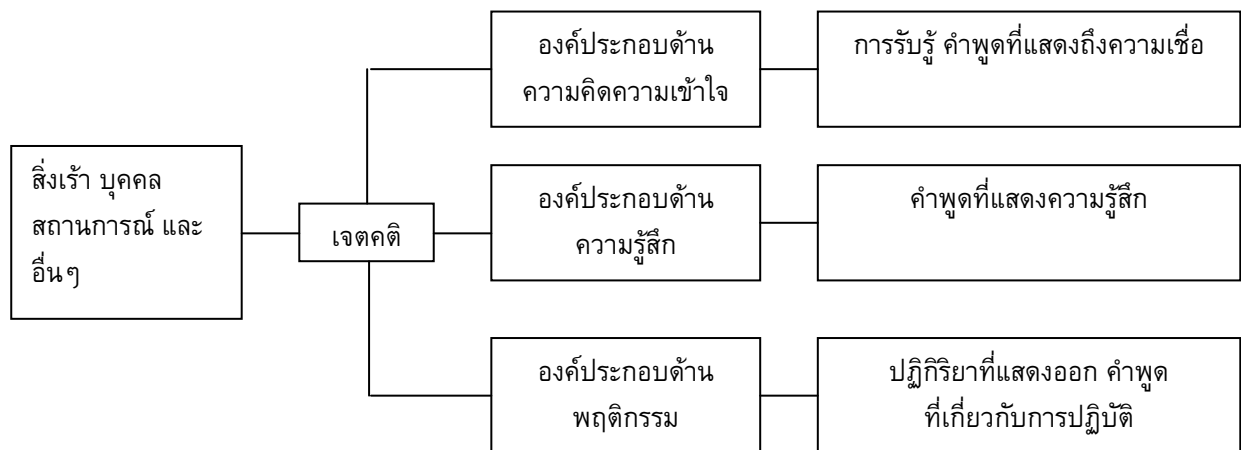
3.องค์ประกอบทางด้านพฤติกรรม เป็นส่วนของเจตคติที่สะท้อนถึงความคาดหวังของพฤติกรรมตลอดจนการปฏิบัติโดยใช้ความเชื่อและความรู้สึกที่มีอยู่เป็นการแสดงความโน้มเอียงที่จะทำ

สุชา จันทน์เอม (2544: 271) แบ่งองค์ประกอบของเจตคติที่สำคัญเป็น 3 ประการคือ

1.Cognition Component เป็นองค์ประกอบเกี่ยวกับความรู้หรือความเชื่อถือของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หากบุคคลมีความรู้หรือเชื่อว่าสิ่งใดดี ก็มักจะมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งนั้น ในทางตรงข้าม หากมีความรู้มาก่อนว่า สิ่งใดไม่ดีก็จะมีเจตคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้น

2.Feeling Component เป็นองค์ประกอบทางด้านความรู้สึกของบุคคล ซึ่งมีอารมณ์เกี่ยวข้ออยู่ด้วย นั่นคือ หากบุคคลมีความรู้สึกรักหรือชอบพอในบุคคลใดหรือสิ่งใด ก็จะช่วยให้เกิดเจตคติที่ดีต่อบุคคลนั้นไปด้วย แต่ถ้าหากมีความรู้สึกเกลียดหรือโกรธบุคคลใด สิ่งใดก็จะทำให้มีเจตคติ ที่ไม่ดีต่อบุคคลนั้นหรือสิ่งนั้น

3.Action Tendency Component เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคคล คือ ความโน้มเอียงที่บุคคลจะแสดงพฤติกรรมตอบโต้บางอย่างหนึ่งออกมา พฤติกรรมที่เขาแสดงออกมานั้น เกิดจากความรู้และความรู้สึกที่เขามีอยู่เกี่ยวกับวัตถุ เหตุการณ์หรือบุคคลนั้น ๆ นั้นเอง

ภาพประกอบ 1 แสดงองค์ประกอบของเจตคติของไทรแอนดิส

ที่มา : Triandis. (1971). *Attitude and Attitude Change* P. 2 – 3

จะเห็นว่าองค์ประกอบของเจตคตินั้นสามารถแบ่งได้เป็น 3 ข้อดังต่อไปนี้

1.องค์ประกอบด้านความคิด (Cognitive Component) หมายถึง ความคิดที่มีต่อการเห็นคุณค่า การเห็นความสำคัญ และ ความคิดคล้อยตาม เป็นการรับรู้ หรือ คำพูดที่แสดงถึงความเชื่อในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

2.องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affective Component) หมายถึง ความรู้สึกในลักษณะของความพอใจ การยอมรับ ความชอบ ความภูมิใจ สามารถแสดงออกได้ผ่านทางคำพูดในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

3.องค์ประกอบด้านแนวโน้มในการกระทำต่อ (Behavior Component) หมายถึง แนวโน้มในการกระทำ ความตั้งใจ การสนับสนุน การมีส่วนร่วม เป็นปฏิกริยาที่แสดงออก คำพูด ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

2.3 ลักษณะของเจตคติ

ชิปแมนและคานุก (เสรี วงษ์มณฑา. 2542: 106 - 107; อ้างอิงจาก Zipman ;& Canook. 1997) กล่าวถึงลักษณะของเจตคติดังนี้

K = Knowledge การเกิดความรู้

A = Attitude เป็นการเกิดเจตคติในขั้นต่อมาจะเกิดความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบซึ่งความรู้และเจตคติจะส่งผลไปสู่การกระทำ

P = Practice เป็นการเกิดการกระทำหลังจากเกิดความรู้และเจตคติแล้วก็จะเกิดการกระทำที่มีต่อสิ่งหนึ่งซึ่งประกอบด้วยแนวความคิดเฉพาะอย่างหรือแนวความคิดสำคัญต่อสิ่งหนึ่ง

ธงชัย สันติวงษ์ (2540: 161 -162) กล่าวถึงคุณลักษณะ 4 ประการคือ

1.เจตคติเป็นสิ่งที่มือู่ภายใน เป็นระเบียบความนึกคิดภายในของแต่ละคน

2.เจตคติไม่ใช่สิ่งที่มีมาแต่กำเนิดแต่เป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้เรื่องราวต่างๆ ที่ตนได้เกี่ยวข้อง

3.เจตคติมีความมั่นคงถาวรไม่เปลี่ยนแปลงโดยทันทีทันใด

4.เจตคติจะอิงหมายถึงตัวบุคคลและสิ่งของเสมอ มิใช่เกิดขึ้นมาได้เองจากภายใน

เสรี วงษ์มณฑา (2542: 106) กล่าวว่าเจตคติ มีลักษณะดังนี้

1.เจตคติเชิงบวก (Positive attitude) การปฏิบัติออกมาในทางบวก (Act positive)

2.เจตคติเชิงลบ (Nagative attitude)การปฏิบัติออกมาในทางบวก (Act negative)

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546: 249) กล่าวว่าเจตคติมีคุณลักษณะที่สำคัญดังนี้

1.เจตคติเกิดจากประสบการณ์ สิ่งเร้าต่าง ๆ รอบตัว บุคคล การอบรมเลี้ยงดู การเรียนรู้ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดเจตคติ แม้ว่าประสบการณ์ที่เหมือนกัน ก็จะมีเจตคติที่แตกต่างกันออกไปด้วยสาเหตุหลายประการ เช่น สติปัญญา อายุ เป็นต้น

2.เจตคติเป็นการเตรียมความพร้อมในการตอบสนองต่อสิ่งเร้า เป็นการเตรียมความพร้อมภายในของจิตใจ มากกว่าภายนอกที่จะสังเกตได้สภาวะความพร้อมที่จะตอบสนองมีลักษณะที่ซับซ้อนของบุคคล ที่จะชอบหรือไม่ชอบ ยอมรับหรือไม่ยอมรับ และจะเกี่ยวเนื่องกับอารมณ์ด้วย เป็นสิ่งที่อธิบายไม่ค่อยจะได้ และบางครั้งไม่ค่อยมีเหตุผล

3. เจตคติที่มีทิศทางของการประเมิน ทิศทางของการประเมินคือลักษณะความรู้สึกหรืออารมณ์ที่เกิดขึ้น ถ้าเป็นความรู้สึกหรือการประเมินว่าชอบ พอใจ เห็นด้วย ก็คือเป็นทิศทางที่ดี เรียกว่า เป็นทิศทางในทางบวก และถ้าการประเมินออกมาในทางไม่ดี เช่น ไม่ชอบ ไม่พอใจ ก็มีทิศทางในทางลบ เจตคติทางลบไม่ได้หมายความว่าไม่ควรจะมีเจตคตินั้น แต่เป็นเพียงความรู้สึกในทางไม่ดี เช่น เจตคติในทางลบต่อการคดโกงการเล่นการพนัน การมีเจตคติในทางบวกก็ไม่ได้หมายถึง เจตคติที่ดีและพึงปรารถนา เช่น เจตคติทางบวกต่อการโกหก การสูบบุหรี่ เป็นต้น

4. เจตคติที่มีความเข้ม คือ มีปริมาณมากน้อยของความรู้สึก ถ้าชอบมากหรือไม่เห็นด้วยอย่างมาก แสดงว่ามีความเข้มสูง ถ้าไม่ชอบเลยหรือเกลียดที่สุด แสดงว่ามีความเข้มไปอีกทางหนึ่ง

5. เจตคติที่มีความคงทน เจตคติเป็นสิ่งที่บุคคลยึดมั่นถือมั่นและมีส่วนในการกำหนดพฤติกรรมของคนนั้น การยึดมั่นในเจตคติต่อสิ่งใดทำให้การเปลี่ยนแปลงเจตคติเกิดขึ้นได้ยาก

6. เจตคติมีทั้งพฤติกรรมภายในและพฤติกรรมภายนอก พฤติกรรมภายใน เป็นสภาวะทางจิตใจซึ่งหากไม่ได้แสดงออก ก็ไม่สามารถจะรู้ได้ว่าบุคคลนั้นมีเจตคติอย่างไรในเรื่องนั้น เจตคติที่เป็นพฤติกรรมภายนอกจะแสดงออก เนื่องจากถูกกระตุ้น และการกระตุ้นนี้ยังมีสาเหตุอื่น ๆ ร่วมอยู่ด้วย เช่น บุคคลแสดงความไม่ชอบด้วยการดูคำคนอื่น นอกจากไม่ชอบคนนั้นแล้วอาจจะเป็นเพราะถูกทำทายนก่อน

7. เจตคติจะต้องมีสิ่งเร้าจึงมีการตอบสนองขึ้น แต่ก็ไม่จำเป็นว่า เจตคติที่แสดงออกจากพฤติกรรมภายใน และพฤติกรรมภายนอกจะตรงกันเพราะก่อนแสดงออกบุคคลนั้นต้องปรับปรุงให้เหมาะกับปทัสถานของสังคมแล้วจึงแสดงออกเป็นพฤติกรรมภายนอก

2.4 ประเภทของเจตคติ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546: 245) กล่าวว่า เจตคติแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. เจตคติทั่วไป (General Attitude) ได้แก่ สภาพของจิตใจโดยทั่วไป เป็นแนวคิดประจำตัวของบุคคล เจตคติโดยทั่วไป ได้แก่ ลักษณะของบุคลิกภาพอันกว้างขวาง เช่น การมองโลกในแง่ดี การเคร่งในระเบียบประเพณี เป็นต้น

2. เจตคติเฉพาะอย่าง (Specific Attitude) ได้แก่ สภาพทางจิตใจที่บุคคลมีต่อวัตถุ สิ่งของ บุคคล สถานการณ์ และสิ่งอื่น ๆ เจตคติเฉพาะอย่างนี้จะแสดงออกในลักษณะชอบหรือไม่ชอบสิ่งนั้นคนนั้น ถ้าชอบหรือเห็นดีด้วยก็เรียกว่ามีเจตคติที่ดีต่อสิ่งนั้น แต่ถ้าไม่ชอบและเห็นว่าไม่ดีต่อสิ่งนั้น เป็นการจำเพาะเจาะจง เช่น นักเรียนไม่ชอบครูคนนี้ก็เรียกว่าเจตคติที่ไม่ดีต่อครูคนนี้ ถ้ามีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ ก็แสดงว่านักเรียนชอบเรียนภาษาอังกฤษ เป็นต้น

นอกจากนี้เจตคดียังแบ่งได้เป็น 5 ชนิด คือ

1. เจตคติในด้านความรู้สึกหรืออารมณ์ (Affective Attitude) ประสบการณ์ที่คนหรือสิ่งของได้สร้างความพอใจและความสุขใจจะทำให้มีเจตคติที่ดีต่อสิ่งนั้นคนนั้น ตลอดจนคนอื่น ๆ

ที่คล้ายคลึงกัน แต่ถ้าประสบการณ์ในคนนั้นสิ่งนั้น ทำให้เกิดความทุกข์ เจ็บปวด ไม่พอใจ ก็จะทำให้มีเจตคติที่ไม่ดีต่อคนนั้นสิ่งนั้น เช่น นักเรียนไม่ชอบเรียนคณิตศาสตร์ เรียกว่า เจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียนคณิตศาสตร์ เนื่องจากเคยสอบตก เรียนแล้วไม่เข้าใจ ถูกครูดุ และเข้มงวด เป็นต้น

2.เจตคติทางปัญญา (Intellectual Attitude) เป็นเจตคติที่ประกอบด้วยความคิดและความรู้เป็นแกน บุคคลอาจมีเจตคติต่อบางสิ่งบางอย่างโดยอาศัยการศึกษาความรู้จนเกิดความเข้าใจ และมีความสัมพันธ์กับจิตใจคืออารมณ์และความรู้สึกร่วม หมายถึง มีความรู้จนเกิดความซาบซึ้งเห็นดีเห็นงามด้วย เช่น เจตคติที่ดีต่อศาสนา เจตคติที่ไม่ดีต่อยาเสพติด

3.เจตคติการกระทำ (Action – oriented Attitude) เป็นเจตคติที่พร้อมจะนำไปปฏิบัติเพื่อสนองความต้องการของบุคคล เจตคติที่ดีต่อการพูดจาไพเราะอ่อนหวาน เพื่อให้คนอื่นเกิดความนิยมชมชอบ เจตคติที่ดีต่องานในสำนักงาน เป็นต้น

4.เจตคติทางด้านความสมดุล (Balanced Attitude) ประกอบด้วย ความสัมพันธ์ทางด้านความรู้สึกหรืออารมณ์ เจตคติทางปัญญา และเจตคติทางการกระทำ เป็นเจตคติที่ตอบสนองความต้องการพื้นฐานที่เป็นที่ยอมรับของสังคม ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมที่นำไปสู่จุดมุ่งหมายของตน และเสริมแรงกระทำเพื่อความต้องการของตนต่อไป

5.เจตคติในการป้องกันตัว (Ego - defensive Attitude) เป็นเจตคติเกี่ยวกับการป้องกันตนเองให้พ้นจากความขัดแย้งในใจ ประกอบด้วยความสัมพันธ์ทั้ง 3 ด้าน คือ ความสัมพันธ์ด้านความรู้สึกหรืออารมณ์ ด้านปัญญาและด้านการกระทำ เช่น ความก้าวร้าวของนักเรียน เกิดจากถูกเพื่อนรังแก จึงแสดงออกเป็นการระบายความขัดแย้งหรือความตึงเครียดภายในได้อย่างหนึ่ง ทำให้จิตใจดีขึ้น

2.5 การวัดเจตคติ

อนาสตาซี (Anastasi. 1976: 482 – 485) ได้อ้างถึงการสร้างแบบสอบถามวัดเจตคติของลิเคอร์ท (Likert) ในการวัดเจตคติของลิเคอร์ท กำหนดข้อความในแบบสอบถามวัดเจตคติทุกข้อคือผลรวมของคะแนนในแบบเจตคติ ซึ่งลิเคอร์ท กล่าวว่าผู้ที่มีเจตคติที่ดีต่อสิ่งใดย่อมมีโอกาสที่จะตอบข้อความที่สนับสนุนในเรื่องนั้นมาก และโอกาสที่จะเห็นด้วยกับข้อความที่คัดค้านจะมีน้อย คะแนนรวมของทุกข้อจะเป็นเครื่องชี้วัดเจตคติของแต่ละบุคคล การสร้างแบบวัดเจตคติของลิเคอร์ท จะต้องรวบรวมข้อความที่เกี่ยวข้อง ในสิ่งที่ต้องการจะศึกษาให้มากที่สุด แล้วนำข้อความเหล่านั้นไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษาโดยให้เลือกตอบว่า “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” “เห็นด้วย” “ไม่แน่ใจ” “ไม่เห็นด้วย” “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง” เพียงอย่างเดียวในข้อความแต่ละข้อ การเปรียบเทียบเจตคติให้เป็นคะแนนข้อความที่สนับสนุน เมื่อตอบว่า “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ให้ 5 คะแนน “เห็นด้วย” ให้ 4 คะแนน “ไม่แน่ใจ” ให้ 3 คะแนน “ไม่เห็นด้วย” ให้ 2 คะแนน “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ให้ 1 คะแนน

ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ (2540: 249) กล่าวว่า การวัดเจตคติสามารถทำได้หลายวิธี ได้แก่ การรายงานด้วยตนเอง (Self report) การสังเกตจากพฤติกรรมที่เด่นชัด (Observation) เทคนิคทางอ้อม (Indirect techniques) การศึกษางานตามวัตถุประสงค์ (Performance of objective task) และปฏิกิริยาทางกายภาพ (Physiological reaction techniques) และที่สำคัญสเกลการให้คะแนนเจตคติต่าง ๆ (Attitude scales) ซึ่งสร้างขึ้นเพื่อวัดเจตคติโดยตรง ในที่นี้จะขอกล่าวเฉพาะสเกลวัดเจตคติที่ใช้ในงานวิจัยนี้เท่านั้น ซึ่งมีดังนี้

1. สเกลการจัดประเภท (Category scales) เป็นสเกลการให้คะแนนซึ่งประกอบไปด้วยชนิดของการตอบสนองหลายประเภท โดยให้ผู้ตอบมีความยืดหยุ่นในการจัดประเภทในกรณีนี้ข้อมูลมากขึ้น ถ้าการจัดประเภทมีการจัดลำดับตามทัศนคติเชิงพรรณนาหรือ เกณฑ์การจัดประเภทจะเป็นการวัดที่มีเหตุผลมากขึ้นกว่าการใช้สเกลการวัดเจตคติอย่างง่าย

2. วิธีการให้คะแนนรวม : สเกลของไลเกิร์ต (Method of summated rating : Likert scale) เป็นการวัดเจตคติที่ออกแบบเพื่อให้ผู้ตอบให้คะแนนถึงความหนักแน่นของการยอมรับหรือไม่ยอมรับ ด้วยข้อความที่มีโครงสร้างสเกลหลายแบบที่มีค่าแตกต่างกันจากบวกถึงลบต่อสิ่งเป็นเจตคติซึ่งใช้เพื่อกำหนดดัชนีแบบรวม

ยุทธพงษ์ กัยวรรณ (2543: 108 -109) สรุปว่า การวัดเจตคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจวัดองค์ประกอบทางการรับรู้ องค์ประกอบทางความรู้สึกและองค์ประกอบทางการกระทำพร้อมกันไปเลยก็ได้ การวัดเจตคตินั้นเขาจะวัดออกมาในลักษณะของทิศทาง (Direction) และปริมาณ (Magnitude) ทั้งนี้เพราะมีเครื่องมือวัด และมีผู้นิยมสร้างเครื่องมือวัดในลักษณะนี้กันมาก

ทิศทาง (Direction) จะมีอยู่ 2 ทิศทาง คือ ทางบวก หรือ ทางลบ ทางบวกก็หมายถึงการประเมินค่าของการรับรู้ การรู้สึก และการกระทำไปในทางที่ดี ชอบ พอใจ ส่วนทางลบ จะเป็น การประเมินค่าของการรับรู้ การรู้สึก และการกระทำไปในทางที่ไม่ดี ไม่ชอบ ไม่พอใจ

ปริมาณ (Magnitude) เป็นความเข้มข้นหรือความรุนแรงของเจตคติที่พึงประสงค์หรือไม่พึงประสงค์นั่นเอง

นอกจากลักษณะ 2 ประการนี้ เจตคดียังมีลักษณะอื่น ๆ เช่น ความเด่นชัด (Salient) ความซับซ้อน (Complexity) ความรู้สึก (Consciousness) ความเป็นศูนย์กลาง (Centrality) เป็นต้น ซึ่งลักษณะเหล่านี้ยังไม่มีผู้นิยมสร้างเครื่องมือวัด

การวัดเจตคติสามารถวัดออกมาในลักษณะของทิศทางและปริมาณ ซึ่งวิธีการวัดมีอยู่หลายวิธี การวัดเจตคตินี้นิยมใช้เครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามมากที่สุด และก็มีผู้คิดแบบสอบถามกันอยู่เรื่อย ๆ แบบสอบถามที่ใช้กันมาก ได้แก่ มาตรฐานแบบลิเคิร์ต เป็นวิธีหนึ่งในการประมาณค่า (Rating scale) เป็นการแปลงเป็นเชิงปริมาณ

มาตราส่วนแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) ลิเคิร์ต (Likert) เป็นผู้คิดขึ้นและเป็นที่นิยมใช้กันแพร่หลาย เป็นวิธีแบ่งมาตราส่วน (Scale) ของการตีความออกเป็น 3 หรือ 4 หรือ 5 ช่วง เช่น ถ้าเป็น 5 ช่วง แล้วมีคำตอบให้เลือก 5 คำตอบ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง (Strong Agree) เห็นด้วย

(Agree) ไม่แน่ใจ (Undecided) ไม่เห็นด้วย (Disagree) และ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (Strong Disagree)

สุชา จันทน์เอม (2544: 271 - 273) กล่าวว่า การวัดเจตคติทำให้เราเข้าใจเจตคติของบุคคลสามารถทำนายพฤติกรรมของบุคคลนั้น ๆ ได้ การวัดเจตคติอาจทำได้หลายแบบดังนี้

1. Scaling Technique เป็นวิธีหนึ่งที่ใช้วัดเจตคติ มีอยู่ 2 แบบ คือ

1.1 วิธีของเทอร์สโตน (The Thurstone Method) แบบนี้ประกอบด้วยประโยคต่าง ๆ ประมาณ 10 – 20 ประโยค หรือมากกว่านั้น ประโยคต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นตัวแทนของระดับความคิดเห็นต่าง ๆ กัน ผู้ถูกทดสอบจะต้องแสดงให้เห็นว่าเขาเห็นด้วยกับประโยคใดบ้าง ประโยคหนึ่ง ๆ จะกำหนดค่าเอาไว้ คือ กำหนดเป็น Scale Value ขึ้น เริ่มจาก 0.0 ซึ่งเป็นประโยคที่ไม่พึงพอใจมากที่สุดเรื่อย ๆ ไป ถึง 5.5 สำหรับประโยคที่มีความรู้สึกเป็นกลาง ๆ (Neutral Statement) จนกระทั่งถึง 11.0 ซึ่งมีค่าสูงสุดสำหรับประโยคที่พึงพอใจมากที่สุด

1.2 วิธีของลิเกิร์ต (The Likert Technique) มาตราส่วนแบบนี้ ประกอบด้วยประโยคต่าง ๆ ซึ่งแต่ละประโยคผู้ถูกทดสอบจะแสดงความรู้สึกของตนออกมา 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย เฉยๆ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง แต่ละระดับมีคะแนนให้ไว้ตั้งแต่ 1 – 5 คะแนน คะแนนของคนหนึ่ง ๆ ได้จากคะแนนรวมจากทุก ๆ ประโยค

2. Polling การหยั่งเสียงประชาชน ส่วนมากใช้กับการเลือกตั้งพรรคการเมืองหรือที่ทำอะไรเกี่ยวกับประชาชน ก็ต้องมีการตรวจสอบ หยั่งเสียงกันเพื่อหยั่งดูว่า มหาชนมีความรู้สึกในเรื่องนั้น ๆ อย่างไร เช่น การลดกำลังอาวุธ การเลือกตั้งพรรคการเมืองที่ประชาชนนิยม เป็นต้น ผลการหยั่งเสียงจะออกมาตรงหรือไม่ ขึ้นอยู่กับวิธีการสุ่มตัวอย่าง จำนวนกลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มตัวอย่างนั้นเป็นตัวแทนของประชากรได้หรือไม่

3. Questionnaire คือ การใช้แบบสอบถามว่าเห็นด้วยหรือไม่ ดีหรือไม่ดี โดยแบ่งการสอบถามออกเป็น 2 แบบ คือ

3.1 Fixed – alternative Questions คือ คำถามที่ถามเฉพาะเจาะจงลงไป แล้วให้ตอบตามเรื่องที่ถามเท่านั้น

3.2 Open – ended Questions คือ คำถามที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม แล้วนำความคิดเห็นหรือความรู้สึกของคนส่วนมากมาจัดกลุ่มดูว่า เขาเหล่านั้นมีความรู้สึกอย่างไร หรือมีเจตคติเช่นไร

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546: 253) กล่าวว่า ในการวัดเจตคตินั้นควรมีข้อตกลงเบื้องต้นดังนี้

1. การศึกษาเจตคติเป็นการศึกษาความคิดเห็น ความรู้สึกของบุคคลที่มีลักษณะคงเส้นคงวา หรืออย่างน้อยก็เป็นความคิดเห็นหรือความรู้สึกที่จะไม่เปลี่ยนแปลงในช่วงเวลาหนึ่ง

2. เจตคติเป็นสิ่งที่ไม่สามารถวัดหรือสังเกตได้โดยตรง การวัดเจตคติจึงเป็นการวัดทางอ้อม จากแนวโน้มที่บุคคลแสดงออก หรือพฤติกรรมที่มีแบบแผนคงที่

3. การศึกษาเจตคติของบุคคล มิใช่แต่เป็นการศึกษาทิศทางเจตคติของบุคคลเท่านั้น แต่ต้องศึกษาถึงระดับความมากน้อย หรือความเข้มของเจตคตินั้นด้วย

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานแนะแนว

3.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการแนะแนว

ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กล่าวถึงกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544: 6) ว่าเป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ มุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม การเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขกับกิจกรรมที่เลือกด้วยตนเอง ตามความถนัดและความสนใจอย่างแท้จริง การพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้าน ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม โดยอาจจัดเป็นแนวทางหนึ่งที่จะสนองนโยบายในการสร้างเยาวชนของชาติให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีคุณภาพเพื่อพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม ซึ่งสถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างมีเป้าหมาย มีรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบ่งเป็น 2 ลักษณะคือ กิจกรรมแนะแนว และกิจกรรมนักเรียน

3.1.1 ความหมายของกิจกรรมแนะแนวและการแนะแนว

กิจกรรมแนะแนว หมายถึง กระบวนการหนึ่งซึ่งจะช่วยให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง รู้จักสภาพแวดล้อม สามารถเลือกตัดสินใจได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม และสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2532 : 1)

กิจกรรมแนะแนว (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544: 6) เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตนเสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญาและการสร้างสัมพันธภาพที่ดีซึ่งผู้สอนทุกคนต้องทำหน้าที่แนะแนวให้คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษาต่อ และการพัฒนาตนเองสู่โลกอาชีพและการมีงานทำ

ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ (มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช. 2549: ออนไลน์) ให้ความหมายของการแนะแนวว่า การแนะแนว คือ จิตวิทยาประยุกต์แขนงหนึ่งที่ว่าด้วยการพัฒนาคนให้รู้จักชื่อตนเอง หรือพึ่งตนเองได้ โดยกระบวนการที่ส่งเสริมให้บุคคลได้มีบทบาทเต็มที่ในการเรียนรู้ เพื่อที่จะพัฒนาศักยภาพ และสามารถจัดการกับชีวิตของตนเองอย่างฉลาด

การแนะแนว คือ กระบวนการที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันระหว่างผู้มีปัญหาที่ต้องการความช่วยเหลือและผู้แนะแนวที่ผ่านการอบรมมาอย่างดี รวมทั้งผ่านการศึกษาเกี่ยวกับการแนะแนวมาแล้ว มีจุดมุ่งหมายปลายทางที่จะช่วยเหลือให้ผู้ประสบปัญหาได้มีโอกาสเรียนรู้ที่จะเผชิญ

กับสภาพความเป็นจริงและสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ (เอกสารประกอบการเรียน รายวิชาหลักสูตรและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (1021205). 2549: ออนไลน์)

การแนะแนว หมายถึง วิธีการหรือขบวนการ หรือบริการอย่างหนึ่งซึ่งช่วยให้บุคคลได้รู้จักตนเองดีขึ้น ได้รู้ถึงความสามารถ ความถนัด ความสนใจ ระดับสติปัญญา ฯลฯ ตลอดจนช่วยให้บุคคลรู้ถึงโอกาสและช่องทางที่จะใช้สามารถและสิ่งต่าง ๆ ที่ตนเองมีอยู่ให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและแก่สังคมให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ให้รู้จักเลือกและตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จ (เอกสารประกอบชุดวิชา พัฒนาการวัยรุ่นและการอบรมของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.2545: 329)

ทัศนีย์ ศิริวัฒน์ (2540: 25) ได้กล่าวถึง การแนะแนวว่า เป็น กระบวนการที่ให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลแต่ละบุคคลเกี่ยวกับการช่วยให้รู้จักและเข้าใจตนเอง ช่วยให้สามารถใช้ความสามารถ ความสนใจ และคุณลักษณะอื่น ๆ ได้อย่างถูกต้อง ช่วยให้สามารถปรับตนเองให้เข้ากับบุคคลและสภาพแวดล้อมได้เป็นอย่างดี ช่วยให้มีความสามารถตัดสินใจได้อย่างรอบคอบ ถูกต้อง และเหมาะสม ตลอดจนสามารถแก้ปัญหาของตนเองได้อย่างฉลาดรวมทั้งช่วยให้สามารถปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และสังคมได้อย่างเต็มที่

จากความหมายของการแนะแนวที่กล่าวมา พอสรุปได้ว่า การแนะแนวเป็น กระบวนการส่งเสริมและช่วยเหลือให้นักเรียนได้รู้จักตนเอง เข้าใจผู้อื่นรวมถึงเข้าใจสภาพแวดล้อม เพื่อที่จะสามารถเลือกวิธีการ ตัดสินใจแก้ปัญหาและปรับตัวได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนให้เป็นบุคคลโดยสมบูรณ์และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

3.1.2 ปรัชญาของการแนะแนว

เอกสารประกอบชุดวิชาหลัก และ ระบบงานแนะแนวในสถานศึกษา ของ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2533: 7) ได้กล่าวถึงปรัชญาการแนะแนวว่า หมายถึง ความเชื่อมั่นที่มีเหตุผลซึ่งเป็นที่ยอมรับกัน และนักแนะแนวใช้เป็นแนวปฏิบัติในการจัดกิจกรรมหรือบริการแนะแนว โดยความเชื่อและแนวปฏิบัตินั้น ตั้งอยู่บนพื้นฐานทางจิตวิทยาและสังคมวิทยาทุกสาขา ได้แก่

1.1 ความแตกต่างของแต่ละบุคคล (Individual Differences) เกี่ยวกับลักษณะรูปร่าง หน้าตา ภายนอก และลักษณะภายใน คือ อุปนิสัยใจคอ สติปัญญา ความสามารถ เจตคติ ความสนใจ อารมณ์ ความรู้สึก ฯลฯ ซึ่งแต่ละคนผิดแผกแตกต่างกัน อันเนื่องมาจากพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมเป็นเครื่องปรุงแต่ง

1.2 พฤติกรรมทุกอย่างต้องมีสาเหตุ (All behavior is caused) การกระทำทุกอย่างของคนเราย่อมมีสาเหตุมาจากบุคคลและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เป็นผู้กำหนดหรือบงการอาจจะโดยเจตนาหรือไม่เจตนาก็ตาม แต่พฤติกรรมที่เกิดขึ้นย่อมมีสาเหตุทั้งสิ้น เช่น เด็กที่นั่งหลับในห้องเรียน อาจจะเป็นเพราะดูหนังสือจนตึก หรือเรียนไม่รู้เรื่อง เป็นต้น

1.3 คนย่อมมีการเปลี่ยนแปลง(Changes)เพราะชีวิตคนเราย่อมพัฒนาทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เนื่องจากคนเรามีการเคลื่อนไหวอยู่เสมอ มีการเรียนรู้และรับรู้ตลอดเวลา แต่จะพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงไปในด้านดีหรือเลวนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยและสาเหตุต่าง ๆ มากมายเป็นเครื่องปรุงแต่งหรือส่งเสริมให้เกิดขึ้น

1.4 คนย่อมมีศักดิ์ศรี (Prestige) หรือค่าของความเป็นคนย่อมเท่าเทียมกัน แต่สาเหตุที่ทำให้คนเรามีสภาพแตกต่างกันนั้น ก็เนื่องมาจากสังคมเป็นผู้กำหนดขึ้นมาภายหลัง เช่น ภูมิฐานะที่เกิดชาติตระกูลของพ่อแม่ ฐานะของตระกูลหรือครอบครัว วิธีการอบรมเลี้ยงดู ตำแหน่งหน้าที่รับผิดชอบในสังคม เป็นต้น อย่างไรก็ตามทุกคนย่อมมีสิทธิเท่าเทียมกันในความเป็นคน แม้จะมีฐานะหรือสถานภาพแตกต่างกันก็ตาม

1.5 ทุกคนย่อมมีศักยภาพ (Potentiality) แห่งตน คือ แต่ละคนย่อมจะมีความสามารถพิเศษในตน ซึ่งอาจจะมากบ้างน้อยบ้างต่างกัน และอาจจะไม่เหมือนกันก็ได้ เช่น บางคนเก่งดนตรี บางคนเรียนเก่ง บางคนวาดรูปเก่ง บางคนพูดเก่ง บางคนเล่นกีฬาเก่ง เป็นต้น ศักยภาพดังกล่าวนี้ อาจซ่อนเร้นอยู่หรือไม่มีโอกาสแสดงให้ปรากฏหากได้รับการกระตุ้นหรือส่งเสริมถูกทาง บุคคลนั้นย่อมประสบความสำเร็จในชีวิต แต่ถ้าไม่ได้รับการส่งเสริมถูกทางหรือถูกปิดกั้น บุคคลนั้นย่อมจะประสบปัญหาในชีวิตอย่างแน่นอน

1.6 คนย่อมจะมีปัญหา (Problem) เมื่อใดที่ความต้องการถูกปิดกั้น หรือมิได้รับการตอบสนอง ความทุกข์ใจ เศร้าใจ ไม่สมหวัง ความโกรธแค้น ย่อมเกิดขึ้นเป็นของธรรมดา จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความรุนแรงของปัญหา และสภาพความแข็งแกร่งของจิตใจของบุคคลผู้มีปัญหานั้น พฤติกรรมที่ผู้มีปัญหาแสดงออกมานั้นมักจะส่งผลกระทบไปถึงบุคคลอื่นให้ได้รับความเดือดร้อนหรือได้รับอันตรายไป ด้วยเพราะคนเป็นสัตว์สังคมที่จำเป็นจะต้องอยู่ร่วมกัน ฉะนั้นสังคมจึงควรมีมาตรการในการให้ความช่วยเหลืออย่างถูกต้อง เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อความสงบสุขในสังคมด้วย

พนม ลัมอาร์ย (2533: 11) ได้กล่าวถึงปรัชญาของการแนะแนวว่า หมายถึงแนวความคิดหรือทัศนะความคิดเห็น ซึ่งได้รับการพิจารณาไตร่ตรองแล้วว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่ามีประโยชน์สมควรยึดถือเป็นหลักในการดำเนินการแนะแนว ซึ่งมีอยู่ 7 ประการ คือ

1. แนวความคิดเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล จัดว่าเป็นความคิดหลักของการแนะแนว เพราะเป้าหมายสูงสุดของการแนะแนวก็คือ การส่งเสริมความแตกต่างระหว่างบุคคล การช่วยให้บุคคลแต่ละคนได้มีความเจริญงอกงาม และมีพัฒนาการอย่างมีบูรณาการสอดคล้องตามความสามารถของตน

2. แนวความคิดเรื่องทรัพยากรมนุษย์ ในทางการแนะแนวมีความคิดเห็นว่าทรัพยากรมนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีค่าสูงยิ่ง เพราะสิ่งประดิษฐ์ต่างๆ ไม่ว่าจะมีความมากสักเพียงใดก็ตาม ล้วนเกิดจากความคิดค้นสร้างขึ้นโดยมนุษย์ทั้งสิ้น ดังนั้น สถาบันต่าง ๆ ในสังคมไม่ว่าจะเป็นบ้าน โรงเรียน วัด หน่วยงานของรัฐบาล ตลอดจนหน่วยงานของเอกชนควรจะได้ช่วยส่งเสริม

ริมเยาวชนของชาติให้มีความเจริญงอกงามและมีพัฒนาการสูงขึ้นในทุกๆ ด้าน เพื่อเป็นการสงวนไว้ซึ่งทรัพยากรมนุษย์ และเพื่อจะได้ใช้ทรัพยากรมนุษย์ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

3. แนวความคิดเรื่อง ความร่วมมือไม่ใช้การบังคับ ในทางการแนะแนวมีความคิดเห็นว่าการให้ความช่วยเหลือของการแนะแนวจะต้องเป็นไปในลักษณะของการร่วมมือกันระหว่างผู้ให้ความช่วยเหลือและผู้รับความช่วยเหลือ จะไม่ใช้วิธีการบังคับและจะเน้นที่การให้บุคคลผู้มีปัญหาเป็นผู้ที่สามารถช่วยตนเองได้ในที่สุด

4. แนวความคิดเรื่องคุณค่าและเกียรติยศของบุคคล ในทางการแนะแนวมีความคิดเห็น ว่ามนุษย์ทุกคนเป็นผู้ที่มีคุณค่า และมีเกียรติยศเท่าเทียมกัน ไม่ควรได้รับการดูถูกเหยียดหยามไม่ว่าเขาจะเป็นผู้ที่มีปัญหาหรือไม่ก็ตาม และทุกคนก็มีอิสรภาพในการเลือกเป้าหมายชีวิตของตน

5.แนวความคิดเรื่องพฤติกรรมย่อมมีสาเหตุและจุดมุ่งหมาย ดังนั้น ในการแก้ปัญหาพฤติกรรมที่ผิดปกติหรือเบี่ยงเบนไปของนักเรียนจึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาถึงสาเหตุแห่งความผิดปกตินั้น ๆ เสียก่อน เมื่อค้นพบสาเหตุแล้วย่อมจะสามารถให้ความช่วยเหลือได้ถูกจุดและทำได้ง่าย

6. แนวความคิดเรื่องพัฒนาการด้านส่วนตัว นั่นคือ ในทางการแนะแนวมีความคิดเห็น ว่างานของการศึกษาไม่เพียงเป็นการพัฒนามนุษย์ด้านสมองหรือสติปัญญาเท่านั้น แต่การเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์จำเป็นต้องมีการพัฒนาด้านส่วนตัวด้วย ซึ่งถือว่าเป็นงานของการแนะแนว โดยเฉพาะเป็นการช่วยให้มนุษย์ได้รู้จักและเข้าใจตนเอง

7. แนวความคิดเรื่องการแนะแนวเป็นกระบวนการทางการศึกษาที่มีลำดับขั้นและต่อเนื่อง นั่นคือ ในทางการแนะแนวมีความคิดเห็นว่าการแนะแนวมิได้เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเพียงครั้งเดียวหรือเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ณ จุดใดจุดหนึ่ง แต่เป็นกระบวนการที่มีลำดับขั้นและต่อเนื่องตั้งแต่ระดับประถมศึกษา จนกระทั่งสำเร็จการศึกษาและก้าวเข้าสู่โลกของงาน

เอกสารประกอบชุดวิชาพัฒนาการวัยรุ่นและการอบรมของมหาวิทยาลัยสุโขทัย
 ธรรมมาธิราช (2545: 330) ได้กล่าวถึงปรัชญาการแนะแนวได้ดังนี้

1.มนุษย์มีความแตกต่างกัน บุคคลแต่ละบุคคลที่เกิดมามีความแตกต่างกันทั้งในร่างกาย อารมณ์ สังคม ความรู้ เชื้อชาติ ความถนัดตามธรรมชาติ เจตคติ ความสนใจ ความสามารถ และระดับของคุณสมบัติต่าง ๆ ถ้าบุคคลได้ใช้ธรรมชาติที่มีมาในทางที่เหมาะสม ก็ย่อมจะประสบความสำเร็จก้าวหน้าและก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคมเป็นอเนกประการแต่ถ้าใช้ไม่ถูกทางผลที่ได้ย่อมตรงกันข้าม

2.บุคคลแต่ละคนย่อมมีศักดิ์ศรี และ ศักยภาพประจำตัว ถ้าหากได้รับการชี้ช่องทางที่ถูกที่ควร เขาก็จะสามารถช่วยตนเองได้

3.มนุษย์เป็นผู้กำหนดชะตาของตนเอง การกำหนดวิถีชีวิตและการตัดสินใจจึงเป็นสิทธิของแต่ละบุคคล

กล่าวโดยสรุปปรัชญาการแนะแนวนั้นเป็นการช่วยเหลือบุคคลโดยมีแนวคิดในการแก้ปัญหาทางการแนะแนว ด้วยการคำนึงถึงเอกัตบุคคล ตั้งอยู่บนพื้นฐานทางจิตวิทยาและสังคมวิทยา โดยเฉพาะในเรื่องของความแตกต่างของแต่ละบุคคล การคำนึงถึงคุณค่าของมนุษย์ และหลักของทฤษฎีที่เกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์

3.1.3 หลักการของการแนะแนว

เอกสารประกอบชุดวิชาพัฒนาการวัยรุ่นและการอบรมของมหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมาธิราช (2545: 330 - 331) ได้สรุปหลักการแนะแนวได้ดังนี้

1. การแนะแนวจัดขึ้นเพื่อพัฒนาบุคคลทุกด้าน การแนะแนวเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาตนเอง เพื่อให้บุคคลแต่ละคนได้เข้าใจตนเอง และมีประสบการณ์ต่าง ๆ ในชีวิต จากแนวความคิดนี้การแนะแนวจึงควรจัดให้มีขึ้นภายในโรงเรียนเพื่อให้นักเรียนได้สร้างความหมายในชีวิตให้ตนเอง

2. การแนะแนวเป็นบริการที่จัดให้กับบุคคลทุกคน ไม่ใช่ให้บริการเฉพาะคนที่ มีปัญหาเท่านั้น เพราะการแนะแนวมิใช่เป็นการแก้ปัญหาแต่เพียงอย่างเดียว หากแต่เป็นการป้องกันปัญหาและเป็นการสร้างเสริมให้เด็กแต่ละคนมีความเจริญงอกงามมากขึ้นในทุก ๆ ด้านเท่าที่แต่ละคนจะเป็นได้

3. การแนะแนวมีความสำคัญต่อชีวิตในทุกๆ ระยะ ดังนั้นการแนะแนวจึงเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกันไป การแนะแนวจึงต้องเริ่มให้บริการตั้งแต่วัยเด็กจนกระทั่งเข้าวัยเข้าโรงเรียน เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วเราก็ถือว่า บุคคลยังต้องการการแนะแนวในขณะที่เด็กอยู่ในโรงเรียนควรมีการประเมินผลเพื่อทราบข้อบกพร่องเพื่อแก้ไข

4. พฤติกรรมย่อมมีสาเหตุ การสำรวจเพื่อหาสาเหตุของปัญหาจะเป็นการง่ายที่จะหาวิธีแก้ปัญหาที่นั้น ๆ แต่บางครั้งการหาสาเหตุของปัญหาอาจยุ่งยาก โดยเฉพาะปัญหาทางจิตใจ ต้องใช้แบบทดสอบทางจิตวิทยาเพื่อวินิจฉัยปัญหา และในพฤติกรรมหนึ่ง อาจมีสาเหตุหลายประการรวมอยู่ด้วย

5. การแนะแนวยึดหลักสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ผู้แนะแนวตระหนักในสิทธิเสรีภาพของบุคคลในการที่จะเลือกตัดสินใจที่จะนำชีวิตของตนเอง โดยผู้แนะแนวจะเป็นผู้ช่วยให้บุคคลรู้จักตนเองและสิ่งแวดล้อมดีขึ้น เพื่อที่ผู้มารับการแนะแนวจะได้ตัดสินใจเลือกการดำเนินชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพโดยที่ผู้แนะแนวจะไม่เป็นผู้ทำหน้าที่ตัดสินใจให้แก่ผู้รับบริการ

6. ผู้ที่ทำหน้าที่ทางการแนะแนว ต้องตระหนักถึงขอบเขตความสามารถของตนเองที่จะให้ความช่วยเหลือต่อบุคคลต่าง ๆ ทั้งนี้เพราะปัญหามีมากมายถ้าผู้แนะแนวพบว่า บางปัญหาตนเองช่วยไม่ได้ ก็ควรส่งต่อปัญหานั้นไปยังผู้เชี่ยวชาญด้านนั้นโดยเฉพาะ

หลักการแนะแนว (Principles of Guidance) (เอกสารประกอบการเรียนรายวิชา หลักสูตรและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (1021205) มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. 2549: 40 –42) กล่าวว่า หลักของการแนะแนวที่สำคัญมีดังนี้

1.การแนะแนวเป็นกระบวนการต่อเนื่องกัน การจัดบริการแนะแนวไม่ใช่การกระทำที่เสร็จสิ้นลงในระยะเวลาเพียงสั้น ๆ การแนะแนวจะต้องกระทำติดต่อกัน ต้องมีการวางแผนระยะยาว แล้วจัดดำเนินการไปตามลำดับขั้นตอน เพื่อดำเนินไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ต้องเรียงตามลำดับก่อนหลัง และมีการติดตามผลงานที่ได้กระทำลงไปด้วย

2.การแนะแนวเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาจะแยกออกจากกันได้ เพราะการแนะแนวจัดขึ้นเพื่อช่วยให้การศึกษาเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ การแนะแนวจำเป็นต้องสอดแทรกอยู่ในการเรียนการสอนตลอดเวลาโดยไม่มีการแยกกันว่าส่วนใดเป็นการศึกษาหรือส่วนใดเป็นการแนะแนว

3.การแนะแนวเน้นถึงเรื่องการป้องกันปัญหามากกว่าการแก้ไขปัญหา การแนะแนวจัดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะป้องกันปัญหาต่าง ๆ ไม่ให้เกิดขึ้น โดยมีการวางแผนในการป้องกันปัญหาไว้ล่วงหน้า เช่น การป้องกันการติดยาเสพติด การแนะแนวจะเน้นวิธีการป้องกันไม่ให้เด็กตกเป็นทาสของยาเสพติด แต่ไม่ใช่ติดยาเสพติดแล้วจึงจะมาหาวิธีแก้ปัญหา การแก้ปัญหาจำเป็นต้องกระทำต่อเมื่อปัญหานั้นได้เกิดขึ้นแล้ว โดยไม่สามารถจะป้องกันได้

4.การแนะแนวเป็นเรื่องของการเข้าใจตนเอง การตัดสินใจด้วยตนเอง การปรับตัวด้วยตนเอง (Self-Understanding, Self Determination and Self-Adjustment) การแนะแนวมุ่งให้บุคคลรู้จักเห็นจริงเกี่ยวกับตนเอง เข้าใจตนเองได้ดี สามารถใช้วิจารณญาณตัดสินใจด้วยตนเองและมีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่างๆ ด้านได้ บุคคลที่ได้รับการแนะแนวจะสามารถช่วยเหลือตนเองได้อย่างดี

5.การแนะแนวเน้นที่การส่งเสริมการพัฒนาการอย่างถูกวิธี การแนะแนวจะเน้นให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาทุก ๆ ด้านไปพร้อม ๆ กัน อย่างถูกต้องตามหลักวิธีการ

6.การแนะแนวจัดขึ้นเพื่อช่วยเหลือบุคคลอย่างมีระเบียบแบบแผน เป็นการช่วยเหลือให้บุคคลรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างมีอิสระ ปราศจากการบังคับ

7.การแนะแนวเน้นถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มนุษย์ทุกรูปทุกนามย่อมมีความแตกต่างกัน การแนะแนวต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นหลักสำคัญ ทั้งนี้เพื่อจะได้สามารถช่วยเหลือเด็กให้เรียนไปตามความถนัด และความสามารถของตน ช่วยให้สามารถวางหลักสูตรและจัดวิชาเรียนได้เหมาะสมมากยิ่งขึ้น

8.การแนะแนวต้องอาศัยการประสานงานของทุก ๆ ฝ่าย การแนะแนวที่ดีต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุก ๆ ฝ่าย เช่น ผู้บริหารโรงเรียนหรือครูใหญ่ คณะผู้บริหาร ครู นักเรียน พยาบาล บรรณารักษ์และบุคคลอื่น ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารการแนะแนว

9.การแนะแนวเป็นกระบวนการรวม การพิจารณาสิ่งใดก็ตามต้องมีการพิจารณาทุก ๆ อย่างไปพร้อมกัน เช่น การพิจารณานักเรียนก็จำเป็นต้องพิจารณารวมกันไปหมด ไม่ใช่พิจารณาเฉพาะส่วนใดส่วนหนึ่ง เป็นการพิจารณารวมกันไปทุก ๆ ด้าน หรือที่เรียกว่าพิจารณาไปทั้งตัวบุคคล

10. การแนะแนวเป็นกระบวนการที่ถือเอาตัวเด็กเป็นศูนย์กลาง การแนะแนวต้องถือตัวเด็กเป็นศูนย์กลาง ถือเป็นหลักในการจัดบริการแนะแนว โดยการคำนึงถึงความต้องการของเด็ก ส่งเสริมให้เด็กได้กระทำไปตามที่ตนเองต้องการ ทั้งนี้ต้องอยู่ในกฎเกณฑ์ที่สังคมยอมรับ

11. การแนะแนวจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร การแนะแนวที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีผู้นำหรือผู้บริหารที่ดี มีความสนใจ เอาใจใส่ในบริการแนะแนว การบริหารแนะแนวจะไม่สามารถดำเนินไปสู่จุดหมายปลายทางได้ถ้าขาดความร่วมมือจากผู้นำหรือผู้บริหาร การให้การสนับสนุนและร่วมรับผิดชอบของผู้บริหาร ในการดำเนินงานของบริการแนะแนวจะช่วยให้การแนะแนวเดินทางไปสู่เป้าหมายได้อย่างง่ายดาย

12. การแนะแนวต้องจัดบริการสำคัญไว้ในโครงการแนะแนว คือ บริการศึกษา เด็กเป็นรายบุคคล บริการสารสนเทศ บริการให้คำปรึกษา บริการจัดวางตัวบุคคล บริการติดตามผล

13. ครูในโรงเรียนทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการแนะแนว โดยปกติแล้วมักจะมีผู้เข้าใจผิดว่า ผู้ที่ทำหน้าที่ในบริการแนะแนวที่แท้จริงนั้น คือ บุคคลที่ทำหน้าที่แนะแนวโดยเฉพาะ ส่วนบุคคลอื่นนั้นไม่เกี่ยวข้อง ความจริงแล้วครูทุก ๆ คน ก็คือผู้แนะแนวการบริการแนะแนวเป็นของครูทั้งโรงเรียน ซึ่งครูทุก ๆ คน มีหน้าที่โดยตรงที่จะร่วมบทบาทบริหารการแนะแนว และควรจะทราบถึงบทบาทที่แท้จริงของตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูประจำชั้นจะเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญโดยตรงต่อเด็กเพราะถือว่าเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดเด็กที่สุด

14. การแนะแนวจำเป็นต้องอาศัยผู้แนะแนวที่มีคุณสมบัติที่ดี เพราะการเป็นผู้แนะแนวไม่ใช่ของง่าย บุคคลที่จะทำหน้าที่แนะแนวต้องผ่านการฝึกฝนอบรมมาอย่างดี เข้าใจวิธีการของการแนะแนวอย่าง ชัดเจน และต้องมีคุณสมบัติพิเศษส่วนตัวในลักษณะของผู้แนะแนวที่ดีจึงจะช่วยให้บริการแนะแนวบรรลุเป้าหมายได้

15. การแนะแนวต้องมีการวางแผนงานหรือโครงการเอาไว้ล่วงหน้า เนื่องจาก การแนะแนวที่ดีต้องมีการวางแผนตามหลักวิชา สามารถยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม ผู้แนะแนวต้องมีความสามารถในการรวบรวมข้อมูลและการแปลความหมายของข้อมูลได้ถูกต้องตรงตามความเป็นจริง

16. การแนะแนวต้องอาศัยกลวิธีทางวิทยาศาสตร์ เข้าช่วยในการแก้ไขปัญหา รู้จักการรวบรวมข้อมูล และหาสาเหตุแห่งปัญหา แล้วดำเนินการแก้ปัญหาไปตามขั้นตอนทางวิทยาศาสตร์

17. การแนะแนวมุ่งบริการบุคคลทุกประเภททั้งเป็นรายหมู่และรายบุคคล การแนะแนวจะจัดบริการทั่ว ๆ ไป สำหรับบุคคลทุกเพศทุกวัย ไม่ใช่การบริการเฉพาะตัวบุคคลเท่านั้น และสามารถจัดได้ทั้งเป็นรายบุคคลหรือเป็นรายกลุ่ม

18. การแนะแนวจะอยู่ร่วมกันอันหนึ่งอันเดียวกัน การแนะแนวจะกระทำไปพร้อม ๆ กันทุก ๆ ด้าน เมื่อมีการแนะแนวจะไม่แยกเป็นการแนะแนวการศึกษา การแนะแนวอาชีพ การแนะแนวทางด้านศีลธรรม การแนะแนวปัญหาส่วนตัว หรือการแนะแนวประเภทอื่นใด แต่จะทำการแนะแนวทุก ๆ ด้านสัมพันธ์กันไป

19.การแนะนำไม่ใช่การให้แนวทางหรือบอกให้ผู้อื่นไปปฏิบัติ การแนะนำจะเป็นวิธีการที่ผู้แนะนำช่วยแก้ปัญหาให้กับผู้ที่ประสบปัญหา ซึ่งกระทำเสร็จสิ้นเป็นครั้ง ๆ ไป ส่วนการแนะนำนั้นจะเป็นกระบวนการต่อเนื่องช่วยให้ผู้ประสบปัญหารู้จักตัวเอง และสามารถตัดสินใจหรือแก้ไขปัญหาด้วยตนเองอย่างฉลาดรอบคอบ และต้องมีการติดตามผลและประเมินผลอยู่ตลอดเวลา

20.การแนะนำต้องมีการประเมินผลโครงการแนะนำเป็นระยะ ๆ ทั้งนี้เพื่อสำรวจดูว่าโครงการแนะนำที่ได้ดำเนินไปแล้วนั้นมีผลได้อย่างไร หรือมีข้อบกพร่องอย่างไร สมควร จะได้รับการแก้ไขหรือไม่

3.1.4 ความมุ่งหมายของการแนะนำ

ซอลัดดา ขวัญเมือง (2541: 16) ได้กล่าวว่าการจัดกิจกรรมแนะนำในชั้นเรียนนั้น ควรจัดให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมัธยมศึกษาในแต่ละระดับและต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการแนะนำด้วย

การจัดกิจกรรมแนะนำโดยทั่ว ๆ ไป มีจุดมุ่งหมาย ดังนี้

1.เพื่อให้นักเรียนได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับตัวเองที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง ทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม ความต้องการ ความสามารถ ความถนัด และความสนใจ ตลอดจนค่านิยมที่ยึดถือ

2.เพื่อให้นักเรียนได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาต่อในสถานศึกษาต่าง ๆ เช่น สถานที่ของสถาบันที่จะศึกษาต่อระเบียบการรับสมัคร รวมถึงโอกาสที่จะเข้าไปศึกษาต่อ

3.เพื่อให้นักเรียนได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับโลกกว้างทางอาชีพ การแบ่งหมวดหมู่ของอาชีพลักษณะของอาชีพที่เหมาะสมกับบุคลิกภาพของแต่ละคนและข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพตามที่ต้องการ

4.เพื่อให้นักเรียนสามารถนำข้อมูลที่ได้อามาพิจารณาเลือกตัดสินใจ เกี่ยวกับแนวทางในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพได้เหมาะสมกับบุคลิกภาพของตนมากที่สุด

5.เพื่อให้นักเรียนได้เพิ่มพูนประสบการณ์ เกี่ยวกับการศึกษาต่อหรือการประกอบอาชีพตามที่ตนสนใจในรายละเอียดลึกซึ้งยิ่งขึ้น เพื่อช่วยให้เกิดความมั่นใจในการวางแผนเลือกเดินทางของชีวิตในอนาคต ถ้าพบว่าไม่เหมาะสมจะได้เปลี่ยนแปลงเป้าหมายได้ทันท่วงทีช่วยให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต

6.เพื่อช่วยให้ครูแนะนำได้มีโอกาสพบปะนักเรียนในชั้นเรียนอย่างทั่วถึงทุกคน ช่วยให้มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ทำให้ครูแนะนำได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนที่แท้จริง อันจะส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดบริการแนะนำอื่น ๆ ต่อไป

3.1.5 ประเภทของการแนะนำ

ซอลัดดา ขวัญเมือง (2541: 17 - 18) ได้กล่าวว่าการจัดกิจกรรมแนะนำของแต่ละโรงเรียนจะมีจุดเน้นที่แตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับนโยบายของแต่ละแห่งว่าต้องการพัฒนา นักเรียนในด้านต่าง ๆ ส่วนใหญ่จะครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน คือ

1.ด้านการศึกษา เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผนทางการศึกษาทั้งในปัจจุบันและอนาคต เช่น หลักสูตรมัธยมศึกษา กิจกรรมเสริมหลักสูตร แผนการเรียน ระเบียบการวัดผล แนวทางการศึกษาต่อในสถาบันต่าง ๆ วิธีการเรียนที่ดี การดูหนังสือสอบ การใช้ห้องสมุดและการใช้บริการแนะแนว

2.ด้านอาชีพ เช่น โลกทางการอาชีพ อาชีพต่าง ๆ ในชุมชนความต้องการของตลาดแรงงาน ความก้าวหน้าในอาชีพ และสถานประกอบอาชีพ

3.ด้านสังคมและการปรับตัวหรือด้านส่วนตัว เป็นข้อมูลที่มุ่งพัฒนาบุคลิกภาพให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เช่น การปรับปรุงบุคลิกภาพของตนเอง การคบเพื่อน การเข้าใจพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่น การรู้จักใช้เวลาว่าง การสร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น การเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม เป็นต้น จะเห็นว่าขอบข่ายของการจัดกิจกรรมแนะแนวในชั้นเรียนไม่ได้กำหนดไว้ตายตัวเหมือนกับหลักสูตรวิชาอื่น ๆ ครูแนะแนวสามารถยืดหยุ่นให้เหมาะสมกับสภาพนักเรียนในสถานศึกษาของตน โดยให้สอดคล้องกับความต้องการของหลักสูตรและหลักการแนะแนว อย่างไรก็ตาม การจัดกิจกรรมแนะแนวนั้นจะต้องให้ข้อมูลทั้งทางด้านการศึกษา อาชีพและส่วนตัวมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันเพื่อให้นักเรียนสามารถนำไปพิจารณาเลือกตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง เช่น มีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับบุคลิกภาพของแต่ละคนที่เหมาะสมกับการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ

พรอคเตอร์ (ลักขณา สริวัฒน์. 2543: 39 ; อ้างอิงจาก Proctor. 1996.) ได้แบ่งประเภทของการแนะแนวออกเป็น 6 ประเภท ได้แก่

- 1.การแนะแนวการศึกษา (Educational Guidance)
- 2.การแนะแนวอาชีพ (Vocational Guidance)
- 3.การแนะแนวในด้านที่เกี่ยวกับสังคมและหน้าที่พลเมือง (Guidance in Social and Civic Activities)
- 4.การแนะแนวเกี่ยวกับสุขภาพและอนามัย (Guidance in Health and Physical Activities)
- 5.การแนะแนวเกี่ยวกับการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ (Guidance in the Worthy Use of Leisure Time)
- 6.การแนะแนวในการสร้างอุปนิสัย (Guidance in Characterbuilding Activities)

คูส์ และคีเฟอร์ (ลักขณา สริวัฒน์. 2543: 42 ; อ้างอิงจาก Koos ;& Kefauver. 1940.) ได้แบ่งประเภทของการแนะแนวไว้ 5 ประเภท โดยเน้นความสำคัญของการแนะแนวการศึกษา และการแนะแนวอาชีพมากที่สุด ส่วนในด้านอื่น ๆ ของ การให้บริการแนะแนวก็ควรจะมีการแนะแนวการสันตนาการการแนะแนวสุขภาพ และที่เกี่ยวกับศีลธรรม สังคม หน้าที่พลเมืองด้วย จึงสรุปประเภทได้ดังนี้

- 1.การแนะแนวการศึกษา
- 2.การแนะแนวอาชีพ

3.การแนะแนวสันทนากการ

4.การแนะแนวสุขภาพ

5.การแนะแนวเกี่ยวกับหน้าที่พลเมือง สังคม และศีลธรรม

แพทเทอร์สัน, ชไนด์เนอร์ และวิลเลียมสัน (ลักขณา สรวิวัฒน์. 2543: 39 ; อ้างอิงจาก Paterson, Schneider and Williamson.1984.) ได้แบ่งประเภทของการแนะแนวออกเป็น 5 ประเภทดังนี้

1.การแนะแนวการศึกษา

2.การแนะแนวอาชีพ

3.การแนะแนวส่วนบุคคล

4.การแนะแนวสุขภาพ

5.การแนะแนวเศรษฐกิจ

จากประเภทของการแนะแนวดังกล่าวสามารถแบ่งประเภทของการแนะแนวได้เป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ ได้ 3 ประเภทดังนี้

1.การแนะแนวการศึกษา

ปิยะนุสรณ์ ชนะชาญชัย(2549: ออนไลน์)ให้ความหมายว่าเป็นกระบวนการให้ความช่วยเหลือนักเรียนให้ได้รับความสำเร็จทางการศึกษาตามความสามารถ ใ้รู้จักเทคนิควิธี การเรียนที่ถูกต้อง สามารถปรับตัวเข้ากับระบบการเรียนการสอนของโรงเรียน หลักสูตร และวิชาที่เรียนได้ รู้จักแบ่งเวลาในการเรียน การศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม การใช้ห้องสมุด การเขียนรายงาน ตลอดจนการแก้ปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับการเรียน

ลักขณา สรวิวัฒน์ (2543: 44) ได้ให้ความหมายของการแนะแนวการศึกษาว่า การแนะแนวการศึกษา หมายถึง การช่วยเหลือนักเรียนแต่ละคน หรือกลุ่มเพื่อให้สามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนได้ดีขึ้นโดยใช้สมรรถวิสัย (Capacity) ที่จะเรียนรู้อย่างอิสระ และยังคงช่วยให้นักเรียนได้รู้ความต้องการและโอกาสทางการศึกษาของตนเองในปัจจุบันและอนาคต การแนะแนวจึงประกอบด้วยช่วยเหลือนักเรียนในการปรับตนเองให้เข้ากับสภาพของโรงเรียน การเลือกหลักสูตรและกิจกรรมนอกหลักสูตร การวางแผน การเตรียมตัว การดำเนินการเพื่อให้เกิดความเหมาะสมด้านการศึกษาอาชีพ

2.การแนะแนวอาชีพ

ปิยะนุสรณ์ ชนะชาญชัย(2549: ออนไลน์) ให้ความหมายว่าเป็นกระบวนการให้ความช่วยเหลือนักเรียนให้มีแนวทางในการเลือกอาชีพที่เหมาะสม โดยการให้ข้อมูลเกี่ยวกับโลกของอาชีพ แนวทางที่จะนำไปสู่อาชีพนั้นๆ ใ้รู้จักขอบข่ายลักษณะของงานโดยทั่วไป คุณสมบัติของ ผู้ประกอบอาชีพ การเตรียมตัวเพื่อเข้าสู่อาชีพนั้นๆ ตลอดจนความต้องการของตลาดแรงงาน เพื่อให้นักเรียนรู้จักการวางโครงการศึกษาและอาชีพที่เหมาะสมกับวัย การปรับปรุงบุคลิกภาพให้สอดคล้องกับอาชีพที่ปรารถนา

ลักขณา สิริวัฒน์ (2543: 64) ได้ให้ความหมายของการแนะแนวอาชีพว่า หมายถึง กระบวนการให้ความช่วยเหลือนักเรียนเกี่ยวกับการวางแผนและการตัดสินใจเลือกอาชีพ เพื่อช่วยให้นักเรียนค้นพบอาชีพที่เหมาะสมกับความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และสภาพร่างกายของตน ดังนั้น การแนะแนวอาชีพจึงเป็นการช่วยให้นักเรียนได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพและลักษณะของงาน คุณสมบัติที่จำเป็น การฝึกอบรม รายได้ สวัสดิการ ความมั่นคง และความก้าวหน้า สิ่งแวดล้อม ข้อดีและข้อเสีย นอกจากนี้ยังรวมไปถึงการแสวงหางาน การสมัครงาน การปรับตัวให้เข้ากับงาน การปฏิบัติตนให้มีความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน

3.การแนะแนวส่วนตัวและสังคม

ปิยะนุสรณ์ ชนะชาญชัย(2549: ออนไลน์) ให้ความหมายว่าการแนะแนวส่วนตัวและสังคม เป็นกระบวนการให้ความช่วยเหลือนักเรียนให้มีชีวิตและความเป็นอยู่ที่มีความสุข มีอารมณ์ที่มั่นคง สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมและอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข รู้จักบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม มีความสามารถในการเป็น ผู้นำและผู้ตามที่ดีและรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

ลักขณา สิริวัฒน์ (2543: 78) ได้ให้ความหมายของการแนะแนวส่วนตัวและสังคม เป็นกระบวนการที่ช่วยให้บุคคลมีชีวิตหรือความเป็นอยู่อย่างสุขสมบูรณ์ มีความเจริญทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีอารมณ์ที่มั่นคง มีความสามารถที่จะปรับตัวให้เข้ากับสังคม และอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข รู้จักบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่นหรือสังคมได้ มีความสามารถในการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี มีบุคลิกภาพที่เหมาะสม และรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ซึ่งการแนะแนวในด้านนี้ถึงแม้ด้านสุดท้ายที่จะพัฒนาขึ้นมาอย่างเป็นที่ยอมรับ

ดังนั้นสรุปได้ว่าประเภทของการแนะแนวแบ่งเป็น 3 ประเภทได้แก่ การแนะแนวการศึกษา ซึ่งหมายรวมถึงการช่วยเหลือเกี่ยวกับการศึกษาในขณะที่ศึกษาอยู่และการศึกษาต่อในอนาคต การแนะแนวอาชีพ ซึ่งหมายถึงการช่วยเหลือในการประกอบอาชีพในอนาคตให้ประสบความสำเร็จ และการแนะแนวสังคมและส่วนตัว อันหมายถึงการช่วยเหลือผู้เรียนให้ดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขโดยที่รู้จักตัวตนที่แท้จริงและรู้จักผู้อื่นแล้วปรับตัวเข้าหากันได้

3.2 บริการหลักหรืองานหลักของการแนะแนว

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545: 6-7) กล่าวถึงภาระงานในการแนะแนวประกอบด้วย 5 งานหลัก ดังนี้

งานศึกษารวบรวมข้อมูล เป็นการศึกษา สืบค้น ข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การสังเกต สัมภาษณ์ ใช้แบบสอบถาม แบบทดสอบ การเขียนอัตชีวประวัติ สังคมมิติ การเยี่ยมบ้าน โดยมีการบันทึกข้อมูลในระเบียบนพคุณการณ ระเบียบสะสม สมุดรายงานประจำตัวผู้เรียน เป็นต้น ข้อมูลเหล่านี้จะช่วยให้ครูรู้จักผู้เรียนแต่ละคนว่าเป็นอย่างไร ต้องการอะไร และควรให้ความช่วยเหลือในลักษณะใด

งานสารสนเทศ เป็นการให้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ที่จำเป็นในการตัดสินใจ เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษา อาชีพ วัฒนธรรม ศิลธรรม จริยธรรม สุขภาพ โดยนำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การบรรยาย อภิปราย จัดป้ายสนเทศ การจัดหาเอกสารคู่มือให้อ่าน ทักษะศึกษา การใช้สื่อภาพยนตร์ วีดิทัศน์ เป็นต้น ข้อมูลที่ถูกต้องทันสมัยมีความจำเป็นมากในการช่วยให้ผู้เรียนสามารถตัดสินใจได้อย่างเหมาะสมมากขึ้น และป้องกันความล้มเหลวได้อย่างมาก

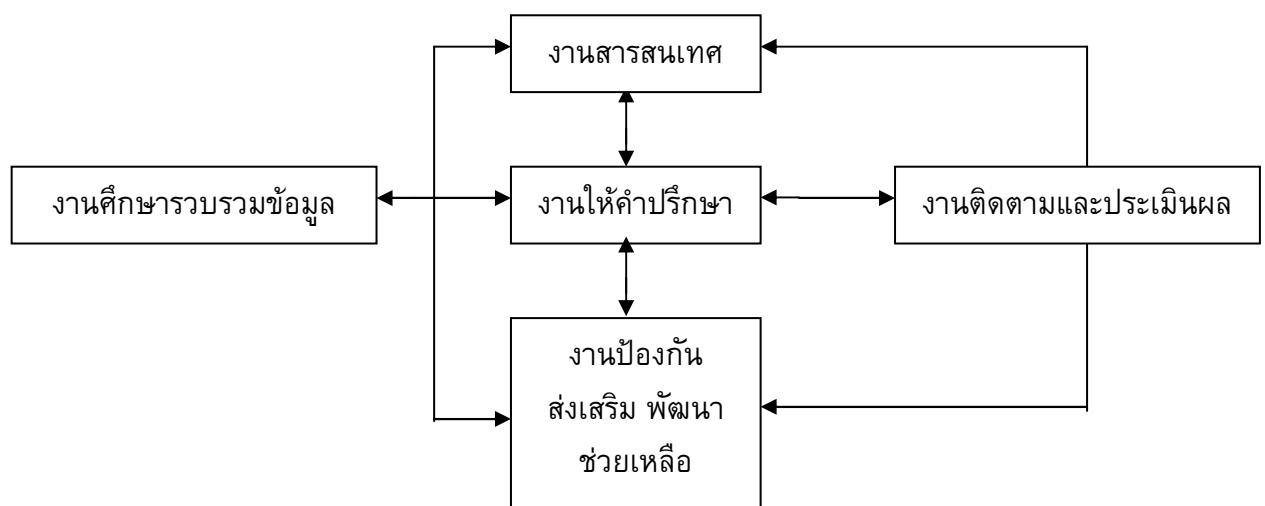
งานให้คำปรึกษา มีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยให้ผู้เรียนที่มารับการปรึกษาเกิดการเรียนรู้และเข้าใจตนเอง รู้ว่าปัญหาของตนอยู่ที่ไหน ควรจะแก้ไขตนเองอย่างไร การแก้ไขนั้นมีกี่ทาง ควรเลือกทางใดจึงจะเหมาะสมกับตนเองมากที่สุด และรับผิดชอบในการช่วยตนเองอย่างจริงจัง

งานป้องกัน ส่งเสริม พัฒนา ช่วยเหลือ เป็นการจัดกิจกรรมด้วยรูปแบบวิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ ได้รับการฝึกฝน หรือได้รับการช่วยเหลือตามควรแก่กรณี เช่น กิจกรรมที่สนองความถนัด ความสนใจ และความสามารถ แก่ผู้เรียนทุกกลุ่ม ทุกคน รวมทั้งการจัดหาทุนการศึกษา อาหารกลางวัน หรือการหางานพิเศษ

งานติดตามประเมินผล เป็นการติดตามผลการดำเนินงานแนะแนวต่าง ๆ ที่จัดให้แก่ผู้เรียน การติดตามประเมินผลแบ่งออกเป็น 2 งาน คือ

- งานติดตามและประเมินผลที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการช่วยเหลือผู้เรียนแต่ละคนให้สามารถแก้ปัญหาและปรับปรุงตนในด้านต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม และเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประเมินผลการดำเนินงานแนะแนวและงานอื่น ๆ ของโรงเรียน

- งานติดตามและประเมินผลที่มีวัตถุประสงค์เพื่อพิจารณาผลที่ได้จากการดำเนินโครงการแนะแนวว่ามีคุณค่ามากน้อยเพียงใด ได้ผลหรือไม่ ควรปรับปรุงพัฒนาอย่างไร และควรขยายผลต่อไปหรือไม่ เป็นต้น

ภาพประกอบ ๒ บริการหลักของงานแนะแนว

3.3 ข้อคำนึงในการจัดกิจกรรมแนะแนว

การจัดกิจกรรมแนะแนวในชั้นเรียน (ซอลัดดา ขวัญเมือง, 2541: 21-24) มีข้อที่ควรคำนึงดังนี้

1.การจัดบุคลากร ควรมอบหมายให้เป็นหน้าที่ของครูแนะแนวที่มีความรู้ความชำนาญในการจัดบริการแนะแนวและการจัดกิจกรรมแนะแนวในชั้นเรียนโดยตรง เพราะครูแนะแนวส่วนใหญ่จะต้องได้รับการฝึกฝนให้มีความรู้และทักษะในการจัดกิจกรรมกลุ่มแบบต่าง ๆ เป็นอย่างดี ยกเว้นในกรณีที่ครูแนะแนวมีไม่เพียงพอ อาจต้องให้ครูที่มีคุณลักษณะเหมาะสมและเต็มใจเป็นผู้จัดกิจกรรมโดยผู้บริหารจะต้องคัดเลือกครูที่เคยผ่านการอบรมทางการแนะแนวมาบ้างหรือถ้าไม่มีควรส่งครูที่จะรับผิดชอบเข้ารับการศึกษาอบรม หรือจัดอบรมเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมแนะแนว เพื่อให้ครูสามารถดำเนินการจัดกิจกรรมแนะแนวไปได้ด้วยดี

2.การจัดคาบเวลาเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นให้เวลาเพียง 1 คาบต่อสัปดาห์หรือประมาณ 50 นาที ในบางครั้งอาจทำให้ไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ ซึ่งเน้นให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางและเน้นการเรียนรู้จากการทำงานเป็นกลุ่ม ประกอบกับบางโรงเรียนจัดระบบให้นักเรียนเปลี่ยนห้องเรียนทุกคาบวิชาทำให้เสียเวลาการจัดกิจกรรมไปมาก ดังนั้น การจัดคาบเวลา กิจกรรมแนะแนวในช่วงก่อนพักกลางวันหรือคาบสุดท้ายก่อนเลิกเรียน เพื่อจะได้ยืดเวลาตามความเหมาะสมโดยไม่กระทบกับคาบวิชาอื่น และช่วยให้การจัดกิจกรรมบรรลุตามจุดมุ่งหมาย

3.การจัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวของโรงเรียนเนื่องจากคู่มือแนะแนวของกรมวิชาการ หรือกรมสามัญศึกษา หรือของเขตการศึกษาต่าง ๆ ที่จัดไว้ให้ เป็นการจัดแบบกว้าง ๆ อาจไม่เหมาะสมกับครูแนะแนว สภาพผู้เรียน หรือสภาพของโรงเรียนซึ่งแตกต่างกัน ดังนั้นทางโรงเรียนจึงควรแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวของโรงเรียน โดยอาศัยแนวทางจากคู่มือแนะแนวของกรมวิชาการหรือของโรงเรียนอื่น ๆ ที่คิดว่าเหมาะสมมาพิจารณาจัดทำเป็นคู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวที่ใช้ในโรงเรียนของตน

4.การจัดสถานที่เรียนการจัดกิจกรรมแนะแนวในบางครั้งจำเป็นที่จะต้องใช้สถานที่ที่มีบริเวณกว้างขวางและห่างจากห้องเรียนอื่น ๆ เพราะอาจมีเสียงรบกวนห้องข้างเคียง ถ้าเป็นไปได้ครูแนะแนวควรจัดห้องที่เหมาะสมสำหรับจัดกิจกรรมกลุ่มได้ และวางแผนการใช้ห้องนี้ในการจัดกิจกรรมแนะแนวตลอดสัปดาห์ เพื่อจะได้ไม่ซ้ำซ้อนและใช้ได้อย่างคุ้มค่า ถ้าไม่สามารถหาห้องที่ใช้ในการจัดกิจกรรมกลุ่มได้ อาจต้องใช้ห้องประชุมหรือห้องเรียนอื่น ๆ ตามความเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมแนะแนว

5.การตั้งจุดประสงค์การเรียนรู้เป็นสิ่งที่ครูแนะแนวต้องกำหนดไว้ล่วงหน้าอย่างชัดเจนแน่นอน เพราะจะเป็นตัวกำหนด กำหนดสื่อการเรียนและการประเมินผลที่สอดคล้องกันทั้งกระบวนการ เนื่องจากคาบเวลาการจัดกิจกรรมแนะแนวเป็นคาบวิชาที่ไม่ได้มุ่งวัดความรู้ในเนื้อหาวิชาแต่มุ่งที่จะสอนคนมิใช่สอนหนังสือ เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดความศรัทธาและเห็นคุณค่าของวิชานี้ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้นของนักเรียนในทุก ๆ ด้าน

6.การจัดขอบข่ายเนื้อหาของกิจกรรมแนะแนว ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาทั้ง 2 ระดับ ไม่ได้กำหนดขอบข่ายและเนื้อหาวิชาไว้แน่นอน เพียงแต่ระบุไว้กว้าง ๆ ว่าเป็นกรอบคลุมทั้งทางด้านการศึกษา อาชีพ และ ส่วนตัว (สังคมและการปรับตัว) แต่ละด้านมีรายละเอียดกว้างขวางมาก ครูจึงต้องวางแผนการจัดล่วงหน้าว่าต้องการให้นักเรียนมีความรู้ในเรื่องใดมากน้อยเพียงใด การจัดกิจกรรมแนะแนวจึงต้องยืดหยุ่นเนื้อหาให้เหมาะสมกับระดับชั้น วัย และความต้องการของนักเรียน

7.การจัดกิจกรรมการเรียนรู้จะต้องคำนึงถึงหลักการแนะแนวโดยเฉพาะหลักการให้บริการสนเทศเป็นกลุ่ม รวมทั้งหลักจิตวิทยาในการเรียนรู้ควบคู่กันไป ทั้งนี้เพราะนักเรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ครูจะต้องยอมรับในอัตภาพของแต่ละคนและช่วยกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความสามารถของตนอย่างเต็มที่ในการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมแนะแนวไม่ควรใช้วิธีการแบบใดแบบหนึ่งเพียงวิธีเดียว ควรนำวิธีการจัดกิจกรรมแบบต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับเนื้อหาและนักเรียนนำมาประยุกต์ใช้ให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตรโดยเน้นการใช้ทักษะกระบวนการต่าง ๆ ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมแนะแนวในชั้นเรียนให้กับนักเรียนได้เป็นอย่างดี เช่น กระบวนการเรียนรู้ กระบวนการคิด กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ กระบวนการพัฒนา ค่านิยม กระบวนการฝึกทักษะ และกระบวนการกลุ่ม

8.การจัดสื่อการเรียนปัจจุบันสื่อการเรียนที่ใช้ในการจัดกิจกรรมแนะแนว โดยเฉพาะยังมีน้อยและกระจัดกระจายอยู่ทั่วไป ไม่ได้รวมไว้เป็นหมวดหมู่ทางโรงเรียนควรตั้งงบประมาณ ในการจัดซื้อหรือจัดทำสื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมแนะแนวอย่างถาวร ควรจะสำรวจสื่อต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมแนะแนวได้อย่างดี สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทยได้พยายามผลิตสื่อและแบบทดสอบต่าง ๆ ที่ครูสามารถนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมแนะแนวได้ ถ้าเป็นไปได้แต่ละโรงเรียนควรมีสวนย์สื่อสำหรับจัดกิจกรรมแนะแนวที่มีระบบไว้โดยเฉพาะเพื่อช่วยอำนวยความสะดวกให้ครูได้มีสื่อสำหรับจัดกิจกรรมแนะแนวที่มีระบบไว้โดยเฉพาะเพื่อช่วยอำนวยความสะดวกให้ครูได้มีสื่อสำหรับจัดกิจกรรมแนะแนวที่มีระบบไว้โดยเฉพาะเพื่อช่วยอำนวยความสะดวกให้ครูได้มีสื่อสำหรับจัดกิจกรรมในแต่ละครั้งช่วยประหยัดงบประมาณ เวลาและแรงงานในการผลิตสื่อ สิ่งเหล่านี้จะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมของครูแนะแนว

9.การวัดและประเมินผล เนื่องจากการจัดกิจกรรมแนะแนวตามหลักสูตรมัธยมศึกษาไม่ได้กำหนดหน่วยการเรียนรู้ไว้ อาจทำให้นักเรียนไม่เห็นความสำคัญ จึงไม่สนใจและให้ความร่วมมือในการเรียน ครูแนะแนวควรกำหนดวิธีประเมินผลที่เน้นให้นักเรียนเห็นคุณค่าของวิชา ที่มีต่อตนเอง การวัดผลและประเมินผลจึงควรดูที่ผลของพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น และเน้นให้นักเรียนได้เห็นคุณค่าของคาบเวลานี้ ที่มีผลต่อการดำรงชีวิตของนักเรียนเอง ถ้าพบว่านักเรียนคนใดมีปัญหาจะได้หาทางช่วยเหลือแก้ไขได้ทันที่

3.4 มาตรฐานกิจกรรมแนะแนว

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 1 - 8) ได้กำหนดมาตรฐานดังนี้

มาตรฐานที่ 1 รู้จักและเข้าใจและเห็นคุณค่าในตัวเองและผู้อื่น หมายถึง มีความสามารถในการรู้จักและเข้าใจตนเอง ทั้งในด้านความถนัด ความสนใจ จุดเด่น จุดด้อยนิสัย อารมณ์ ความภาคภูมิใจ และการเห็นคุณค่าในตัวเองและผู้อื่น

มาตรฐานที่ 2 มีความสามารถแสวงหาและใช้ข้อมูลสารสนเทศหมายถึง มีทักษะและวิธีการในการแสวงหาข้อมูลจากแหล่งต่างๆ รวบรวมและจัดระเบียบข้อมูล สามารถจัดระบบกลั่นกรอง เลือกใช้ข้อมูล คุณธรรมและจริยธรรมเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจ

มาตรฐานที่ 3 มีความสามารถในการตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม หมายถึงสามารถกำหนดเป้าหมายวางแผนวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินผล ตลอดจนปรับปรุงแผนการดำเนินการ โดยใช้ข้อมูล คุณธรรมและจริยธรรมเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจ

มาตรฐานที่ 4 มีความสามารถในการปรับตัว และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข หมายถึง การเข้าใจ ยอมรับตนเองและผู้อื่น มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ แสดงออกอย่างเหมาะสม มีมนุษยสัมพันธ์ สามารถทำงานร่วมกับคนอื่นและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

3.5 การกำหนดหัวข้อกิจกรรมแนะแนวในชั้นเรียนแนะแนว

นภาพร ปรีชามารุต (2542: 229) ได้กล่าวถึงเรื่องการจัดกิจกรรมแนะแนวในคาบระดับมัธยมศึกษาว่า

1.กิจกรรมที่จัดต้องสอดคล้องกับธรรมชาติ ปัญหาความต้องการและความสนใจของผู้เรียน

2.ความต้องการหลักสูตรของมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ.2533 เป็นการศึกษาเพื่อเพิ่มความรู้และทักษะเฉพาะด้านที่ผู้เรียนสามารถนำไปประกอบอาชีพให้สอดคล้องกับสถานะเศรษฐกิจและสังคม

3.ยึดหลักพัฒนาการทุกด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นปีแรกการศึกษา ทำความเข้าใจหลักสูตร การเลือกวิชาเรียน รวมทั้งการวัดและประเมินผลการเรียนให้สอดคล้อง ความถนัด ความสามารถและความสนใจของตน เพื่อเพิ่มพูนความรู้ทักษะเฉพาะด้านให้มีประสิทธิภาพ การจัดกิจกรรมแนะแนวในคาบเรียนระดับนี้จึงเน้นเนื้อหาการศึกษาและการปรับตัวมากกว่าด้านอาชีพ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กิจกรรมแนะแนวในคาบเรียนการจัดกิจกรรมแนะแนวในคาบเรียนจะเน้นด้านส่วนตัวและสังคมเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียนให้เหมาะสมกับวัย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนอยู่ในระหว่างเวลาที่จะต้องเลือกตัดสินใจว่าจะศึกษาต่อหรือออกไปประกอบอาชีพ ดังนั้นกิจกรรมแนะแนวในคาบเรียนจึงเน้นด้านอาชีพมากกว่าด้านการศึกษาและด้านส่วนตัวและสังคม นักเรียนที่ประสบปัญหา คือ ต้องการทราบวิธีจัดการ

แก้ไขเอาชนะสถานการณ์และปัญหาต่างๆ ได้อย่างฉลาดและมีสติปัญญา การฝึกฝนตนเองให้มีสุขภาพจิตดี วิธีการก้าวทันโลก ฯลฯ

4.เอกสารที่เกี่ยวกับธรรมชาติพัฒนาการและความต้องการของผู้เรียนในช่วงวัยระดับมัธยมศึกษา

เฮอร์ลอค (ประณต คำจิม, 2549: 1 ; อ้างอิงจาก Hurlock: 1973)กล่าวว่า อายุเด็กหญิงมีประจำเดือนครั้งแรกจะเริ่มเมื่ออายุประมาณ 13 ปี และอายุเด็กชายของการเริ่มหลั่งน้ำสุจิมาออกเป็นครั้งแรก เริ่มเมื่ออายุประมาณ 14 ปี นั้นใช้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดว่าเป็นช่วงของ “วัยรุ่น” จึงถือว่า ระยะของวัยรุ่นคือช่วงอายุ 13 – 18 ปีโดยประมาณ ผู้เรียนที่อยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 นั้นจะอยู่ในช่วงอายุ 12 – 17 ปี ในที่นี้จึงถือว่าผู้เรียนในช่วงระดับมัธยมศึกษาถือเป็นช่วงวัยรุ่น

4.1 ธรรมชาติของวัยรุ่น

โคล (ประณต คำจิม. 2549: 1 - 4 ; อ้างอิงจาก Cole: 1966) กล่าวถึงธรรมชาติของวัยรุ่นว่าเป็นช่วงเวลาของการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมแบบเด็กไปมีพฤติกรรมแบบผู้ใหญ่ โดยมีรายละเอียดของ แต่ละด้านดังนี้

จาก	ไปสู่
วุฒิภาวะทางอารมณ์ทั่ว ๆ ไป (General emotional maturity)	
1.การแสดงออกทางอารมณ์ในลักษณะทำลาย	1.การแสดงออกที่ไม่อันตรายหรือเป็นไปในทางสร้างสรรค์
2.การตีความสถานการณ์โดยใช้ความรู้สึกส่วนตัว	2.การตีความสถานการณ์อย่างเป็นจริงและยุติธรรม
3.ความกลัวและแรงจูงใจเป็นแบบเด็ก ๆ	3.สิ่งกระตุ้นให้เกิดอารมณ์เป็นแบบผู้ใหญ่
4.ใช้การหลีกเลี่ยงจากความขัดแย้ง	4.ใช้การเผชิญหน้าและการแก้ปัญหาความขัดแย้ง
การมีความสนใจเพศตรงข้าม (Establishment of heterosexual interest)	
1.สนใจสมาชิกที่เป็นเพศเดียวกัน	1.สนใจสมาชิกที่เป็นเพศตรงข้ามตามปกติ
2.คบเพื่อนหลาย ๆ คน	2.เลือกเพื่อนเพียงคนเดียว
3.เห็นเรื่องพัฒนาการทางเพศเป็นเรื่องที่ไม่ธรรมดา	3.เห็นเรื่องการมีวุฒิภาวะทางเพศเป็นเรื่องธรรมดาทั่ว ๆ ไป
วุฒิภาวะทางสังคมทั่ว ๆ ไป (General social maturity)	
1.มีความรู้สึกที่ไม่มั่นคงในการยอมรับของกลุ่มเพื่อน	1.มีความรู้สึกอบอุ่นในการยอมรับของกลุ่มเพื่อน
2.มีความเกือเขินในการอยู่ร่วมกับคนอื่น	2.เกิดดุลยภาพในการอยู่ร่วมกับคนอื่น

3. ไม่มีความอดทนในการอยู่ร่วมกับคนอื่น	3. มีความอดทนในการอยู่ร่วมกับคนอื่น
4. เลียนแบบกลุ่มเพื่อนเหมือนข้าทาส	4. มีอิสระจากการเลียนแบบกลุ่มเพื่อนเหมือนข้าทาส
การเป็นอิสระจากการควบคุมของครอบครัว (Emancipation from home control)	
1. มีการควบคุมจากพ่อแม่อย่างใกล้ชิด	1. ควบคุมตัวเองได้
2. อาศัยพ่อแม่เพื่อความอบอุ่นมั่นคง	2. อาศัยตัวเองเพื่อความอบอุ่นมั่นคง
3. เทียบตนเข้ากับพ่อแม่ในฐานะที่เป็นตัวแบบ	3. มีเจตคติต่อพ่อแม่ในฐานะเพื่อน
วุฒิภาวะทางปัญญา (Intellectual maturity)	
1. การยอมรับความจริงจากคนที่มีอำนาจโดยไม่ลืมหูลืมตา	1. ต้องการหลักฐานก่อนยอมรับ
2. ต้องการความจริง	2. ต้องการคำอธิบายความจริง
3. มีความสนใจหลายอย่างแต่ไม่จริงจัง	3. มีความสนใจในสิ่งต่างๆ น้อยอย่าง แต่จริงจังและมั่นคง
การเลือกอาชีพ (Selection of an occupation)	
1. สนใจอาชีพที่ชวนหลงใหล	1. สนใจอาชีพที่ปฏิบัติได้จริง
2. สนใจอาชีพหลายอย่าง	2. สนใจอาชีพ 1 อย่าง
3. มีการประเมินความสามารถส่วนตนมากเกินไปหรือต่ำเกินไป	3. มีการประเมินความสามารถส่วนตนที่แม่นยำตามสมควร
4. ความสนใจไม่ไปด้วยกันกับความสามารถ	4. ความสนใจไปด้วยกันกับความสามารถ
การใช้เวลาว่าง (Uses of leisure)	
1. สนใจการเล่นเกมที่รุนแรง และไม่มีระบบ	1. สนใจการเล่นเกมที่เป็นหมู่คณะและมีการแข่งขันทางปัญญา
2. สนใจในความเก่งกาจส่วนตน	2. สนใจในความสำเร็จของหมู่คณะ
3. เข้าไปมีส่วนร่วมในเกม	3. สนใจเกมในฐานะผู้ดู
4. สนใจงานอดิเรกหลายอย่าง	4. สนใจงานอดิเรก 1 หรือ 2
5. เป็นสมาชิกในหลายชมรม	5. เป็นสมาชิกในชมรมต่าง ๆ ไม่มากนัก
ปรัชญาชีวิต (Philosophy of life)	
1. ไม่สนใจกฎเกณฑ์ทั่ว ๆ ไป	1. สนใจและเข้าใจในกฎเกณฑ์ทั่ว ๆ ไป
2. พฤติกรรมขึ้นอยู่กับนิสัยที่เรารู้มาเฉพาะอย่าง	2. พฤติกรรมถูกชี้นำโดยกฎเกณฑ์ทางจริยธรรม
3. พฤติกรรมขึ้นอยู่กับ การได้รับความพอใจและการไม่ได้รับความเจ็บปวด	3. พฤติกรรมขึ้นอยู่กับมโนธรรมและหน้าที่

การเทียบตนเอง (Identification of self)	
1. การรับรู้ตนมีน้อยหรือไม่มีเลย	1. การรับรู้ตนค่อนข้างแม่นยำพอใช้
2. มีความคิดในเรื่องการรับรู้ตนของคนอื่น ๆ น้อย	2. มีความคิดในเรื่องการรับรู้ตนของคนอื่น ๆ ดี
3. เทียบตนเองกับเป้าหมายที่เป็นไปไม่ได้	3. เทียบตนกับเป้าหมายที่เป็นไปได้

4.2 พัฒนาการของวัยรุ่น

ฮาวิกเอิร์ธ (พรพิมล เจียมนาครินทร์. 2539 : 34 – 35 ; อ้างอิงจาก Havinghurst , 1972) ได้เสนองานพัฒนาการของเด็กวัยรุ่นไว้ดังนี้

1. ต้องยอมรับความแตกต่างทางเพศในด้านพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยรุ่นชายและหญิง
2. ต้องพัฒนาความสัมพันธ์ที่ดีในกลุ่มเพื่อนวัยเดียวกันทั้งชายและหญิง
3. ต้องมีพัฒนาการทางอารมณ์ที่ดีเป็นของตัวเองโดยไม่ผูกพันกับพ่อ แม่ หรือบุคคลอื่น ๆ
4. ต้องมีความเชื่อมั่นว่าตัวเองจะเป็นผู้มีความสามารถในการหาเลี้ยงชีพได้
5. ต้องมีการตัดสินใจและเตรียมตัวในการประกอบอาชีพในอนาคต
6. ต้องมีพัฒนาการทางความคิด ทักษะที่จำเป็นในการอยู่รอดของสังคมได้
7. ต้องมีความเข้าใจและยอมรับพฤติกรรมทางสังคม
8. ต้องมีการเตรียมตัวสำหรับการแต่งงานและการมีชีวิตครอบครัว
9. ต้องมีคุณค่าในตัวเองอย่างเหมาะสมกับโลกในปัจจุบัน

ธรรมชาติของผู้เรียนมีความแตกต่างกัน ตามสภาพของร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสติปัญญา ตลอดจนวิธีคิด ค่านิยมและความเชื่อ ซึ่งในด้านจิตวิทยาแต่ละช่วงวัยจะมีพัฒนาการด้านต่าง ๆ รวมทั้งในด้านสังคมแตกต่างกัน ครูจึงต้องคำนึงถึงธรรมชาติของผู้เรียนแต่ละช่วงวัยและวิเคราะห์ความแตกต่างให้ครอบคลุมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม

แอทคินสัน และคนอื่น ๆ (ชอลัดดา ขวัญเมือง 2541: 49 – 52 ; อ้างอิงจาก Atkinson and others, 1996) ได้กล่าวถึง ลักษณะของวัยรุ่นในระดับชั้นมัธยมศึกษา ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และความต้องการ สรุปได้ดังนี้

1. ลักษณะทางด้านร่างกาย มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะการมีวุฒิภาวะทางเพศ มีพัฒนาการลักษณะเพศที่ 2 เกิดขึ้นทั้งในวัยรุ่นหญิงและชาย ทำให้นักเรียนเกิดความวิตกกังวลในเรื่องรูปร่างของตน นอกจากนี้ต่อมใต้สมอง (pituitary gland) จะทำหน้าที่ผลิตฮอร์โมนที่ควบคุมการเจริญเติบโตของร่างกายและอวัยวะสืบพันธุ์ ในวัยนี้นักเรียนหญิงจะเจริญเติบโตเร็วกว่านักเรียนชายในระยะแรก และนักเรียนชายจะตามทันและล้ำหน้าไปในช่วงวัยรุ่นตอนปลาย ครูแนะแนวควรให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายเพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถปรับตัวเองได้ ไม่เกิดความวิตกกังวลหรือความเครียด ซึ่งอาจจะส่งผลต่อการเรียนรู้

2. ลักษณะทางด้านอารมณ์ การเข้าสู่ภาวะเร็วหรือช้ามีผลต่อความพึงพอใจในการแสดงตน จึงทำให้มีอารมณ์เปลี่ยนแปลงได้ง่ายมักจะควบคุมอารมณ์ไม่ได้และจะแสดงอาการไม่พอใจออกมาทันที เด็กที่มีภาวะทางอารมณ์น้อยจะควบคุมอารมณ์ได้คงที่ได้น้อย อาจหันไปหาสิ่งเสพติดหรือทำระเบียบได้ง่าย ครูแนะแนวจะต้องเข้าใจถึงลักษณะทางด้านอารมณ์ของเด็กวัยนี้ ไม่ใช้วิธีการตอบโต้ที่รุนแรงเพราะจะทำให้เด็กหันหน้าหนีจากครูและโรงเรียน เกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาอื่น ๆ ตามมา ควรรอจังหวะที่เด็กมีอารมณ์สงบจึงค่อยให้เหตุผลที่ถูกต้อง

3. ลักษณะทางด้านสังคม เด็กวัยนี้จะมีความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนมากขึ้น เพื่อนจะมีอิทธิพลมากกว่าพ่อแม่และครู มีการรวมกลุ่มกันและมีพฤติกรรมเหมือน ๆ กัน ต้องการมีอิสระ ต้องการการยอมรับจากพ่อแม่ เพื่อนและเพศตรงข้าม วัยรุ่นจะมีความสนใจเพศตรงข้าม ในวัยนี้หากเด็กมีเอกลักษณ์ในตนเอง รู้ว่าตนเองคือใคร มีเป้าหมายอย่างไร มีจุดเด่นหรือความสามารถในด้านใด เด็กก็จะไม่สับสนในบทบาทของตนหรือไม่รับบทบาทที่ไม่พึงประสงค์ของผู้อื่นมาเป็นของตน ครูแนะแนวควรเข้าใจพฤติกรรมของนักเรียน ยอมรับพฤติกรรมของนักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ทางสังคมจากการจัดกิจกรรมโดยไม่ให้นักเรียนรู้สึกว่าคุณบังคับ

4. ลักษณะทางด้านสติปัญญา วัยนี้สามารถเข้าใจในสิ่งที่เป็นามธรรมได้ดี มีช่วงความสนใจนานขึ้น เด็กสามารถคิดอย่างมีเหตุผลแต่อาจจะไม่สอดคล้องกับเหตุผลของผู้ใหญ่ พัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กวัยนี้จะเจริญถึงจุดสูงสุด ทำให้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้เร็วและจำได้นาน ครูแนะแนวจำเป็นที่จะต้องทราบว่านักเรียนมีความสามารถทางการเรียนอยู่ในระดับใด ซึ่งอาจดูได้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนเพื่อจะนำข้อมูลมาจัดกิจกรรมให้เหมาะสมต่อไป

5. ลักษณะทางด้านความต้องการ วัยรุ่นเป็นวัยที่มีความต้องการทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจเช่นเดียวกับวัยอื่น ๆ ซึ่งสมาคมการศึกษาแห่งชาติของสหรัฐอเมริกาได้ค้นคว้ารวบรวมไว้ 10 ประการ ดังที่ สุธา จันท์เอม (2529: 41 - 44) แปลไว้ สรุปได้ดังนี้

- 5.1 ต้องการที่จะปรับปรุงสมรรถภาพในการทำงานให้ดีขึ้น
- 5.2 ต้องการที่จะรักษาสุขภาพให้สมบูรณ์
- 5.3 ต้องการที่จะเข้าใจถึงสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองในระบบประชาธิปไตย
- 5.4 ต้องการที่จะเข้าใจความสำคัญของครอบครัว การนำมาซึ่งความสุขของครอบครัว
- 5.5 ต้องการทราบถึงวิธีจ่ายและใช้สิ่งของ ตลอดจนบริการต่าง ๆ อย่างฉลาด
- 5.6 ต้องการที่จะเข้าถึงวิธีการทางวิทยาศาสตร์ตลอดจนความจริงต่าง ๆ ตามธรรมชาติ
- 5.7 ต้องการที่จะซาบซึ้งในสัจธรรมคติ ดนตรี ศิลปะ และธรรมชาติ
- 5.8 ต้องการมีความสามารถในการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์อย่างดี
- 5.9 ต้องการที่จะมีความสามารถดำรงชีวิตและทำงานร่วมกับบุคคลอื่น

5.10 ต้องการที่จะปรับปรุงความเสมอภาคในการคิดอย่างมีเหตุผล และมีความสามารถในการที่จะแสดงความคิดเห็นของตนได้อย่างแจ่มแจ้ง

ซาคราเมนโต (Sacramento. 1987: 44 – 148) กล่าวถึงพัฒนาการวัยรุ่นว่าแบ่งเป็นพัฒนาการทางสติปัญญา วัยรุ่นตอนต้นมีแนวโน้มที่จะ

1. ยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง โต้เถียงเพื่อชักจูงผู้อื่น แสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์ และเป็นอิสระ
2. เสี่ยงทางสติปัญญา นั่นก็คือ เผชิญหน้ากับการตัดสินใจที่อาจจะมีผลกระทบต่อคุณค่าทางการศึกษาที่มีผลลัพธ์ต่อไปในระยะยาว
3. อยากรู้ อยากเห็นอย่างมาก
4. ถือว่าเป้าหมายทางการศึกษามีความสำคัญเป็นอันดับสองในขณะที่ความกังวลในด้านสังคม และส่วนตัวครอบงำความคิดและกิจกรรมต่าง ๆ
5. แสดงพัฒนาการทางสติปัญญาของแต่ละบุคคลอย่างกว้างขวาง เมื่อใจของพวกเขาประสบกับการเปลี่ยนแปลงจากขั้นที่เกี่ยวกับจัดการสิ่งที่เป็นรูปธรรมไปสู่ความสามารถในการคิดที่เป็นนามธรรม การเปลี่ยนแปลงนี้ อาจทำให้เกิด :

- 5.1 ความสามารถถ่ายทอดความคิดไปสู่อนาคตคาดหมาย และสร้างเป้าหมาย
- 5.2 การวิเคราะห์อำนาจของลัทธิทางการเมือง
- 5.3 ความชื่นชม ความมั่งคั่งของตรรกะวิทยาศาสตร์ที่แสดงออกในรูปของสัญลักษณ์
- 5.4 การพิจารณาเกี่ยวกับความคิดเห็นที่ขัดแย้งกับความจริง
- 5.5 การรู้แจ้งถึงความแตกต่างกันเล็กน้อยของคำอุปมาอุปมัยในบทกวีกับเครื่องหมายทางดนตรี
- 5.6 การรู้แจ้งถึงป้อเกิดของค่านิยมพฤติกรรมและเจตคติที่ยอมรับมาก่อน
- 5.7 การตีความแนวคิด และข้อสรุปความเชื่อที่เป็นที่ยอมรับทั่วไป ซึ่งแสดงออกในรูปของคำกล่าว คำพังเพย และคติพจน์
- 5.8 ความคิดในทางนำเสนอ
- 5.9 การให้เหตุผลด้วยสมมติฐานที่เกี่ยวกับกับตัวแปรสองตัวมากกว่านั้น
6. ประสบกับปรากฏการณ์เกี่ยวกับกลยุทธิ์ การคิด นั่นคือ ความสามารถคิดเกี่ยวกับความคิดเกี่ยวกับความคิดของบุคคลหนึ่ง และรู้ถึงสิ่งที่บุคคลรู้และไม่รู้
7. แสดงความเต็มใจอย่างแรงกล้าที่จะเรียนรู้สิ่งที่พวกเขาคิดว่ามีประโยชน์ และใช้ทักษะแก้ปัญหาในชีวิตจริง
8. ชอบประสบการณ์การเรียนรู้ที่กระตือรือร้นมากกว่าประสบการณ์ที่ไม่ต้องดิ้นรนและชอบมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนระหว่างการทำกิจกรรมในขณะที่เรียน

พัฒนาการทางกาย วัยเรียนตอนต้นมีแนวโน้มที่จะ

1. กังวลเกี่ยวกับลักษณะท่าทางภายนอก
2. เสี่ยงอันตรายทางกาย สาเหตุสำคัญของการตาย คือ การฆ่ากัน การฆ่าตัวตาย อุบัติเหตุ และโรคโลหิตเป็นพิษ
3. มีพัฒนาการทางกายที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เช่น มีการเพิ่มขึ้นของน้ำหนักส่วนสูง ขนาดของหัวใจ สมรรถภาพของปอด และความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ
4. มีพัฒนาการทางชีววิทยาเร็วกว่าวัยรุ่นในยุคศตวรรษที่สิบเก้า 5 ปี
5. มีการเจริญเติบโตของกระดูกเร็วกว่าพัฒนาการของกล้ามเนื้อ พัฒนาการของกระดูก / กล้ามเนื้อที่ไม่สม่ำเสมอ มีผลต่อการขาดการประสานงานกัน และเกิดความงุ่มง่ามกระดูกอาจจะขาดการปกป้องจากกล้ามเนื้อที่ปกคลุม และเส้นเอ็นช่วยพยุง
6. มีระบบเผาผลาญที่จำเป็นต่อร่างกายไม่คงที่ บางครั้งทำให้เกิดอาการกระวนกระวาย หรือเฉยเมย ไม่สนใจสิ่งใด
7. เผชิญหน้ากับการรับผิดชอบต่อพฤติกรรมทางเพศก่อนวุฒิภาวะทางด้านอารมณ์และสังคมเกิดขึ้น
8. มีความอยากอาหาร และความต้องการรสชาติแปลก ๆ ซึ่งอาจจะเป็นภาระหนักต่อระบบย่อยอาหารที่ต้องย่อยอาหารที่ไม่เหมาะสม และมีจำนวนมาก
9. ขาดสุขภาพร่างกายที่ดี มีระดับความทนทาน แข็งแรงและยืดหยุ่นต่ำ วัยรุ่นตอนต้นเป็นวัยที่มีความอ้วนและสุขภาพไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร
10. เจริญเติบโตด้วยอัตราต่างกัน – เด็กหญิงมักจะสูงกว่าเด็กชายในช่วงสองปีแรกของวัยรุ่นตอนต้น และพัฒนาการกายเป็นปกติมากกว่าเด็กชาย
11. สะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างกันอย่างกว้างขวาง ซึ่งเริ่มปรากฏในชั้นต่าง ๆ ของพัฒนาการก่อนวัยเจริญพันธุ์ และช่วงวัยเจริญพันธุ์ เด็กชายมีแนวโน้มที่จะพัฒนาช้ากว่าเด็กหญิง ในขณะนี้พัฒนาการทางกายของเด็กหญิงและเด็กชายต่างกันอย่างเห็นได้ชัด
12. แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของร่าง – รวมทั้งจุมูกใหญ่ชั่วคราว หูทางแขนยาว และมีปัญหาเกี่ยวกับท่าทาง

พัฒนาการทางจิตวิทยา วัยรุ่นตอนต้นมีแนวโน้มที่จะ :

1. ชุ่นเคื่องใจง่าย และมีความรู้สึกไวต่อคำวิจารณ์เกี่ยวกับข้อบกพร่องส่วนตัว
2. มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน ไม่คงเส้นคงวา – มีความกังวลและความกลัว ซึ่งขัดกับท่าทางองอาจ ความรู้สึกสับสนเปลี่ยนไปมาระหว่างความรู้สึกเหนือกว่าและด้อยกว่าผู้อื่น
3. มีอารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย และกระวนกระวาย มักจะรู้สึกประหม่า และรู้สึกว่าตัวเองแตกต่างจากผู้อื่น ขาดความนับถือตัวเอง ครุ่นคิดแต่เรื่องของตัวเอง
4. มองโลกในแง่ดีและเต็มไปด้วยความหวัง
5. อยู่ในสถานการณ์ที่เสี่ยงทางจิตวิทยา ไม่มีวัยใดของพัฒนาการของมนุษย์ที่บุคคลจะพบกับความหลากหลายมากเกี่ยวกับตัวเอง และคนอื่นมากเท่าวัยนี้

6. ค้นหาลักษณะของความเป็นผู้ใหญ่ และต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน มีความสัมพันธ์กันเหนียวแน่น

7. ค้นหาการสร้างสำนึกของความเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละบุคคล

8. อ่อนไหวต่อความคิดเห็นที่ขาดประสพการณ์และการโต้เถียงฝ่ายเดียว

9. พุดเกินความเกี่ยวกับสิ่งที่เกิดขึ้น และเชื่อว่า ความรู้สึกประสพการณ์และปัญหาส่วนตัวมีลักษณะพิเศษเฉพาะต่อพวกเขา

10. มีอารมณ์ขันซึ่งอาศัยความสามารถทางสติปัญญาในการมองเห็นความสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่เป็นนามธรรม

11. มีความไม่สมดุลของฮอร์โมนและสารเคมี ก่อให้เกิดอารมณ์ที่น่ากลัวและเป็นที่น่าใจยาก เด็กวัยนี้อาจจะมีพฤติกรรมถดถอยไปสู่รูปแบบพฤติกรรมแบบเด็ก

พัฒนาการทางสังคม วัยรุ่นตอนต้นมีแนวโน้มที่จะ

1. แสดงพฤติกรรมรุนแรง และผิดธรรมดาในบางครั้ง เช่น อาจชอบโต้เถียงอะอะตึงตัง กล้าทำสิ่งต่าง ๆ และก้าวร้าว

2. รู้สึกสับสน และตกใจกลัวกับสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนใหม่ ซึ่งกว้างใหญ่และไม่เป็นส่วนตัว

3. จงรักภักดีอย่างมากต่อค่านิยมของกลุ่มเพื่อน บางครั้งแสดงความโหดร้ายหรือขาดความรู้สึกใด ๆ ต่อคนนอกกลุ่ม

4. ได้รับความกระทบกระเทือนจากเคลื่อนไหวของสังคมในระดับสูงขึ้นไป พวกเขาอาจจะรู้สึกสับสน และกังวลใจเมื่อความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนต้องแตกแยก เนื่องจากการย้ายถิ่นฐานใหม่ของครอบครัว

5. ตีอรั้นต่อพ่อแม่ แต่ยังคงทำตามค่านิยมของพ่อแม่อย่างเหนียวแน่น พวกเขาต้องการสร้างทางเลือกของตนเอง แต่ผู้มีอำนาจในครอบครัวเป็นองค์ประกอบสำคัญในการตัดสินใจครั้งสุดท้าย

6. เสี่ยงทางสังคม- ค่านิยมของผู้ใหญ่ก่อตัวเป็นรูปเป็นร่างทางความคิดในช่วงวัยรุ่น ปฏิสัมพันธ์ทางด้านลบกับเพื่อน พ่อแม่ และครู อาจจะเป็นอันตรายต่ออุดมการณ์ และความรู้สึก

7. ทำทาบแบบแผนของผู้มีอำนาจ ทดสอบข้อกำหนดของพฤติกรรมที่เป็นที่ยอมรับได้

8. เสี่ยงกับการได้รับความไว้วางใจต่ำจากผู้ใหญ่ที่ขาดความรู้สึกไวต่อความต้องการและลักษณะเฉพาะของวัยรุ่น

9. ประสพกับสิ่งขัดแย้งในใจซึ่งก่อให้เกิดความชอกช้ำทางจิต เนื่องจากการต่อต้านการจงรักภักดีต่อกลุ่มเพื่อนและครอบครัว

10. กล่าวถึงเพื่อนว่าเป็นแหล่งของมาตรฐาน และรูปแบบของพฤติกรรม วีรบุรุษที่ปรากฏตามสื่อต่าง ๆ มีความสำคัญต่อการสร้างพฤติกรรม และรูปแบบตามสมัยนิยม

11. รู้สึกถึงผลกระทบทางด้านเกี่ยวกับพฤติกรรมทางด้านลบของวัยรุ่นที่มีต่อพ่อแม่และครูและตระหนักถึงเส้นกั้นอันบอบบางระหว่างความอดทน และการไม่ยอมรับความรู้สึกไม่ยอมรับของผู้ใหญ่ อาจจะทำให้วัยรุ่นไปสู่วัยรุ่นไปสู่วัยผู้ใหญ่ทางด้านสังคมที่มั่งคั่งในหมู่และกลุ่มเพื่อน

12. พยายามจำกัดขอบเขตลักษณะเฉพาะของบทบาททางเพศ และหาทางสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมในทางบวกกับสมาชิกในเพศเดียวกันและเพศตรงข้าม

13. ต้องการรู้สึกว่าเป็นผู้ใหญ่ที่สำคัญรวมทั้งพ่อแม่และครูรักและยอมรับพวกเขา พัฒนาการทางจริยธรรมและศีลธรรม วัยรุ่นมีแนวโน้มที่จะ

1. ถามคำถามที่กว้างและไม่สามารถตอบได้เกี่ยวกับความหมายของชีวิต วัยรุ่นไม่คาดหวังที่จะได้คำตอบที่แน่นอน แต่ผู้ใหญ่แสดงความไม่สนใจโดยการตอบสนองเพียงเล็กน้อย

2. เสี่ยงในเรื่องพัฒนาการทางด้านพฤติกรรมและทางเลือกเกี่ยวกับจริยธรรมและศีลธรรม วัยรุ่นพึ่งพาอิทธิพลของบ้านและโบสถ์ ในเรื่องพัฒนาการทางด้านจริยธรรมและศีลธรรม และสำรวจข้อปัญหาเกี่ยวกับจริยธรรมและศีลธรรมที่พวกเขาพบในหลักสูตร สื่อต่าง ๆ และการปฏิสัมพันธ์แต่ละวันกับครอบครัวและกลุ่มเพื่อน

3. มีอุดมการณ์ และมีความรู้สึกรุนแรงเกี่ยวกับความยุติธรรมในความสัมพันธ์ของมนุษย์

4. วิเคราะห์ – พินิจพิจารณา และสะท้อนให้เห็นถึงความคิด และความรู้ของตัวเอง

5. มีความคิดและความรู้สึกกลัว และกังวลเกี่ยวกับการได้ทราบถึงอารมณ์

6. เผชิญหน้ากับปัญหาทางด้านจริยธรรมและศีลธรรมที่ยุ่ยาก ซึ่งพวกเขาไม่ได้เตรียมตัวรับมือกับเรื่องนี้

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 44 – 46) กล่าวสรุปพัฒนาการเรียนรู้แต่ละช่วงชั้น ได้ดังนี้

ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 (อายุ 12- 15 ปี)

ลักษณะทางร่างกาย

1. เด็กส่วนใหญ่เริ่มเข้าสู่วัยหนุ่มสาว โดยเฉพาะเด็กหญิงเข้าสู่วัยรุ่นเร็วกว่าเด็กชาย เด็กในวัยนี้จึงมักมีปัญหาเรื่องการปรับตัว ในระยะนี้ ครูจึงควรสอนเรื่องเพศศึกษา เพื่อให้เด็กรู้จักการปฏิบัติตัวในทางที่ถูก

2. เด็กวัยรุ่นมีลักษณะแก่งก้าง ทำอะไรดูขัดตาไปหมด ทั้งนี้เพราะเด็กคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงเรื่องรูปร่าง หน้าตาของตนมากเกินไป ครูควรชี้แจง สร้างความเข้าใจ ที่ถูกต้องให้เด็ก

ลักษณะทางสังคม

1. เด็กวัยนี้ต้องการอิสระ และยอมปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่มมากกว่าพ่อแม่ หรือผู้ใหญ่ ครูสามารถส่งเสริมอิสระภาพที่เด็กต้องการได้ โดยการให้ช่วยกันวางกฎเกณฑ์ ซึ่งเขาจะปฏิบัติตามกฎ ที่กำหนดเหล่านั้นอย่างเคร่งครัด
2. เป็นวันที่กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลอย่างยิ่ง จะไว้วางใจเพื่อนยิ่งกว่าพ่อแม่ ดังนั้นครูจึงควรให้ความสนิทสนมและเป็นกันเองกับเด็กเพื่อให้เด็กไว้วางใจ
3. เป็นวันที่ขาดความมั่นใจ เด็กจึงมักทำอะไรคล้าย ๆ กับกลุ่มเพื่อให้เป็นที่ยอมรับ เช่น การแต่งกาย การแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ครูจึงควรช่วยให้เด็กเป็นตัวของตัวเอง ด้วยการให้การยอมรับให้กำลังใจ หรือให้เด็กได้แสดงความคิดเห็น
4. เด็กหญิงมีพัฒนาการทางสังคมเร็วกว่าเด็กชายในช่วงนี้ ทางโรงเรียนจึงควรจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการวางตัวและการคบเพื่อนต่างเพศ

ลักษณะทางอารมณ์

1. เด็กในวัยนี้ค่อนข้างเจ้าอารมณ์และมีอารมณ์ไม่แน่นอน ส่วนหนึ่งมาจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและความสับสนในบทบาทของตนเองว่าเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่กันแน่ ดังนั้นครูจึงมีความคงเส้นคงวาในการปฏิบัติต่อเด็ก แสดงการยอมรับและให้เกียรติเขาเหมือนเช่นเขาเป็นผู้ใหญ่คนหนึ่ง
2. เด็กวัยนี้จะขาดความมั่นใจในตนเองและมักแสดงออกมาในลักษณะต่าง ๆ เช่น ทำเสียงดัง แสดงทำเป็นผู้นำ หรือยึดความเห็นของตนเองเป็นสำคัญ ดังนั้นครูจึงควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กเกิดความมั่นใจและภาคภูมิใจในตนเอง
3. การแสดงอารมณ์โกรธเป็นเรื่องธรรมดาของเด็กวัยนี้ ซึ่งมักจะมาจากความเครียดทางจิตและความไม่สมดุลทางชีวภาพ ครูควรลดการแสดงอารมณ์โดยการสัมผัสตัวเด็กเบาๆ เปลี่ยนเรื่องพูดหรือเริ่มกิจกรรมใหม่

ลักษณะทางสติปัญญา

1. ช่วงความสนใจของเด็กวัยนี้นานขึ้น สามารถทำกิจกรรมที่ยาก ๆ ได้ ครูจึงควรหากิจกรรมที่ท้าทายให้เด็กทำ
2. เด็กสามารถเข้าใจสิ่งที่ เป็นธรรมได้ดีขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องศีลธรรม จรรยาต่าง ๆ แต่ทั้งนี้ครูต้องมีความอดทนในการอธิบาย ไม่แสดงอาการเบื่อหน่ายหรือเยาะเย้ยเมื่อเด็กไม่เข้าใจ

ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 (อายุ 16 - 18 ปี)

ลักษณะทางร่างกาย

1. เด็กวัยนี้มีความเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่เต็มที และสนใจในร่างกายของตนเองจะหมกมุ่นอยู่กับการแต่งตัว ครูควรให้คำแนะนำที่ดีแก่เด็กวัยนี้

2.สุขภาพของเด็กในวัยนี้โดยทั่วไปจะสมบูรณ์เต็มที่ เริ่มมีพัฒนาการทางเพศต่อมต่าง ๆ เจริญเติบโตอย่างเต็มที่ ครูควรแนะนำในเรื่องการรับประทานอาหารและการพักผ่อนให้เพียงพอ

ลักษณะทางสังคม

1.มีลักษณะชอบทำตามกลุ่ม มีการขัดแย้งกับผู้ใหญ่มากขึ้น มีความนิยมหรือคลั่งไคล้อะไรเหมือน ๆ กัน ซึ่งบางครั้งอาจมากเกินไป ดังนั้นครูควรให้คำแนะนำที่เหมาะสมและยอมรับความคิดเห็นของเด็ก

2.เด็กผู้หญิงมีความก้าวหน้าในด้านสังคมมากกว่าเด็กผู้ชายวัยเดียวกัน เริ่มมีความสนใจเพศตรงข้าม มีความคิดเรื่องการมีนัดและการแต่งงาน

ลักษณะทางอารมณ์

1.เด็กวัยนี้มีอิสระมากขึ้น จึงมีปัญหาขัดแย้งกับพ่อแม่อยู่เสมอ ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างวัย ครูควรให้ความเห็นอกเห็นใจและให้คำปรึกษาที่ดี

2.เด็กวัยนี้จะมีการแสดงออกที่แข็งกร้าว ซึ่งเป็นลักษณะของการเปลี่ยนแปลงจากวัยเด็กสู่วัยผู้ใหญ่ ครูต้องพยายามเข้าใจพฤติกรรมเหล่านั้น และส่งเสริมให้เขาพิสูจน์ความเป็นผู้ใหญ่ด้วยการทำกิจกรรมที่เขามีความถนัดและสนใจ

3.เป็นวัยเพื่อฝัน โดยเฉพาะเพื่อฝันในเรื่องอนาคต ดังนั้นจึงควรจัดกิจกรรมให้เขาได้สำรวจตนเอง เพื่อให้รู้จักและเข้าใจตนเองอย่างแท้จริง

ลักษณะทางสติปัญญา

เด็กวัยนี้มีพัฒนาการทางสมองสูงเกือบเท่าผู้ใหญ่ เพียงแต่ขาดประสบการณ์ ครูจึงควรเปิดโอกาสให้เด็กได้ทำกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อพัฒนาศักยภาพในตนเองเป็นวัยที่คำนึงถึงการมี “ปรัชญาชีวิต” โดยมุ่งเกี่ยวกับศีลธรรม จรรยา ศาสนา แต่ยังคงมีความสับสนอยู่ จึงควรเปิดโอกาสให้เด็กได้มีการอภิปรายถึงสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิต

วิทยา นาควัชระ (2537: 252) กล่าวถึงความต้องการและความสนใจของวัยรุ่นว่า ความต้องการของมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งของวัยรุ่น มักจะขึ้นอยู่กับค่านิยม (value) ที่แต่ละคนยึดถือ และส่วนใหญ่ก็มักจะยึดถือ ค่านิยมในกลุ่มที่ตนเข้าร่วมด้วย วัยรุ่นจะมีความต้องการใหม่ ๆ เกิดขึ้นเพิ่มเติมจากวัยเด็กหลายอย่าง ซึ่งเป็นไปตามสภาพการเปลี่ยนแปลงของร่างกายและอารมณ์ของเด็ก ความต้องการที่สำคัญ เช่น

1.ต้องการความรัก เด็กวัยรุ่นต้องการความรักจากบุคคลหลายฝ่าย เช่น จากพ่อแม่ ญาติ พี่น้อง จากครู จากเพื่อน ทั้งเพื่อนเพศเดียวกันและต่างเพศ การต้องการความรักนี้อาจเป็นเพราะตัวเองคิดว่ามีคนสนใจและรักตัวเองน้อยลง ซึ่งเนื่องมากจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย อารมณ์ และจิตใจที่ไม่ค่อยมั่นคง ไม่มั่นใจในความมีค่าของตนเอง คิดว่าคนอื่นจะมองไม่เห็นสิ่งเหล่านี้ จึงอยากเรียกร้องให้เขารักและสนใจตัวเองมากขึ้น

2.ความต้องการอยากรู้และทดลองเกี่ยวกับเรื่องเพศ เด็กวัยรุ่นจะมีความสนใจในเรื่องเพศและเฟือต่างเพศ เป็นวัยที่ต้องการความรู้ ความเข้าใจทางเพศอย่างถูกต้อง ถ้าถูกกีดกันจะ

แสดงออกทางอ้อมโดยการปิดบัง หรือโดยการหาความรู้อย่างไม่ถูกวิธี นอกจากความสนใจแล้ว เด็กวัยรุ่นยังอยากทดลองเกี่ยวกับเรื่องเพศด้วย เพราะเป็นวัยที่สนใจเพื่อนต่างเพศ จะรักแบบหลงใหลใฝ่ฝัน หรือเป็นความรักแบบรุนแรง ไม่ค่อยมีเหตุผล

3. ความต้องการอิสรภาพมากขึ้น สำหรับความต้องการอิสรภาพนั้น จะรุนแรงมากในวัยนี้ เด็กวัยรุ่นนี้ เด็กวัยรุ่นต้องการเป็นตัวของตัวเอง ต้องการตัดสินใจ วางแผน วางโครงการของชีวิตและอยากลงมือทำด้วยตนเองจะไม่ชอบให้ผู้ใหญ่มากำกว่าในในชีวิตของตนและมักคิดว่าผู้ใหญ่ไม่เข้าใจความต้องการของตน

4. ความต้องการเป็นที่ยอมรับในสังคมวัยนี้เป็นวัยที่อยากให้สังคมยอมรับหรือชมเชย อยากมีชื่อเสียง อยากเด่น อยากดัง อยากรับผิดชอบในกิจกรรมบางอย่างเพื่อจะเป็นประโยชน์ต่อสังคม แต่ก็ทำได้สำเร็จค่อนข้างยาก เพราะขาดระบบในการทำงาน ขาดวิจรรย์ญาณในตัวเองเท่านั้น ผู้ใหญ่จะต้องหาสาเหตุแห่งปัญหาและหาทางแก้ไข

5. ต้องการรวมกลุ่ม สำหรับวัยนี้เพื่อนมีความสำคัญมาก เป็นวัยที่อยากให้เพื่อนยอมรับ จึงทำตามเพื่อนแม้บางครั้งจะขัดกับความรู้สึกส่วนตัวก็ตาม

6. ต้องการประสบการณ์ใหม่ ๆ ความต้องการนี้อาจจะรุนแรงมากในวัยรุ่น เช่น ต้องการคบเพื่อนใหม่ ๆ ต้องการทดลองทำสิ่งต่าง ๆ ตามเพื่อน เช่น การเดินขบวน การติดสิ่งเสพติด การแต่งกายแปลก ๆ

7. ต้องการมีอนาคต ต้องการมีความสำเร็จ วัยรุ่นเป็นวัยที่เริ่มสนใจอาชีพต่าง ๆ อยากรับผิดชอบ อยากพึ่งตนเอง มีจุดมุ่งหมายในอนาคต มีการวางแผนว่าสำเร็จการศึกษาแล้ว จะประกอบอาชีพอะไร

8. ต้องการแบบอย่างที่ดี ถึงแม้วัยรุ่นจะชอบความเป็นอิสระ แต่ก็ยังอยากได้คำแนะนำจากผู้ใหญ่ ซึ่งจะเห็นได้จากเด็กชายที่ต้องการพ่อมาเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต เด็กหญิงก็ต้องการแม่เช่นกัน ฉะนั้น ผู้ใหญ่จึงต้องเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เด็กต้องคอยนำทาง คอยตักเตือนเมื่อเด็กทำผิดและให้รางวัลเมื่อทำดี

ราศี ธรรมนิยม (2538 – 2539: 2) ได้สรุปสิ่งที่วัยรุ่นตอนต้นต้องการ คือ

1. ต้องการมีอาชีพ เป็นแพทย์และครู
2. ต้องการเป็นตัวของตัวเอง (ชาย,หญิง)
3. ต้องการเลี้ยงสัตว์ เช่น สุนัข ปลา แมว นก
4. ต้องการมีความสุข
5. ต้องการความรัก และอยากให้ผู้อื่นรักตนด้วย
6. ต้องการให้พ่อแม่เอาใจใส่ และมีเวลาให้ตน
7. ต้องการผู้นำทาง
8. ต้องการให้ร่างกาย แข็งแรง สมบูรณ์
9. ต้องการความมั่นคง
10. ต้องการผลิตผลงานให้ชาวโลกรับรู้

11. ต้องการความยุติธรรม
12. ต้องการอิสระ
13. ต้องการช่วยเหลือสังคม
14. ต้องการเป็นคนดีศรีสังคม
15. ต้องการมีการศึกษาให้สูงสุดเท่าที่จะศึกษาได้
16. ต้องการเลือกคนรักที่ดี
17. ต้องการจะทำหน้าที่ ดึง ตักเตือนพ่อแม่ ด้วยความหวังดี
18. ต้องการสร้างจินตนาการ ผันเฟื่อง
19. ต้องการฟังพระธรรม
20. ต้องการทำตนให้ทัดเทียมผู้อื่น

5.งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนว

5.1 งานวิจัยในประเทศ

พิศมัย ทินเต, เพ็ญศิริ สิมารักษ์ และ ศุภลักษณ์ จารุรัตน์จามร (2545 :1) ทำการวิจัย เรื่อง การใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2 ผลการใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนจากการร่วมมือระหว่างผู้วิจัย ครูแนะแนว และ/หรือนักเรียน พบว่ามีดังนี้

1. ได้แผนการจัดกิจกรรมแนะแนว 5 กิจกรรม คือ การรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล การให้บริการสนเทศ การสอนวิชาแนะแนว การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม และการติดตามผล

2. จากการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแผนที่ได้พบว่านักเรียนกลุ่มเป้าหมายหลักมีความพึงพอใจในการร่วมกิจกรรม และพัฒนาพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง เช่น มาโรงเรียนทุกวัน ไม่มาสาย เข้าชั้นเรียนตรงเวลา มีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย และไม่ถูกฝ่ายปกครองบันทึกพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

3. จากการติดตามผลพบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมที่แสดงถึงความมีวินัยในตนเองดีขึ้น และจากแบบสอบถามการปฏิบัติที่แสดงถึงความมีวินัย พบว่า หลังการเข้าร่วมกิจกรรมทั้งนักเรียนกลุ่ม เป้าหมายหลักและกลุ่มเป้าหมายรองมีคะแนนเพิ่มขึ้นจากก่อนเข้าร่วมกิจกรรม ($p < .05$)

สุจิตรา ชื่นอารมณ์ (2546: 91 - 92) ได้ทำการศึกษาบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามทัศนะของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และทัศนะของอาจารย์ที่ปรึกษา โรงเรียนพณิชยการราชดำเนินธนบุรี ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนมีทัศนะต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามปฏิบัติจริงในภาพรวมอยู่ระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่า บริการสำรวจข้อมูลเป็น

รายบุคคล บริการสนเทศ บริการให้คำปรึกษา บริการจัดวางตัวบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง และ บริการติดตามผลอยู่ในระดับมาก

2.นักเรียนมีทักษะต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาตามที่นักเรียนคาดหวังต้องการ ให้ปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่า บริการสำรวจข้อมูลเป็นรายบุคคล บริการสนเทศ บริการให้คำปรึกษา บริการจัดวางตัวเป็นรายบุคคล บริการติดตามผลอยู่ในระดับมาก

3.อาจารย์ที่ปรึกษามีทักษะต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวทางตามที่ปฏิบัติจริง และตามที่คาดหวัง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่า บริการสำรวจข้อมูลเป็นรายบุคคล บริการสนเทศ บริการให้คำปรึกษา บริการจัดวางตัวบุคคลและ บริการติดตามผลอยู่ในระดับมาก

กัญญาวดี แสงงาม (2543: 154-163) ได้ศึกษาการศึกษาการรับรู้ความสามารถของตนเองในการปฏิบัติหน้าที่งานแนะแนว ของครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า

1.ครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร มีการรับรู้ความสามารถของตนเอง ในการปฏิบัติงานแนะแนวอยู่ในระดับมาก

2.ตัวแปรมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับ การรับรู้ความสามารถของตนเองในการปฏิบัติงานแนะแนว ได้แก่ เจตคติต่องานแนะแนว ประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติงานแนะแนว บุคลิกภาพมิติด้านการเก็บตัว-แสดงตัว ความรู้ทางด้านงานแนะแนว และ วุฒิกการศึกษา ส่วนบุคลิกภาพมิติด้านความหวั่นไหว-มั่นคงทางอารมณ์ มีความสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเพศมีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.ตัวพยากรณ์การรับรู้ความสามารถของตนเองในการปฏิบัติงานแนะแนว ของครูแนะแนวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รียงลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ เจตคติต่องานแนะแนว ความรู้ทางด้านงานแนะแนว ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานแนะแนว และ วุฒิกการศึกษา

ร้อยพิมพ์ น้อยคนดี (2535: 142 - 145) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง เจตคตินักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 7 ต่อวิชากิจกรรมแนะแนวพบว่า

1.นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 7 มีเจตคติต่อวิชากิจกรรมแนะแนวอยู่ในระดับสูง และเมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่า มีเจตคติทางการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและด้านสังคมอยู่ในระดับมาก

2.เปรียบเทียบเจตคติต่อวิชากิจกรรมแนะแนวของนักเรียนตามตัวแปรเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและขนาดของโรงเรียน พบว่า

2.1 นักเรียนที่มีเพศต่างกันมีเจตคติต่อวิชากิจกรรมแนะแนวแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีเจตคติต่อวิชากิจกรรมแนะแนวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 นักเรียนของโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีเจตคติต่อวิชาชีพกิจกรรมแนะแนวแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. จัดวางตัวบุคคลและบริการติดตามผล อยู่ในเกณฑ์เกือบพอใช้ได้ ผลการเปรียบเทียบสภาพของบริการแนะแนวตามขนาดของโรงเรียนพบว่า สภาพของบริการแนะแนวตามขนาดของโรงเรียนพบว่า สภาพบริการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็ก บริการให้คำปรึกษา บริการจัดวางตัวบุคคล และบริการติดตามผลแตกต่างกัน

อุทัย กมลศิลป์ (2538: 82 - 84) ได้ทำการศึกษาวิจัยความคาดหวังของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติงานแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า

1. ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ดมีความคาดหวังต่อการปฏิบัติงานแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความคาดหวังต่อบทบาทการปฏิบัติงานแนะแนวอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านการเผยแพร่กิจกรรมแนะแนว และด้านการประสานงานกับสถาบันและบุคลากรในชุมชนอยู่ในระดับกลาง

2. ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด มีความคาดหวังต่อการปฏิบัติงานแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่มีความคาดหวังมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก

บัญญัติ ชุมแวงวาปี (2542: 102-103) สรุปผลการค้นคว้าไว้ดังนี้

1. เจตคติของผู้บริการต่อการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนพบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. เจตคติของครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การสอน ต่อการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนพบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. เปรียบเทียบเจตคติของผู้บริหารและครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การสอน ในโรงเรียนพบว่า ด้านบริการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน ด้านการบริการให้คำปรึกษา ด้านบริการสนเทศ และด้านบริการจัดวางตัวบุคคลไม่แตกต่างกัน แต่ด้านบริการติดตามผลประเมินผลแตกต่างกัน

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ยัง (อุทัย กมลศิลป์.2538 : 39 -40 ; อ้างอิงจาก young.1969: 1409) ได้ศึกษาการดำเนินงานบริการแนะแนวของโรงเรียนมัธยมศึกษาในบริติสโคลัมเบีย กลุ่มตัวอย่างเป็นครูใหญ่ 63 คน ผลของการศึกษาที่สำคัญคือการขยายงานบริการแนะแนวในโรงเรียนต่าง ๆ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับบทบาทของส่วนการศึกษาของรัฐที่มีต่อโครงการแนะแนว

อีกกิ้น (วิเชียร สังกะเพศ.2537: 24 – 25 ; อ้างอิงจาก Higgins 1975 : 7075-A) ได้ศึกษา ทัศนะของอาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีต่อโครงการแนะแนวของโรงเรียน 20 แห่งในรัฐโอไฮโอ พบว่า

1.อาจารย์ส่วนมากมีความเห็นว่า ผู้ให้คำปรึกษาได้ทำหน้าที่ด้านการให้บริการแก่นักเรียนและคณะครูในโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม

2.อาจารย์ส่วนมากมีความเห็นว่า ผู้ให้คำปรึกษาควรจะใช้เวลาระหว่าง 35 – 36 เปอร์เซนต์ของแต่ละวันไปในด้านการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนเป็นรายบุคคล

3.ผู้ให้คำปรึกษาประจำโรงเรียน อาจารย์ใหญ่และครูประจำชั้นต่างมีความเห็นสอดคล้องกันว่าหน้าที่หลักของผู้ให้คำปรึกษาคือการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนเป็นรายบุคคล

4.อาจารย์ส่วนมากมีความเห็นว่า อัตราส่วนระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับนักเรียนไม่ควรอยู่ต่ำกว่าผู้ให้คำปรึกษา 1 คน ต่อนักเรียน 320 คน

5.อาจารย์ส่วนมากมีความเห็นว่า การที่จะปรับปรุงโครงการแนะแนวของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ กระทำได้โดยเพิ่มจำนวนผู้ให้คำปรึกษาในโรงเรียน

6.อาจารย์ใหญ่ส่วนมากมีความเห็นว่า การให้บริการแนะแนวอาชีพแก่นักเรียนควรเป็นหน้าที่ของผู้ให้คำปรึกษาแต่เพียงฝ่ายเดียว ส่วนผู้ให้คำปรึกษามีความเห็นว่าหน้าที่ดังกล่าวนี้เป็นงานที่บุคลากรในโรงเรียนจะต้องรับผิดชอบร่วมกัน

7.อาจารย์ใหญ่แต่ละคนต่างมีความเห็นเกี่ยวกับวิธีการจัดบริการจัดวางตัวนักเรียนให้เข้ากับงาน และการติดตามผลในโรงเรียนแตกต่างกัน

ดีพาลมา (บัญญัติ ชุมแวงวาปี 2542 : 52 ; อ้างอิงมาจาก Depalma.1994 : 3414) ได้ศึกษาเรื่องความเชื่อมั่นในตนเองและเจตคติต่อการพัฒนาหลักสูตรแนะแนวของผู้บริหารหญิงโรงเรียนมัธยมศึกษาเกรด 9 ในกลุ่มที่มีขนาดใหญ่และกลุ่มที่มีขนาดเล็กพบว่า

1.ความแตกต่างที่พบระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ระดับคะแนนในกลุ่มคะแนนจะสูงเพิ่มขึ้นในการแสดงออก , ความเชื่อมั่นในตนเอง , ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนมีคะแนนสูงกว่านักเรียนที่ไม่อยู่ในกลุ่มทดลอง

2.นักเรียนในกลุ่มเล็กมีคะแนนสูงกว่ากลุ่มใหญ่ ในการแสดงออกทางอารมณ์

3.สรุป ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนกลุ่มเล็กจะดีกว่ากลุ่มใหญ่

มาสิบิ (บัญญัติ ชุมแวงวาปี 2542: 52 ; อ้างอิงจาก Masibi.1995:96) ได้ศึกษาเจตคติของครูมัธยมของคณิศรที่มีต่อการแนะแนวของโรงเรียน 9 โรงเรียนทางตะวันตกเฉียงเหนือของแอฟริกาโดยใช้ตัวอย่างครู 176 คนจากครู 320 คน พบว่า

1.ครูที่ทำการสอนแนะแนวกับครูที่ไม่ได้ทำการสอนแนะแนว มีเจตคติต่อการจัดแนะแนวในโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

2.ครูที่มีประสบการณ์ทางด้านการแนะแนวมีเจตคติสูงกว่าครูที่ไม่มีประสบการณ์ทางด้านการแนะแนว

คัลป์ (สุจิตรา ชั้นอาภรณ์. 2546: 35 ; อ้างอิงจาก Culp.1981:547 A) ได้ศึกษาวิเคราะห์การให้บริการด้านกิจการนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนเซมินอล (Seminol) เมืองแซนฟอร์ด (Sanford) รัฐฟลอริดา (Florida) ผลการวิจัยพบว่า

1.บริการที่เป็นประโยชน์กับนักศึกษา คือ ด้านการศึกษา การทดสอบ การจัดหา งาน บริการให้คำปรึกษา ด้านการศึกษาและอาชีพ บริการสนเทศ

2.นักศึกษาใหม่สนใจบริการให้คำปรึกษา ด้านวิชาการและอาชีพ

3.นักศึกษาผู้ใหญ่มีความเห็นว่าบริการจัดหางานและบริการให้คำปรึกษายังไม่เพียงพอกับความต้องการ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความรู้และเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวของครูระดับมัธยมศึกษา (ช่วงชั้นที่ 3 และ 4) โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ฯ จังหวัดลพบุรี โดยในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนตามลำดับดังต่อไปนี้

- 1.การกำหนดแหล่งข้อมูล
- 2.เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 4.การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
- 5.สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.การกำหนดแหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นครูระดับชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ฯ อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี จำนวน 139 คน

2.เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบวัดความรู้และแบบสอบถามเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวของครูมัธยมศึกษา ซึ่ง แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของครูโรงเรียนวินิตศึกษาในพระราชูปถัมภ์ฯ

ตอนที่ 2 แบบวัดความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนว

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนว

ลักษณะของเครื่องมือและขั้นตอนการสร้างเครื่องมือมีดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของครู โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ฯ เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับข้อมูลของครูผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งการปฏิบัติงานในโรงเรียน ประสบการณ์การฝึกอบรมความรู้ด้านงานแนะแนว และระยะเวลาในการทำงาน เป็นลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list)

ตัวอย่างแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของครู โรงเรียนวิหิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ ฯ
คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของผู้ตอบ

แบบสอบถาม

1.เพศ

() ชาย () หญิง

2.วุฒิการศึกษา

() ปริญญาตรี () สูงกว่าปริญญาตรี

ตอนที่ 2 แบบวัดความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวของครูระดับมัธยมศึกษาซึ่งมีลักษณะคำถามให้เลือกตอบ (Multiple Choices) แต่ละข้อจะมี 4 ตัวเลือก มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1.ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี หลักเกณฑ์และวิธีการสร้างเครื่องมือจากเอกสารตำรา ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรู้และเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนว

2.สร้างข้อคำถามตามแนวทางของข้อ 1 ในแบบวัดความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ ได้แบบวัดความรู้จำนวน 25 ข้อ

3.นำแบบวัดในข้อ 2 ให้อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์ ตรวจสอบและปรับแก้เบื้องต้น

4.นำแบบวัดที่ปรับแก้จากข้อ 3 ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรหมธิดา แสนคำเครือ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง และ อาจารย์ธัชวรรณ หงส์นาค เพื่อตรวจสอบเนื้อหาและภาษาที่ใช้ นำมาปรับปรุงแก้ไขแล้วค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.5 ขึ้นไป ซึ่งปรากฏว่าได้แบบวัดความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนว จำนวน 25 ข้อ

5.นำแบบวัดความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวของครูมัธยมศึกษาที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ได้แก่ โรงเรียนพระนารายณ์ และโรงเรียนพิบูลวิทยาลัย จังหวัดลพบุรี โรงเรียนละ 50 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 100 คน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ หาค่าความยากง่าย และหาค่าเชื่อมั่นโดยใช้สูตร KR – 20 (Kuder – Richard Formula 20) (ล้วน สายยศ ;และอังคณา สายยศ.2528 : 168 – 169)

6. ได้แบบวัดความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวของครูมัธยมศึกษาจำนวน 20 ข้อ ที่มีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.32 – 0.76 และได้ค่าความเชื่อมั่น 0.75

ตัวอย่างแบบวัดความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวของครูระดับมัธยมศึกษา
คำชี้แจง ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย **x** ทับข้อ ที่ท่านเห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

() . ข้อใดไม่ใช่ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์

- ก.ความต้องการด้านร่างกาย
- ข.ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย
- ค.ความต้องการทรัพย์สิน เงิน ทอง
- ง.ความต้องการความรักและการมีส่วนร่วม

เกณฑ์การให้คะแนน ตอบถูกให้ 1 คะแนน หากตอบผิดให้ 0 คะแนน โดยมีเกณฑ์การ
ประเมินผล 3 ระดับดังนี้

- คะแนน 16.00 – 20.00 หมายถึง ระดับความรู้สูง
- คะแนน 10.00 – 15.99 หมายถึง ระดับความรู้ปานกลาง
- คะแนน 0.00 – 9.99 หมายถึง ระดับความรู้ต่ำ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวของครูระดับ
มัธยมศึกษา เป็นลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ โดยมีทั้งเจตคติ
ทางบวกและทางลบ

1.ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี หลักเกณฑ์และวิธีการสร้างเครื่องมือจาก
เอกสารตำรา ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรู้และเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนว

2.สร้างข้อคำถามตามแนวทางของข้อ 1 ให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายและ
ครอบคลุมนิยามศัพท์เฉพาะ จำนวน 60 ข้อ

3.นำแบบสอบถามในข้อ 2 ให้อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.นันทนา วงษ์อินทร์ ตรวจสอบและปรับปรุงเบื้องต้น

4.นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงจากข้อ 3 ไปผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้แก่ ผู้ช่วย
ศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง และ อาจารย์ธัชวรรณ หงส์นาค
เพื่อตรวจสอบเนื้อหาและภาษาที่ใช้ นำมาปรับปรุงแก้ไขแล้วค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้
ค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.5 ขึ้นไป ซึ่งปรากฏว่าได้แบบสอบถามเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็น
ครูแนะแนว จำนวน 60 ข้อ

5.นำแบบสอบถามเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวของครูระดับ
มัธยมศึกษาที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูชั้นมัธยมศึกษาโรงเรียนพระนารายณ์
และโรงเรียนพิบูลวิทยาลัย จังหวัดลพบุรี โรงเรียนละ 50 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 100 คน นำข้อมูล
ที่ได้มาวิเคราะห์ หาค่าความยากง่าย และหาค่าเชื่อมั่นต่อไป โดยใช้สูตร Corrected Item to Total
Correlation และสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach.1970 : 161)

6.ได้แบบสอบถามเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนว จำนวน 40 ข้อ
ที่มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.22 –0.76 และค่าความเชื่อมั่น 0.75

ตัวอย่างแบบสอบถามเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวของครูระดับมัธยมศึกษา
คำชี้แจง ขอให้ท่านพิจารณาข้อความที่กำหนดให้ แล้วเลือกคำตอบที่ตรงกับตนเองมากที่สุด เมื่อ
ท่านได้เลือกแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องด้านขวามือของข้อความนั้นในแบบสอบถาม
โดยขอให้ตอบตามความเป็นจริงเพื่อนำผลที่ได้ไปทำการวิเคราะห์เพื่อการศึกษาต่อไป

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
()	บริการงานแนะแนวควรเป็นหน้าที่ของครูแนะแนวเท่านั้น					
()	การสำรวจข้อมูลนักเรียนเป็นประโยชน์ต่อครูประจำชั้นและครูประจำวิชา					

เกณฑ์การให้คะแนน กำหนดไว้ดังนี้

ข้อความที่มีความหมายทางบวกให้คะแนนดังนี้

มากที่สุด	ให้	5	คะแนน
มาก	ให้	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางลบให้คะแนนดังนี้

มากที่สุด	ให้	1	คะแนน
มาก	ให้	2	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	4	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	5	คะแนน

การจัดลำดับคะแนน แบ่งเกณฑ์การประเมินระดับเจตคติ เป็น 3 ระดับ (วิเชียร เกตุสิงห์.
2538 : 9) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 3.67 – 5.00 หมายถึงมีเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวระดับดี

ค่าเฉลี่ย 2.34 – 3.66 หมายถึงมีเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายถึงมีเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวระดับไม่ดี

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความร่วมมือไปยังโรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ ฯ เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับครู – อาจารย์ ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูล

2. นำหนังสือไปส่งอาจารย์ใหญ่ โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ ฯ ด้วยตนเอง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูล พร้อมทั้งนัดวัน เวลา ที่จะเก็บข้อมูล

3. ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยรวมถึงวิธีการตอบแบบวัดและแบบสอบถาม ในวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2550 ซึ่งเป็นวันประชุมครูก่อนปิดภาคเรียน ทำให้สามารถเก็บข้อมูลได้ครบตามจำนวนแหล่งข้อมูล ซึ่งโดยการแจกแบบวัดและแบบสอบถามให้กับครู จำนวน 139 ฉบับ ซึ่งได้รับคืนครบทั้ง 139 ฉบับ

4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีจัดกระทำกับข้อมูล

1. ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม สำหรับแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ จะทำการส่งกลับเพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามอีกครั้ง จนได้ข้อมูลครบทุกข้อคำถามอย่างสมบูรณ์ 139 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

2. บันทึกคะแนนที่ได้ลงในตารางบันทึกข้อมูล

3. นำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จ รูป เอส พี เอส เอส (SPSS/FW) (Statistical Package for the Social Sciences for Windows)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ซึ่งเป็นข้อมูลส่วนตัวของครูระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ ฯ โดยการแจกแจงความถี่คิดเป็นร้อยละ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ประเมินความรู้และเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวของครูมัธยมศึกษา โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ ฯ โดยแสดงจำนวนครู ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ความรู้ และเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวของครูมัธยมศึกษา โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ ฯ โดยแสดงจำนวนครู ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความรู้และคะแนนเจตคติ จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา และเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้และเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวของครูมัธยมศึกษา จำแนกตามตัวแปรเพศและวุฒิการศึกษา โดยการทดสอบค่าที (t - test)

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้และเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวของครูมัธยมศึกษา จำแนกตามตัวแปรตำแหน่งการปฏิบัติงานใน

โรงเรียน ประสพการณ์ฝึกอบรมความรู้ด้านแนะแนว และระยะเวลาในการทำงานในวิชาชีพครู โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทิศทางเดียว (One way Analysis of Variance) หากผลทดสอบพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงจะทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของ เชฟเฟ (Scheffe)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

- 1.1 ความถี่ (Frequency)
- 1.2 ร้อยละ (Percentage)
- 1.3 ค่าเฉลี่ย (\bar{x})
- 1.4 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s)

2 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

- 2.1 หาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency : IOC)
- 2.2 หาค่าความยากง่ายของแบบสอบถามเจตคติ
- 2.3 หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบสอบถามเจตคติโดยหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ (Corrected Item to Total Correlation)
- 2.4 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความรู้ โดยใช้สูตร KR – 20 (Kuder – Richard Formula 20)
- 2.5 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเจตคติ โดยวิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach)

3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

- 3.1 ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยใช้สูตร Two Independent – Samples t-Test
- 3.2 ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับชั้นของนักเรียนที่กำลังศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทิศทางเดียว
- 3.3 เมื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทิศทางเดียว ในกรณีที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ก็ดำเนินการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อตกลงเกี่ยวกับการวิเคราะห์และแปลผล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้มีความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ แทนความหมายดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนคนในแหล่งข้อมูล
\bar{x}	แทน	คะแนนเฉลี่ย
s	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์การแจกแจงแบบที (t - distribution)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์การแจกแจงแบบเอฟ (F- distribution)
SS	แทน	ผลบวกของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลบวกของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean of Square)
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (degree of freedom)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เอส พี เอส เอส (SPSS – Statistical Package of the Social Science) การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายแบ่งออกเป็น 5 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ซึ่งเป็นข้อมูลส่วนตัวของครูมัธยมศึกษา โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ ฯ โดยการแจกแจงความถี่คิดเป็นร้อยละ ดังปรากฏตามตาราง 1

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ประเมินความรู้และเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวของครูมัธยมศึกษา โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ ฯ โดยแสดงจำนวนครู ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ ของคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้และเจตคติ ดังปรากฏตามตาราง 2

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ความรู้ และเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวของครูมัธยมศึกษา โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ ฯ โดยแสดงจำนวนครู ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความรู้และคะแนนเจตคติ จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา และเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้และเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครู

แนะแนวของครูมัธยมศึกษา จำแนกตามตัวแปรเพศและวุฒิการศึกษา โดยการทดสอบค่าที (t - test) ดังปรากฏในตาราง 3 - 4

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้และเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวของครูมัธยมศึกษา จำแนกตามตัวแปรตำแหน่งการปฏิบัติงานในโรงเรียน ประสพการณ์ฝึกอบรมความรู้ด้านแนะแนว และระยะเวลาในการทำงานในวิชาชีพครู โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทิศทางเดียว (One way Analysis of Variance) หากผลทดสอบพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงจะทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของ เชฟเฟ (Scheffe) ดังปรากฏในตาราง 5 - 10

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ซึ่งเป็นข้อมูลส่วนตัวของครูมัธยมศึกษา โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ ฯ โดยการแจกแจงความถี่คิดเป็นร้อยละ ดังปรากฏตามตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของ ครูมัธยมศึกษาศึกษา โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ ฯ จำแนกตาม เพศ ตำแหน่งการปฏิบัติงานในโรงเรียน วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การฝึกอบรมความรู้ด้านแนะแนว และ ระยะเวลาในการทำงาน

ตัวแปร	จำนวนคน N = 139	ร้อยละ
1.เพศ		
ชาย	43	30.90
หญิง	96	69.10
รวม	139	100.00
2.วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรี	121	87.10
สูงกว่าปริญญาตรี	18	12.90
รวม	139	100.00
3.ตำแหน่งการปฏิบัติงานในโรงเรียน		
ผู้บริหารสถานศึกษา	23	16.50
ครูปฏิบัติการสอน	91	65.50
ครูสนับสนุนการสอน	25	18.00
รวม	139	100.00
4.ประสบการณ์การฝึกอบรมความรู้ด้านแนะแนว		
มีวุฒิการศึกษาด้านการแนะแนว	2	1.44
เคยฝึกหรือได้รับการอบรมด้านการแนะแนว	33	23.74
ศึกษาหาความรู้ด้านการแนะแนวด้วยตนเอง	63	45.32
ไม่มีความรู้ด้านการแนะแนว	41	29.50
รวม	139	100.00

ตาราง 1 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวนคน N = 139	ร้อยละ
5.ระยะเวลาในการทำงาน		
1 – 10 ปี	46	33.10
11 – 20 ปี	50	36.00
21 – 30 ปี	22	15.80
30 ปีขึ้นไป	21	15.10
รวม	139	100.00

จากตาราง 1 แสดงว่าครูมัธยมศึกษา โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ ฯ ที่ใช้เป็นแหล่งข้อมูลในการศึกษาคั้งนี้มีจำนวน 139 คน จำแนกตามตัวแปรดังนี้

เพศ เป็นเพศชาย จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 30.90 และเพศหญิง จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 69.10

วุฒิการศึกษา ปริญญาตรีจำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 87.10 และสูงกว่าปริญญาตรีจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 12.90

ตำแหน่งการปฏิบัติงานในโรงเรียน ส่วนใหญ่เป็นครูปฏิบัติการสอน มากที่สุดจำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 65.50 รองลงมาเป็นครูสนับสนุนการสอน จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 18.00 และน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 16.50

ประสบการณ์การฝึกอบรมความรู้ด้านแนะแนว ครูที่มีวุฒิการศึกษาด้านการแนะแนว มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.44 ครูที่เคยฝึกหรือได้รับการอบรมด้านการแนะแนว มีจำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 23.33 ครูที่ศึกษาหาความรู้ด้านการแนะแนวด้วยตนเอง มีจำนวน 63 คน คิดเป็น ร้อยละ 45.32 และครูที่ไม่มีความรู้ด้านการแนะแนว มีจำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 29.50

ระยะเวลาในการทำงาน 1 – 10 ปี มีจำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 33.10 ระยะเวลาในการทำงาน 11 – 20 ปี มีจำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 36.00 ระยะเวลาในการทำงาน 21 – 30 ปี มีจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 15.80 และ ระยะเวลาในการทำงาน 30 ปีขึ้นไป มีจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 15.10

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ประเมินความรู้และเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวของครูมัธยมศึกษา โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ ฯ โดยแสดงจำนวนครู ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ ของคะแนนความรู้และเจตคติ ดังปรากฏตามตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนครู ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ ของคะแนนความรู้และเจตคติ ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวของครูมัธยมศึกษา โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ ฯ

ชนิดของพฤติกรรม	N	\bar{x}	s	ร้อยละ
ความรู้				
ระดับสูง	19	17.42	1.07	13.67
ระดับปานกลาง	103	13.57	1.40	74.10
ระดับต่ำ	17	8.37	1.37	12.23
รวม	139	13.12	2.96	100.00
เจตคติ				
ระดับดี	116	4.23	0.34	83.45
ระดับปานกลาง	23	3.33	0.23	16.55
ระดับไม่ดี	-	-	-	-
รวม	139	4.15	0.49	100.00

จากตารางที่ 2 แสดงว่า ครูมัธยมศึกษา โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ ฯ มีความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนว ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ย 13.12 ส่วนด้านเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับดี โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.15

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ความรู้ และเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวของครูมัธยมศึกษา โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ ฯ โดยแสดงจำนวนครู ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความรู้และคะแนนเจตคติ จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา และเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้และเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวของครูมัธยมศึกษา จำแนกตามตัวแปรเพศและวุฒิการศึกษา โดยการทดสอบค่าที่ (t - test) ดังปรากฏในตาราง 3 - 4

ตาราง 3 จำนวนครู คະแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความรู้ และเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวของครูมัธยมศึกษา โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ ฯ จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปร	N	ความรู้		เจตคติ	
		\bar{x}	s	\bar{x}	s
เพศ					
ชาย	43	13.33	2.78	3.92	0.52
หญิง	96	13.02	3.05	4.26	0.44
วุฒิการศึกษา					
ปริญญาตรี	121	13.01	3.03	4.13	0.50
สูงกว่าปริญญาตรี	18	13.83	2.36	4.34	0.39
ตำแหน่งการปฏิบัติงานในโรงเรียน					
ผู้บริหารสถานศึกษา	23	13.70	2.84	4.27	0.41
ครูปฏิบัติการสอน	91	13.09	2.99	4.19	0.52
ครูสนับสนุนการสอน	25	12.98	2.98	3.95	0.42
ประสบการณ์ความรู้ด้านการแนะแนว					
มีวุฒิการศึกษาด้านการแนะแนว	2	19.00	0.00	4.51	0.23
เคยฝึกหรือได้รับการอบรมด้านการแนะแนว	33	13.12	2.97	4.16	0.51
ศึกษาหาความรู้ด้านการแนะแนวด้วยตนเอง	63	13.33	2.72	4.72	0.45
ไม่มีความรู้ด้านการแนะแนว	41	13.12	3.08	3.08	0.51
ตำแหน่งการปฏิบัติงานในโรงเรียน					
1-10 ปี	50	13.83	2.95	4.28	0.44
11-20 ปี	21	12.68	2.79	4.04	0.55
21-30 ปี	22	12.95	2.95	4.14	0.43
30 ปีขึ้นไป	46	12.76	3.30	4.18	0.49

จากตาราง 3 แสดงว่า เมื่อจำแนกตามตัวแปรเพศ ด้านความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนว ครูมัธยมศึกษาเพศชาย มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 13.33 และ ครูมัธยมศึกษาเพศหญิง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 13.02 ส่วนด้านเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนว ครูมัธยมศึกษาเพศชาย มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 และ ครูมัธยมศึกษาเพศหญิง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.26

เมื่อจำแนกตามตัวแปรวุฒิการศึกษา ด้านความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนว ครูมัธยมศึกษาวุฒิปริญญาตรี มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 13.01 และ ครูมัธยมศึกษาวุฒิสสูงกว่าปริญญาตรี

มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 13.83 ส่วนด้านเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนว ครูมัธยมศึกษา วุฒิปริญญาตรี มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 และ ครูมัธยมศึกษาวุฒิสองกว่าปริญญาตรี มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.34

เมื่อจำแนกตามตัวแปรตำแหน่งการปฏิบัติงานในโรงเรียน ด้านความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนว ครูมัธยมศึกษาในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 13.70 ครูมัธยมศึกษาในตำแหน่งครูปฏิบัติการสอน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 13.09 และ ครูมัธยมศึกษาในตำแหน่งครูสนับสนุนการสอน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 12.98 ส่วนด้านเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนว ครูมัธยมศึกษาในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 ครูมัธยมศึกษาในตำแหน่งครูปฏิบัติการสอน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 และ ครูมัธยมศึกษาในตำแหน่งครูสนับสนุนการสอน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.95

เมื่อจำแนกตามตัวแปรประสบการณ์ความรู้ด้านการแนะแนว ด้านความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนว ครูมัธยมศึกษา มีวุฒิการศึกษาด้านการแนะแนว มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 19.00 ครูมัธยมศึกษาที่เคยฝึกหรือได้รับการอบรมด้านการแนะแนว มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 13.12 ครูมัธยมศึกษา ศึกษาหาความรู้ด้านการแนะแนวด้วยตนเอง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 13.33 และ ครูมัธยมศึกษาไม่มีความรู้ด้านการแนะแนว มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 13.12 ส่วนด้านเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนว ครูมัธยมศึกษา มีวุฒิการศึกษาด้านการแนะแนว มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 ครูมัธยมศึกษาที่เคยฝึกหรือได้รับการอบรมด้านการแนะแนว มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 ครูมัธยมศึกษา ศึกษาหาความรู้ด้านการแนะแนวด้วยตนเอง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 และ ครูมัธยมศึกษาไม่มีความรู้ด้านการแนะแนว มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.96

เมื่อจำแนกตามตัวแปรระยะเวลาในการทำงาน ด้านความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนว ครูมัธยมศึกษาที่มีระยะเวลาในการทำงาน 1 - 10 ปี มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 19.00 ครูมัธยมศึกษาที่มีระยะเวลาในการทำงาน 11 - 20 ปี มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 13.12 ครูมัธยมศึกษาที่มีระยะเวลาในการทำงาน 21-30 ปี มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 13.33 และ ครูมัธยมศึกษาที่มีระยะเวลาในการทำงาน 30 ปีขึ้นไป มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 13.12 ส่วนด้านเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนว ครูมัธยมศึกษาที่มีระยะเวลาในการทำงาน 1 - 10 ปี มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 ครูมัธยมศึกษาที่มีระยะเวลาในการทำงาน 11-20 ปี มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 ครูมัธยมศึกษาที่มีระยะเวลาในการทำงาน 21-30 ปี มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 และ ครูมัธยมศึกษาที่มีระยะเวลาในการทำงาน 30 ปีขึ้นไป มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.96

ตาราง 4 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้และเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวของครูมัธยมศึกษา โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ ฯ จำแนกตามเพศและวุฒิการศึกษา

ความรู้และเจตคติ	ตัวแปร	N	\bar{x}	s	t
ความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนว	เพศ				
	ชาย	43	13.33	2.78	0.58
หญิง	96	13.02	3.05		
เจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนว	เพศ				
	ชาย	43	3.92	0.52	-3.99**
หญิง	96	4.26	0.44		
ความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนว	วุฒิการศึกษา				
	ปริญญาตรี	121	13.01	3.03	-1.10
	สูงกว่าปริญญาตรี	18	13.83	2.36	
เจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนว	วุฒิการศึกษา				
	ปริญญาตรี	121	4.13	0.55	-0.37
	สูงกว่าปริญญาตรี	18	4.34	0.57	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 แสดงว่า ครูมัธยมศึกษาที่มีเพศต่างกันมีความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่มีเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ครูมัธยมศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความรู้และเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้และเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวของครูมัธยมศึกษา จำแนกตามตัวแปรตำแหน่งการปฏิบัติงานในโรงเรียน ประสพการณ์ฝึกอบรมความรู้ด้านแนะแนว และระยะเวลาในการทำงานในวิชาชีพครู โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทิศทางเดียว (One way Analysis of Variance) หากผลทดสอบพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงจะทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของ เชฟเฟ (Scheffe) ดังปรากฏในตาราง 5 - 10

ตาราง 5 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้และเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนว ของครูมัธยมศึกษา โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ ฯ ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว จำแนกตามตัวแปรตำแหน่งการปฏิบัติงานในโรงเรียน

ตัวแปรที่ศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนว	ระหว่างกลุ่ม	2	12.55	6.28	0.71
	ภายในกลุ่ม	136	1197.60	8.80	
	รวม	138	1210.16		
เจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนว	ระหว่างกลุ่ม	2	2387.92	1193.96	3.15*
	ภายในกลุ่ม	136	51541.39	378.98	
	รวม	138	53929.31		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 5 แสดงว่าครูมัธยมศึกษาที่มีตำแหน่งการปฏิบัติงานในโรงเรียนที่ต่างกันมีความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 6 ทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่เปรียบเทียบเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนว ของครูมัธยมศึกษา โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ ฯ จำแนกตามตำแหน่งการปฏิบัติงานในโรงเรียน

ตำแหน่งการปฏิบัติงานในโรงเรียน	\bar{x}	ผู้บริหารสถานศึกษา	ครูปฏิบัติการสอน	ครูสนับสนุนการสอน
ผู้บริหารสถานศึกษา	13.70	-	3.34	12.99*
ครูปฏิบัติการสอน	13.09	-	-	9.64
ครูสนับสนุนการสอน	12.68	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 6 แสดงว่าเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวของครูมัธยมศึกษาพบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีคะแนนสูงกว่าครูสนับสนุนการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 7 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้และเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวของ
 ครูมัธยมศึกษา โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ ฯ ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวน
 ทางเดียว จำแนกตามตัวแปรประสบการณ์การฝึกอบรมความรู้ด้านแนะแนว

ตัวแปรที่ศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>
ความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่เป็น ครูแนะแนว	ระหว่างกลุ่ม	3	88.40	29.47	3.55*
	ภายในกลุ่ม	135	1121.76	8.31	
	รวม	138	1210.16		
เจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็น ครูแนะแนว	ระหว่างกลุ่ม	3	4512.85	1504.28	4.11**
	ภายในกลุ่ม	135	49416.46	366.05	
	รวม	138	53929.31		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 7 แสดงว่าครูมัธยมศึกษาที่มีประสบการณ์การฝึกอบรมความรู้ด้านแนะแนว
 ที่ต่างกันมีความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
 .05 ส่วนด้านเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
 ระดับ .01

ตาราง 8 ทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่เปรียบเทียบความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนว ของครูมัธยมศึกษา โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ ฯ จำแนกตามประสบการณ์การฝึกอบรมความรู้ด้านแนะแนว

ประสบการณ์การฝึกอบรมความรู้ด้านแนะแนว	\bar{x}	มีวุฒิการศึกษาด้านการแนะแนว	เคยฝึกหรือได้รับการอบรมด้านการแนะแนว	ศึกษาหาความรู้ด้านการแนะแนวด้วยตนเอง	ไม่มีความรู้ด้านการแนะแนว
มีวุฒิการศึกษาด้านการแนะแนว	19.00	-	5.88	5.67	6.51*
เคยฝึกหรือได้รับการอบรมด้านการแนะแนว	13.12	-	-	-0.21	0.63
ศึกษาหาความรู้ด้านการแนะแนวด้วยตนเอง	13.33	-	-	-	0.85
ไม่มีความรู้ด้านการแนะแนว	13.12	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 แสดงว่าเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวของครูมัธยมศึกษาพบว่าครูมัธยมศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาด้านการแนะแนวมีคะแนนสูงกว่าครูมัธยมศึกษาที่ไม่มีความรู้ด้านการแนะแนวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 9 ทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่เปรียบเทียบเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนว ของ
 ครูมัธยมศึกษา โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ ฯ จำแนกตามประสบการณ์การฝึกอบรม
 ความรู้ด้านแนะแนว

ประสบการณ์ การฝึกอบรมความรู้ ด้านแนะแนว	\bar{x}	มีวุฒิ การศึกษา ด้านการ แนะแนว	เคยฝึกหรือ ได้รับการ อบรมด้าน การแนะแนว	ศึกษาหา ความรู้ด้าน การแนะแนว ด้วยตนเอง	ไม่มีความรู้ ด้านการ แนะแนว
มีวุฒิการศึกษา ด้านการแนะแนว	4.51	-	14.20	9.40	22.26
เคยฝึกหรือได้รับ การอบรมด้าน การแนะแนว	4.16	-	-	-4.79	8.06
ศึกษาหาความรู้ ด้านการแนะแนว ด้วยตนเอง	4.28	-	-	-	12.85*
ไม่มีความรู้ด้าน การแนะแนว	3.96	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 แสดงว่าเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็น
 ครูแนะแนวของครูมัธยมศึกษาพบว่าครูมัธยมศึกษาที่ศึกษาหาความรู้ด้านการแนะแนวด้วยตนเองมี
 คะแนนสูงกว่าครูมัธยมศึกษาที่ไม่มีความรู้ด้านการแนะแนวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
 ส่วนคู่อื่นไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 10 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้และเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวของ
 ครูมัธยมศึกษา โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ฯ ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทาง
 เดี่ยว จำแนกตามตัวแปรระยะเวลาในการทำงาน

ตัวแปรที่ศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>
ความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่เป็น ครูแนะแนว	ระหว่างกลุ่ม	3	35.91	11.97	1.38
	ภายในกลุ่ม	135	1174.25	8.70	
	รวม	138	1210.16		
เจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็น ครูแนะแนว	ระหว่างกลุ่ม	3	2129.13	709.71	1.85
	ภายในกลุ่ม	135	51800.18	383.71	
	รวม	138	53929.31		

จากตาราง 10 แสดงว่าครูมัธยมศึกษาที่มีระยะเวลาในการทำงานที่ต่างกันมีความรู้และ
 เจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความรู้และเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวของครูมัธยมศึกษา โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ฯ จังหวัดลพบุรี ซึ่งสรุปขั้นตอนและผลการศึกษาค้นคว้าดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความรู้และเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวของครูมัธยมศึกษา โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ฯ จังหวัดลพบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความรู้และเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวของครูมัธยมศึกษาโรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ฯ จังหวัดลพบุรี ตามตัวแปรเพศ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งการปฏิบัติงานในโรงเรียน ประสบการณ์การฝึกอบรมความรู้ด้านแนะแนว และระยะเวลาในการทำงาน

สมมติฐานในการวิจัย

- 1.ครูระดับมัธยมศึกษาที่มีเพศ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งการปฏิบัติงานในโรงเรียน ประสบการณ์ความรู้ด้านการแนะแนว และ ระยะเวลาในการทำงาน ต่างกัน มีความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวแตกต่างกัน
- 2.ครูระดับมัธยมศึกษาที่มีเพศ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งการปฏิบัติงานในโรงเรียน ประสบการณ์ความรู้ด้านการแนะแนว และ ระยะเวลาในการทำงาน ต่างกัน มีเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวแตกต่างกัน

วิธีการดำเนินการวิจัย

แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล คือ ครูระดับชั้นมัธยมศึกษาช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 ของโรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ฯ จังหวัดลพบุรี จำนวน 139 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
- ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของครูโรงเรียนวินิตศึกษาในพระราชูปถัมภ์ฯ
 - ตอนที่ 2 แบบวัดความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนว
 - ตอนที่ 3 แบบสอบถามเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนว

ลักษณะของเครื่องมือและขั้นตอนการสร้างเครื่องมือมีดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของครูโรงเรียนวินิตศึกษาในพระราชูปถัมภ์ฯ เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับข้อมูลของครูผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งการปฏิบัติงานในโรงเรียน ประสบการณ์การฝึกอบรมความรู้ด้านงานแนะแนว และระยะเวลาในการทำงาน เป็นลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 แบบวัดความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวของครูระดับมัธยมศึกษาซึ่งมีลักษณะคำถามให้เลือกตอบ (Multiple Choices) แต่ละข้อจะมี 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวของครูระดับมัธยมศึกษา เป็นลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ โดยมีทั้งเจตคติทางบวกและทางลบ จำนวน 40 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ซึ่งเป็นข้อมูลส่วนตัวของครูระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ฯ โดยการแจกแจงความถี่คิดเป็นร้อยละ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ประเมินความรู้และเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวของครูมัธยมศึกษา โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ฯ โดยแสดงจำนวนครู ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละของคะแนนความรู้และเจตคติ

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ความรู้และเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวของครูมัธยมศึกษา โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ฯ โดยแสดงจำนวนครู ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความรู้และคะแนนเจตคติ จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา และเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้และเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวของครูมัธยมศึกษา จำแนกตามตัวแปรเพศและวุฒิการศึกษา โดยการทดสอบค่าที่ (t - test)

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้และเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวของครูมัธยมศึกษา จำแนกตามตัวแปรตำแหน่งการปฏิบัติงานในโรงเรียน ประสบการณ์ฝึกอบรมความรู้ด้านแนะแนว และระยะเวลาในการทำงานในวิชาชีพครู โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทิศทางเดียว (One way Analysis of Variance) หากผลทดสอบพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงจะทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของ เชฟเฟ (Scheffe)

สรุปผลการวิจัย

1.การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

1.ครูระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ ฯ มีความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนว ระดับปานกลาง และมีเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี

2.ครูมัธยมศึกษาที่มีประสบการณ์ความรู้ด้านการแนะแนวต่างกัน มีความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนครูมัธยมศึกษาที่มีเพศ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งการปฏิบัติงานในโรงเรียน และระยะเวลาในการทำงานต่างกัน มีความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวไม่แตกต่างกัน

3.ครูมัธยมศึกษาที่มีเพศ ประสบการณ์ความรู้ด้านการแนะแนว ต่างกัน มีเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และครูที่มีตำแหน่งการปฏิบัติงานในโรงเรียนต่างกันมีเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนครูมัธยมศึกษาที่มีวุฒิการศึกษา และ ระยะเวลาในการทำงาน ต่างกัน มีความเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่องความรู้และเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนว ของครูระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ ฯ ผู้วิจัยอภิปรายผลดังนี้

1.ครูมัธยมศึกษา โรงเรียนวินิตศึกษาในพระราชูปถัมภ์ฯ มีความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวทางอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องการศึกษากอง สวัสดิ์ บันเทิงสุข (2542 : 43) ที่พบว่าครู - อาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความเข้าใจและเห็นความสำคัญการแนะแนวในโรงเรียนของตน และใกล้เคียงกับ กัญญาวดี แสงงาม (2543 : 75) พบว่าครูแนะแนวมีการรับรู้ความสามารถของตนเองในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวอยู่ในระดับมาก ในการรับรู้ความสามารถของตนที่มากนั้นแสดงให้เห็นว่าครูจะต้องมีความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวพอสมควร ทั้งนี้เนื่องมาจากในปัจจุบันสถาบันการศึกษาต่าง ๆ มีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มากขึ้น มีการประชุมเชิงปฏิบัติการอบรม การวางแผนหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ใกล้เคียงกับข้อเสนอแนะจากการศึกษา ของ พิจิตร ราชบุตร (2542 : 132) ว่าการดำเนินงานเพื่อพัฒนาบุคลากรมีการจัดการวางแผนและสั่งการให้บุคลากรมีการศึกษาดูงานอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง จัดโครงการอบรมหรือประชุมเชิงปฏิบัติการในแต่ละปี สนับสนุนให้บุคลากรศึกษาต่อมีการสอนงานในหน้าที่เพื่อให้แต่ละฝ่ายเข้าใจกัน และทำงานแทนกันได้และการส่งเสริมให้บุคลากรให้ได้มีโอกาสเข้าร่วมสัมมนาทางวิชาการและนำความรู้มาสรุปและเผยแพร่ในหน่วยงาน การดำเนินการดังกล่าวทำให้ครูมีความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวพอสมควร

นอกจากนี้ในส่วนของเจตคติที่ค้นพบว่าเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี สอดคล้องกับ อังคณา เทศทิศ (2543 : 118) ที่พบว่าครูแนะแนวมีความภาคภูมิใจในอาชีพครูแนะแนวอยู่ระดับมาก เป็นเพราะครูแนะแนวมีความรู้สึกเห็นคุณค่าและความสำคัญของอาชีพครูแนะแนว ในการมีส่วนช่วยส่งเสริมสนับสนุนงานการศึกษาของชาติ โดยให้นักเรียนซึ่งเป็นอนาคตของประเทศมีคุณภาพชีวิตที่ดีและจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนไปทำให้เกิดปัญหาวัยรุ่นเพิ่มมากขึ้นด้วยหลาย ๆ สาเหตุและปัจจัย ครูจึงให้ความสำคัญกับการจัดการแนะแนว ใกล้เคียงกับการศึกษาของ เทพนิมิตร บางแสง (2548) ที่ศึกษาการพัฒนาครูเพื่อเพิ่มประสิทธิผลในการช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและมีปัญหาด้านพฤติกรรม โดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการ พบว่าผลการประเมินการอบรมอยู่ในระดับดี ครูมีเจตคติที่ดีต่อนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกิจกรรมการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. ผลการเปรียบเทียบความรู้และเจตคติของครุมัธยมศึกษา โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ ฯ ตามตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรที่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในด้านความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่ได้แก่ ประสบการณ์ฝึกอบรมที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะเมื่อวิเคราะห์เป็นรายคู่ คู่ที่มีความแตกต่างกัน คือ ครูที่มีวุฒิการศึกษาด้านการแนะแนวกับครูที่ไม่มีความรู้ด้านการแนะแนว สอดคล้องกับ นงพงา เรืองยศ (2548: 145) ที่พบว่าครูแนะแนวที่มีพื้นฐานความรู้ทางด้านการแนะแนวต่างก็มีแนวทางในการปฏิบัติงานด้านผู้เรียนแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูแนะแนวมีวิธีการในการช่วยเหลือหรือใช้เทคนิคต่าง ๆ กันในการรู้จักผู้เรียนและให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง ซึ่งการปฏิบัติงานแนะแนวต้องอาศัยพื้นฐานความรู้ในด้านการแนะแนว ประสบการณ์การอบรมและการศึกษาหาความรู้ให้แก่ตนเอง (กัญญาวดี แสงงาม 2543:74) ครูแนะแนวที่จบวิชาเอกด้านการแนะแนวได้รับความรู้และทักษะเฉพาะทางการแนะแนวจึงทำให้มีความชำนาญในการปฏิบัติงานมากกว่าครูแนะแนวที่จบวิชาเอกอื่น ๆ เพราะการปฏิบัติงานบางอย่างต้องได้รับการฝนมาเป็นอย่างดี

ส่วนตัวแปรที่ไม่พบความแตกต่างกันในด้านความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่ได้แก่ เพศจากการศึกษาว่าครุมัธยมศึกษา โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ ฯ ที่มีเพศแตกต่างกันมีความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับกัญญาวดี แสงงาม (2543 : 74) พบว่าเพศไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการให้ความรู้สามารถทำได้กับบุคลากรทุกคนตามนโยบายของสถานศึกษาที่จะเพิ่มพูนความรู้ให้กับครูทุกคน ตามที่ ปัญญา เล็กขำ (2541 : 84) ที่พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับวิธีการพัฒนาบุคลากร 7 วิธี คือการจัดอบรมเพิ่มเติม การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน การศึกษาต่อ การบรรยายหรือการให้ความรู้พิเศษเป็นครั้งคราว การจัดหาเอกสารให้ครูศึกษาค้นคว้าและจัดการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งถือว่า ไม่ว่าจะครูเพศชายหรือเพศหญิง ก็มีโอกาสในการพัฒนาความรู้ได้ไม่แตกต่างกัน

ในตัวแปรวุฒิการศึกษานั้น จากการศึกษา พบว่า ความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งประกอบด้วย วุฒิปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี สาเหตุที่มีความรู้ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะครูทุกคน ที่ประกอบอาชีพครู ระดับ

ปริญญาตรีจะต้องมีการศึกษารายวิชาการแนะแนวเป็นวิชาพื้นฐานวิชาชีพครูทั้งสิ้น ส่วนความรู้ระดับวุฒิการศึกษาที่สูงกว่าปริญญาตรีนั้น อาจไม่ใช่รายวิชาหรือสาขาที่เกี่ยวกับการแนะแนว

ตัวแปรตำแหน่งการปฏิบัติงานในโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารการศึกษา ครู ปฏิบัติการสอน ครูการสนับสนุนการสอน ไม่พบความแตกต่าง เนื่องจากไม่ว่าผู้บริหารสถานศึกษา ครูปฏิบัติการสอนและครูสนับสนุนการสอนได้รับการอบรมความรู้เกี่ยวกับงานแนะแนวพร้อมกัน ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับการศึกษา ของ ศิริลักษณ์ วงษ์จันทร์หาญ (2545: 94) พบว่าผู้บริหารมีการรับรู้สถานภาพการบริหารงานแนะแนวในโรงเรียนสูงกว่าครูแนะแนวทุกด้าน ในขณะที่ครูแนะแนวก็มีการรับรู้ปัญหาการบริหารงานแนะแนวในโรงเรียนสูงกว่าผู้บริหาร สรุปว่าตำแหน่งในโรงเรียนมีการรับรู้คนละด้าน ถือว่าไม่ว่าจะเป็นบุคคลใดในโรงเรียนก็มีการรับรู้สูงเท่า ๆ กันแต่มีการรับรู้คนละด้าน นั้นแสดงถึงความรู้ในระดับเดียวกันด้วย

ตัวแปรระยะเวลาในการทำงานที่แตกต่างกันไม่มีความแตกต่างกันทั้งความรู้และเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนว สาเหตุเพราะไม่ว่าครูจะมีระยะเวลาในการทำงานเท่าใด ไม่ได้ส่งผลเพราะการทำงานที่ผ่านมาอันครูโดยส่วนใหญ่ไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวด้วยกันทั้งสิ้น ใกล้เคียงกับ เดชา พูลวงศ์ (2542 : 98) ที่พบว่าปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนของครูที่ปฏิบัติการสอนที่มีประสบการณ์น้อยกับประสบการณ์มาก ทั้งโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติจึงอาจกล่าวได้ว่าประสบการณ์ไม่ได้มีผลต่อความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ของการประกอบวิชาชีพครู

2.2 ตัวแปรที่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในด้านเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่ได้แก่ครูมัธยมศึกษาที่มีเพศต่างกันสอดคล้องกับการศึกษาของ กาญจนา วงษ์สวรรค์ (2542 : 101) พบว่า ครูแนะแนวโดยส่วนรวมมีเจตคติต่องานแนะแนวอยู่ในระดับมาก ยกเว้นครูเพศชาย โดยการศึกษาดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสมรรถภาพของครูแนะแนวทำให้เราทราบว่าครูที่มีเพศต่างกันมีเจตคติต่อการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวแตกต่างกัน และใกล้เคียงกับ คำกล่าวของ สุวรรณ จันทสาร (2543 :104) ที่พบว่าครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนวที่เป็นเพศชายและเพศหญิงมีคุณภาพชีวิตด้านส่วนตัว แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะเพศหญิงมีลักษณะทางกายภาพที่ซับซ้อนมีบุคลิกภาพที่อ่อนไหว นุ่มนวลมีการปลุกฝังทางด้านสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกับเพศชาย จึงมีการดำรงชีวิตที่ปลอดภัยกว่า มีการดูแลเอาใจใส่สุขภาพส่วนตัวดีกว่า ต่างกับเพศชายที่ใช้ชีวิตอย่างโลดโผนมีการแสดงออกถึงความเป็นชาย เช่น การดื่มสุรา สูบบุหรี่ เที่ยวเตร่และสังสรรค์จึงขาดการดูแลตนเอง ในส่วนของสุขภาพจิตเพศหญิงมีการควบคุมอารมณ์ได้ดี มีความเข้มแข็งทางจิตใจ อดทน ต่างจากเพศชายที่มักแสดงออกทางอารมณ์สูงไม่เก็บอารมณ์ ตัดสินใจบางอย่างรวดเร็วมีความเครียดและกังวลจากสภาวะแวดล้อมและบทบาทของตน คุณภาพชีวิตของครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนว จากวิจัยดังกล่าว ทำให้พบว่าคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกันนั้นส่งผลต่อเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวที่แตกต่างกันของเพศที่แตกต่างกัน

ตัวแปรประสบการณ์ความรู้ด้านการแนะแนวที่แตกต่างกันมีความแตกต่างกัน ผลที่เป็นเช่นนี้เพราะการได้รับการฝึกอบรมย่อมทำให้บุคคลเกิดความรู้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะผู้ที่มิ วุฒิกการศึกษาด้านการแนะแนวโดยตรงย่อมมีความรู้มากที่สุดและการมีความรู้สูงส่งผลต่อความรู้สึก ที่ดีและแนวโน้มในการปฏิบัติหน้าที่เพราะเห็นความสำคัญของประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ได้ ลึกซึ้งกว่า ไกล่เคียงกับการศึกษาของ จินตนา รอดเรืองคุณ (2546 : 102) ที่ศึกษาพบว่าปัญหา ที่พบจากการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่สำคัญประการหนึ่งคือ ปัญหาครูไม่ได้รับการฝึกอบรมเรื่อง การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและปัญหาขาดตัวอย่างในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ตัวแปรตำแหน่งการปฏิบัติงานในโรงเรียนต่างก็มีเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็น ครูแนะแนวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลที่เป็นเช่นนี้เพราะบทบาทหน้าที่ที่ แตกต่างกันนั้นย่อมมีความคาดหวังและความภาคภูมิใจในการทำงานที่แตกต่างกันส่งผลต่อเจตคติ ในการปฏิบัติงานใกล้เคียงกับ อังคณา เทศทิศ (2543 : 121) พบว่าครูแนะแนวที่มีสัมพันธภาพ ระหว่างครูแนะแนวกับผู้บังคับบัญชาต่างกันมีความภาคภูมิใจในอาชีพครูแนะแนวโดยรวมและราย ด้านแตกต่างกันอาจเป็นเพราะผู้บังคับบัญชามีบทบาทสำคัญในการดำเนินการแนะแนว ถ้า ผู้บังคับบัญชาให้ความสำคัญกับงานแนะแนวก็จะได้รับการสนับสนุน ไม่มีปัญหาและอุปสรรคในการ ดำเนินการแนะแนว อันส่งผลให้งานแนะแนวประสบความสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ แต่ถ้าหาก ผู้บังคับบัญชามี สัมพันธภาพที่ไม่ดีอันจะนำไปสู่การมีเจตคติที่ไม่ดีต่องานแนะแนว แตกต่างจาก งานวิจัยของ รอทส์เชฟเฟอร์ (Rottschafer. 1972 : 1148 - A) ที่ศึกษาการดำเนินงานของ โรงเรียนมัธยมศึกษาของสมาคม คริสเตียนแห่งชาติ พบว่า ครูใหญ่ ครูแนะแนว และครูผู้สอน มี เจตคติต่อโครงการแนะแนวในโรงเรียนไม่แตกต่างกันโดยส่วนใหญ่ครูทั้งโรงเรียนจะเห็นความสำคัญ และเจตคติที่ดีทั้งสิ้น แสดงให้เห็นว่าในต่างประเทศครูทุกคนทุกระดับให้ความสำคัญกับการแนะแนว

ในส่วนของตัวแปรวุฒิกการศึกษาที่ต่างกันไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ สอดคล้องกับ นงพงา เรืองยศ (2548:145) ที่พบว่า ครูแนะแนวที่มีวุฒิกการศึกษาต่างกัน มีแนวทางในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการแนะแนวไม่ต่างกัน ผลที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจากครู แนะแนวที่จบการศึกษาสูงมีตำแหน่งทางด้านการบริหารมากกว่าการลงมือปฏิบัติงานขาดการลงมือ ปฏิบัติที่จริงจัง แต่วุฒิกการศึกษาที่ต่ำกว่าก็มีส่วนช่วยในการปฏิบัติงานหากลงมือปฏิบัติ ไม่ว่าจะ เป็น วุฒิกการศึกษาใด ก็ตามก็มีส่วนในการปฏิบัติงานช่วยให้งานมีประสิทธิภาพ จึงทำให้เห็นได้ว่าไม่ว่า ครูจะมีวุฒิกการศึกษาใดก็ตามหากได้ลงมือปฏิบัติงานแนะแนวอย่างถูกต้องตามความรู้ที่ได้รับมา ผลการปฏิบัติงานจะออกมาในลักษณะเดียวกันและผลนั้นจะส่งผลต่อเจตคติ และใกล้เคียงกับการ วิเคราะห์เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์การรับรู้ความสามารถของตนเองในการปฏิบัติงานแนะแนว ของ กัญญาวดี แสงงาม (2543:75) พบว่าตัวพยากรณ์ที่ส่งผลต่อการรับรู้ความสามารถของตนในการ ปฏิบัติงานแนะแนวของครูแนะแนวน้อยที่สุดคือ วุฒิกการศึกษา

ตัวแปรระยะเวลาในการทำงานที่ต่างกันไม่มีความแตกต่างกัน สาเหตุเพราะไม่ว่า ครูจะมีระยะเวลาในการทำงานเท่าใดไม่ได้ส่งผลเพราะการทำงานที่ผ่านมานั้นครูโดยส่วนใหญ่ไม่ได้ ปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวด้วยกันทั้งสิ้น สอดคล้องกับ วีระวัลย์ เทียนมัน (2547 : 95) ที่พบว่าครู

ที่ปรึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีทัศนะต่อการจัดโครงการอาชีพ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เพราะประสบการณ์ทำงานไม่ได้เป็นตัวกำหนดทัศนะที่มีต่อการจัดโครงการอาชีพของครูที่ปรึกษา แต่ครูที่ปรึกษาทุกคนเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงการอาชีพ มีส่วนทำให้ผู้เรียนมีการพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข จากการวิจัยดังกล่าวที่ศึกษาเรื่องการจัดโครงการอาชีพถือเป็นส่วนหนึ่งของการแนะแนว ทำให้ได้ทราบว่าไม่ว่าครูจะมีระยะเวลาในการทำงานครูเท่าใด ก็ไม่มีผลต่อความรู้และเจตคติ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ศูนย์แนะแนวประจำจังหวัด ควรมีการจัดอบรมความรู้ด้านการแนะแนวให้กับครูระดับมัธยมศึกษาทุกคน ไม่เพียงครูแนะแนวเพื่อเป็นการเพิ่มประสบการณ์ในการเพิ่มพูนความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนว เพื่อเป็นการสนองต่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับปัจจุบัน (พ.ศ. 2542) โดยในการจัดการให้ความรู้ดังกล่าวควรมีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติให้แก่ครูในทุกโรงเรียนอย่างทั่วถึง

2. ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการจัดให้ครูทุกคนได้มีเวลาในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนว มีการให้แนวคิดในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวด้วยการชี้ให้เห็นความสำคัญ และประโยชน์ของการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวเพื่อที่เป็นการสร้างเจตคติที่ดีรวมถึงการส่งบุคลากรทุกกลุ่มในโรงเรียน เข้าร่วมอบรมความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวแล้วนำมาขยายผล เพราะจากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่าเพศ ตำแหน่งการทำงานในโรงเรียนและ ประสบการณ์การฝึกอบรมความรู้ด้านแนะแนวมีผลต่อเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนว เนื่องจากการสร้างเจตคติหากครูมีความรู้ มีความรู้สึที่ดี ย่อมส่งผลต่อแนวโน้มการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวอย่างเต็มความสามารถ

3. ครูในโรงเรียน ควรทำความเข้าใจกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เพื่อที่จะได้จัดการเรียนการสอนได้ตรงตามวัตถุประสงค์ และทราบวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนว นอกจากนี้ครูควรมองว่าการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวไม่ได้เป็นการเพิ่มภาระงาน หากแต่เป็นการช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนทางหนึ่ง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความรู้และเจตคติเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวในทุก ๆ ระดับการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการให้ความรู้และปลูกฝังเจตคติที่ดีในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวเพราะปัจจุบันงานแนะแนวไม่เพียงมีบทบาทในโรงเรียนมัธยมเท่านั้นแต่โรงเรียนระดับประถมศึกษา ก็ให้ความสำคัญ ด้วยอันที่จริงแล้วการแนะแนวสามารถช่วยเหลือผู้เรียนได้ทุกระดับทุกช่วงวัย

2.ควรมีการศึกษาความรู้โดยใช้เกณฑ์ประเภทของการแนะแนว บริการแนะแนว การจัดกิจกรรมแนะแนวในชั้นเรียน หรือเกณฑ์อื่น ๆ ที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวให้ครอบคลุม

3.ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ด้านเจตคติระหว่าง ความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวเพื่อที่จะนำผลไปใช้ในการสร้างเจตคติต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *คู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กรมวิชาการ. (2532). *คู่มือปฏิบัติงานแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว. 2521.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *เอกสารประกอบ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 คู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *เอกสารประกอบ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 คู่มือการบริหารจัดการแนะแนว*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ. (2546). *คู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา
- กรมวิชาการ. (2546). *มาตรฐานการแนะแนว*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การรับส่งสินค้าพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กรมวิชาการ. (2546). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. พิมพ์ครั้งที่ 2 . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การรับส่งสินค้าพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กัญญาวดี แสงงาม. (2543). *การศึกษาการรับรู้ความสามารถของตนเองในการปฏิบัติงานแนะแนวของครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- กาญจนา วงษ์สุวรรณ. (2542). *การศึกษาสมรรถภาพของครูแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดหนองคาย*. รายงานการค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.ถ่ายเอกสาร.
- คมเพชร ฉัตรสุภกุล. (2529). *การแนะแนวเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- คณะกรรมการกลุ่มผลิตชุดวิชาพฤติกรรมมนุษย์ปริภาค. (2540). *ชุดวิชาพฤติกรรมมนุษย์ปริภาค*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- จินดารัตน์ ศรีสุภากาญจน์. (2535). *สภาพและปัญหาการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัด กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.ถ่ายเอกสาร.*
- จินตนา รอดเรืองคุณ. (2546). *การส่งเสริมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของผู้บริหารโรงเรียนนำร่องและโรงเรียนเครือข่าย สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์, ศษ.ม.(การบริหารการศึกษา) กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.*
- จุฑา บุรีภักดี. (2528). *หลักการแนะแนว. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เจตนการพิมพ์.*
- จุฬารัตน์ วันไชยธนวงษ์. (2536). *สภาพและปัญหาในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่แนะแนวประจำศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด. วิทยานิพนธ์ คม.(จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.*
- ชนินทร ชมจินดา. (2543). *การนำระบบคุณภาพมาตรฐาน ISO 9002 มาใช้ในการปฏิบัติงาน: กรณีศึกษาผู้ช่วยผู้ช่วยผู้จัดการสาขาธนาคารไทยพาณิชย์จำกัด (มหาชน). วิทยานิพนธ์ ศศม.(รัฐศาสตร์) กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.*
- ชม ภูมิภาค. (2535). *จิตวิทยาการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.*
- ช่อลัดดา ขวัญเมือง. (2541). *กิจกรรมแนะแนวในชั้นเรียน. กรุงเทพมหานคร : บริษัทวิทยพัฒนา จำกัด.*
- สุนิห ดิษฐ์สูงเนิน. (2539). *สภาพและปัญหาการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษาตามความคิดเห็นของครูแนะแนวและครูผู้สอน สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว) พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.*
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2534). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์หนังสือ จุฬา*
- (2537). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*
- ณัฐพันธ์ เขจรนันท์ และไพบุลย์ เกียรติกมล. (2545). *ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ซีเอ็ดยูเคชั่น จำกัด (มหาชน).*
- ณัฐพันธ์ เขจรนันท์ และฉัตรยาพร เสมอใจ. (2547). *การจัดการ. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ซีเอ็ดยูเคชั่น จำกัด (มหาชน).*
- เดชา พูลวงศ์. (2542). *ปัญหาการวิจัยชั้นเรียนของปฏิบัติการสอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองจันทบุรี. งานนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) ชลบุรี. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.ถ่ายเอกสาร.*
- ทองเรียน อมรรักษ์กุล และคนอื่น ๆ. (2528). *หลักการแนะแนวเบื้องต้น. พิษณุโลก: โครงการตำรา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.*

- เทพนิมิตร บางแสง. (2548). การพัฒนาครูเพื่อเพิ่มประสิทธิผลในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและมีปัญหาด้านพฤติกรรม โรงเรียนสงฆ์วิทยาคม อำเภออุซัน จังหวัดศรีสะเกษ. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2540). พฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิชย์
- ธีรวุฒิ เอกะกุล. (2542). การวัดเจตคติ. คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี อุบลราชธานี :เอกสารอัดสำเนา.
- นางพางา เรืองยศ. (2548). การศึกษาแนวทางและปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการแนะแนวของครูแนะแนวในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดร้อยเอ็ด. ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- นภาพร ปรีชามารถ. (2542). การจัดกิจกรรมในคาบเรียนระดับมัธยมศึกษา. ในเอกสารประกอบการสอนชุดวิชาการแนะแนวในระดับมัธยมศึกษา หน่วยที่ 12 หน้า 225 – 229 นนทบุรี: โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- นืออน กลิ่นรัตน์. (2533). ความรู้ ทศนคติ และการปฏิบัติ:การสร้างเครื่องมือวัดในการวิจัยทางสาธารณสุข. ขอนแก่น: ขอนแก่นการพิมพ์.
- บัณฑูรย์ ชุมแวงวาปี. (2542). การศึกษาเปรียบเทียบเจตคติของผู้บริหาร และครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การสอนต่อการจัดแนะแนวในโรงเรียนมัธยม สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย. ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา) มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.ถ่ายเอกสาร.
- บัณฑิตราชยสถาน. (2530). พจนานุกรมทางสังคมไทย – อังกฤษ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์
- บุญธรรม กิจปรีดาภิรุทธิ์. (2534). ปทานุกรมการวิจัย. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล
- บุหงา วชิระศักดิ์มงคล. (2523). การแนะแนวเบื้องต้น. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.อัดสำเนา.
- ปัญญา เล็กขำ. (2541). วิธีพัฒนาบุคลากรที่ส่งผลต่อการปรับพฤติกรรมของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษาที่ 4 .วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.(บริหารการศึกษา) นนทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.ถ่ายเอกสาร.
- ประคอง วรรณสูตร. (2528). สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : บริษัทศูนย์หนังสือ ดร.สง่า จำกัด.
- ประณต คำฉิม. (2549). จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- ปิยะนุสรณ์ ชนะชาญชัย. (2549). การแนะแนว.สืบค้นเมื่อ 21 ธันวาคม 2549
จาก <http://www.asc.ac.th/webguide/guidance/guidance.htm>

- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ผกาพันธุ์ จันทร์ภักษ์. (2549). พัฒนาการวัยรุ่น. สืบค้นเมื่อ 22 เดือนสิงหาคม 2546, จาก <http://academic.obec.go.th/>
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2529). การแนะแนวและการให้คำปรึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : บัณฑิตการพิมพ์.
- พนม ลีมาจารย์. (2533). การแนะแนวเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- พรพิมล เจียมนาครินทร์. (2539). พัฒนาการวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : ต้นอ่อน.
- พรรณราย ทรัพย์ะประภา. (2527). การสอนกิจกรรมแนะแนวด้วยกระบวนการกลุ่ม. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.
- พิจิตร ราชบุตร, ว่าที่ ร.ต.. (2542). ปัญหาการดำเนินงานการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษากรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.ถ่ายเอกสาร.
- พิศมัย ทินเต ผศ.เพ็ญศิริ สิมารักษ์ ผศ.ศุภลักษณ์ จารุรัตน์จามร. (2545) การใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ขอนแก่น
- ภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2545). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ : จามจุรีโปรดักท์.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2545). เอกสารประกอบการสอนชุดวิชา พัฒนาการวัยรุ่นและการอบรม. นนทบุรี: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ยุทธพงษ์ กัยวรรณ. (2543). พื้นฐานการวิจัย. กรุงเทพฯ: สุริยสาส์น.
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2547). พฤติกรรมองค์การ. กรุงเทพฯ: บริษัท ธรรมสาร จำกัด.
- ราตี ธรรมนิยม. (2538 – 2539). ความต้องการของเด็กวัยรุ่นตอนต้น. รายงานการวิจัย ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ร้อยพิมพ์ น้อยคนดี. (2535). เจตคตินักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 7 ต่อวิชากิจกรรมแนะแนว.ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- เรียม ศรีทอง. (2541). งานอาจารย์ที่ปรึกษาในสถาบันอุดมศึกษา. ในเอกสารโครงการพัฒนาระบบอาจารย์ที่ปรึกษา. หน้า 1 – 25 กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.
- ลักขณา สริวัฒน์. (2543). การแนะแนวเบื้องต้น. กรุงเทพฯ ฯ : โอเดียนสโตร์.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2528). หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศึกษาพร.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้. กรุงเทพฯ ฯ : สุริยสาส์น.
- วัชร ทรัพย์มี. (2531). การแนะแนวในโรงเรียน. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- วัลลภา ฉลากบาง. (2535). จิตวิทยาการแนะแนวเด็กประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

- วิจารณ์ พานิช. (2549). องค์การแห่งการเรียนรู้และการจัดการความรู้. สืบค้นเมื่อ 19 ธันวาคม 2549 จาก <http://www.fridaycollege.org/>
- วิเชียร สังกะเพศ. (2537). เจตคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่อการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย.ปริญญาานิพนธ์.กศ.ม. (จิตวิทยา การศึกษา) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- วิทยา นาควัชระ.(2537). หมอวิทยาช่วยแก้ปัญหาการเลี้ยงลูก และวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาตนเอง และนักบริหาร.
- วิไลลักษณ์ ชมภูศรี. (2544). การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทศนคติ และพฤติกรรม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทย. วิทยานิพนธ์ นศ.ม.(นิเทศศาสตร์พัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์. ถ่ายเอกสาร.
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2549). ประเภทของความรู้.สืบค้นเมื่อ 19 ธันวาคม 2549 จาก <http://th.wikipedia.org/wiki/>
- วีระวัลย์ เทียนมัน. (2547). การจัดโครงการอาชีพตามทัศนะของครูที่ปรึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน จังหวัดเพชรบุรี. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- วัฒนา พัชรวานิช. (2531). หลักการแนะแนว. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- ศศิธร จันทร์ศรี. (2543). เจตคติ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2545). จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศิริลักษณ์ วงษ์จันทร์หาญ. (2545). การบริหารงานแนะแนวตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร.วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (บริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.ถ่ายเอกสาร.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2546). การบริหารการตลาดยุคใหม่. กรุงเทพฯ : ชรรมสาร จำกัด.
- ศิริไชย หงษ์สงวนศรี. (2549). วัยรุ่น. สืบค้นเมื่อ 20 เดือนสิงหาคม 2546,จาก <http://www.mahidol.ac.th.>
- สวัสดิ์ บันเทิงสุข. (2542). การศึกษาสภาพปัญหาและการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. (2529). ทฤษฎีและปฏิบัติการทางจิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ: อักษรบัณฑิต.
- สมใจ ลักษณะ. (2542). พฤติกรรมองค์การ. กรุงเทพฯ: ศูนย์การพิมพ์สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
- สุชา จันทร์เอม. (2527). จิตวิทยาการแนะแนว. กรุงเทพฯ: อักษรบัณฑิต.
- สุชา จันทร์เอม. (2544). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ: บริษัทไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- สุชา จันทร์เอม และสุรางค์ จันทร์เอม. (2517). จิตวิทยาแนะแนว. กรุงเทพฯ: อักษรบัณฑิต.

- สุทธิพงษ์ เตือนแจ่ม. (2531). *สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานแนะแนวอาชีพตามความคิดเห็นของครูแนะแนว ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ของรัฐบาล เขตการศึกษา 7*. ปรินูญานิพนธ์ .กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุณี รักษาเกียรติศักดิ์. (2539). *การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS*. กรุงเทพฯ : สำนักคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.อัดสำเนา.
- สุภาพ วงศ์พัฒน์วุฒิ. (2546). *ความเข้าใจ ทักษะคิด และการใช้ตัวชี้วัดผลการทำงานหลักงานคุ้มครองผู้บริโภคของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานคุ้มครองผู้บริโภคจังหวัดมุกดาหาร*. วิทยานิพนธ์. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช กรุงเทพมหานคร.ถ่ายเอกสาร.
- สุวรรณ จันทสาร. (2543). *การศึกษาคุณภาพชีวิตของครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนวของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เสรี วงษ์มณฑา. (2542). *การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค*. กรุงเทพฯ: บริษัท ซีระฟิล์ม และไซเท็กส์ จำกัด.
- โรงเรียนนินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ ฯ. (2548). *รายงานประจำปีการศึกษา 2548*. กรุงเทพฯ: โรงทำสมุดเม็งอ้าว.
- หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ. (2537). *การจัดแนะแนวในโรงเรียนเอกชน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- อดุลย์ จาตุรงค์กุล. (2543). *พฤติกรรมผู้บริโภค*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อังคณา เทศทิศ. (2543). *การศึกษาความภาคภูมิใจในอาชีพครูแนะแนว สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร*. ปรินูญานิพนธ์.กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . ถ่ายเอกสาร.
- อุทัย กมลศิลป์. (2538). *ความคาดหวังของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติงานแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

Allport Gordon W. (1976). *Attitude Reading in Attitude Theory and Measurement*.
New York: John Wiley and Sons.

Anastasi , Anne. (1988). *Psychological Testing*. 6th ed. New York: Macmillan Publishing
Cole , L. (1966). *Psychology Adolescence*. New York: Holt , Rinehart And Winston.

- Cronbach, Lee W. (1970). *Research in Education*. 3rd ed. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice Hill Inc.
- Edward, Allen Louis. (1957). *Statistical Analysis*. New York: Richard Company, Inc.
- Good , C.V. (1973). *Dictionary of Education*. New York: Me Graw – Hill Co.
- Hingin,R., “Secondary School Guidance as Perceived by Selected Principal in Ohio.”
Dissertation Abstracts International. 35 (May 1975) : 7057-A
- Hurlock, E. B. (1973). *Adolescent Development*. Tokyo: McGraw-Hill Kogakusha.
- Jones,Arthur J. (1963). *Principles of Guidance*. New York: McGraw – Hill.
- Kothandapani, V. (1971). *A Psychology Approach to the Prediction of Contraceptive Behavior*. Chapel Hill , North Carolina: John Wiley & Sons, Inc.
- Mehrens,William A . and Irvin J.Lehman. (1984). *Measurement and Evaluation in Education and Psychological*.3rd ed.New York: Minigraph.
- Rottschafer,B.W. (1972). *The Nature and Scope of Guidance Service in the Secondary School Affiliated with the National Union of Christian School*. *Dissertation Abstracts International*.33(6) : 1148 A ; August 1972
- Sacramento; 1987-88; 1988-89 (2). *Three Assigned Time and Scholarly Activity Research Grants*, California State University.
- Webster. (1985). *The Lexicons Webster Dictionary (Encyclopedia Edition)*. USA. The English Languages Institute of American Inc.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.
แบบวัดความรู้และแบบสอบถามเจตคติ

แบบวัดความรู้และแบบสอบถามเจตคติ ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวของครูมัธยมศึกษา

แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลของครูมัธยมศึกษา

ตอนที่ 2 แบบวัดความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวของครูมัธยมศึกษา

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวของครูมัธยมศึกษา

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลของครูมัธยมศึกษา

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.เพศ

() ชาย () หญิง

2.วุฒิการศึกษา

() ปริญญาตรี
() สูงกว่าปริญญาตรี

3.ตำแหน่งการปฏิบัติงานในโรงเรียน

() ผู้บริหารสถานศึกษา
() ครูปฏิบัติการสอน
() ครูสนับสนุนการสอน

4.ประสบการณ์การฝึกอบรมความรู้ด้านแนะแนว

() มีวุฒิศึกษาด้านการแนะแนว
() เคยฝึกหรือได้รับการอบรมด้านการแนะแนว
() ศึกษาหาความรู้ด้านการแนะแนวด้วยตนเอง
() ไม่มีความรู้ด้านการแนะแนว

5.ระยะเวลาในการทำงาน

() ต่ำกว่า 10 ปี
() 10 – 20 ปี
() 21 – 30 ปี
() 30 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบวัดความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวของครูมัธยมศึกษา

คำชี้แจง ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย X หน้าข้อที่ท่านเห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ความหมายของการแนะแนวคือข้อใด
 - ก. กระบวนการแนะนำสถานศึกษาต่อในระดับสูง
 - ข. กระบวนการแนะนำการเตรียมตัวในการประกอบอาชีพ
 - ค. กระบวนการแนะนำการเลือกคู่ครองเพื่อชีวิตที่ดีในอนาคต
 - ง. การให้ความช่วยเหลือบุคคลให้ดำเนินชีวิตให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข
2. ข้อใดเป็นลักษณะของกิจกรรมแนะแนว
 - ก. เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียน
 - ข. เป็นกิจกรรมที่จัดให้เหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคล
 - ค. เป็นกิจกรรมที่ค้นหาและพัฒนาศักยภาพของบุคคล
 - ง. ถูกทุกข้อ
3. การจัดกิจกรรมแนะแนวอยู่ในส่วนใดของหลักสูตร
 - ก. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
 - ข. กิจกรรมชุมนุม
 - ค. กลุ่มสาระการเรียนรู้
 - ง. การบริหารจัดการ
4. ข้อใดคือลักษณะการคิดของครูแนะแนวที่ ไม่ถูกต้อง
 - ก. นักเรียนทุกคนถือว่าเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีค่าสูงยิ่ง
 - ข. การกระทำของนักเรียนทั้งที่เหมาะสมและไม่เหมาะสมย่อมมีสาเหตุทั้งสิ้น
 - ค. นักเรียนทุกคนมีความมั่นคงไม่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งความคิดและการกระทำ
 - ง. นักเรียนทุกคนย่อมมีปัญหาเกิดขึ้น
5. ข้อใดคือปรัชญาของการแนะแนว
 - ก. พฤติกรรมย่อมมีสาเหตุและมีจุดมุ่งหมาย
 - ข. บุคคลแต่ละคนย่อมมีศักดิ์ศรีและศักยภาพประจำตัว
 - ค. มนุษย์เป็นผู้กำหนดชะตาของตนเองและตัดสินใจวิถีชีวิตของตนเอง
 - ง. ถูกทุกข้อ
6. ผู้ที่รับบทบาทในการจัดการแนะแนวคือบุคคลใดในโรงเรียนบ้าง
 - ก. ครูแนะแนว ครูประจำชั้น
 - ข. ครูแนะแนว ครูประจำวิชา
 - ค. ครูแนะแนว ผู้บริหารสถานศึกษา
 - ง. ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับทุกคนในโรงเรียน

7. ข้อใด ไม่ถือเป็นหลักการของการแนะแนว

- ก. การแนะแนวนั้นถึงเรื่องการป้องกันปัญหา มากกว่าการแก้ไข้ปัญหา
- ข. ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นครูแนะแนวควรได้รับการฝึกอบรมความรู้ด้านการแนะแนวมาก่อน
- ค. การแนะแนวเป็นการจัดชั้นสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาในด้านพฤติกรรมและด้านอื่น ๆ
- ง. การแนะแนวจำเป็นต้องมีการสอดแทรกอยู่ในการเรียนการสอนตลอดเวลา

8. ข้อใด ไม่ถือเป็นจุดมุ่งหมายทั่วไปของการแนะแนว

- ก. เพื่ออธิบายปัญหา
- ข. เพื่อป้องกันปัญหา
- ค. เพื่อแก้ไข้ปัญหา
- ง. เพื่อส่งเสริมพัฒนา

9. ข้อใดคือจุดมุ่งหมายเฉพาะของการแนะแนว

- ก. เพื่อช่วยให้ครูได้เข้าใจนักเรียนแต่ละคน
- ข. เพื่อช่วยให้นักเรียนได้รู้จักและเข้าใจตนในทุกด้าน
- ค. เพื่อช่วยให้นักเรียนได้รู้จักปัญหาและวิธีการแก้ปัญหา
- ง. ถูกทุกข้อ

10. ข้อใด ไม่ใช่จุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมแนะแนว

- ก. เพื่อให้ครูได้เพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการจัดแนะแนว
- ข. เพื่อให้ครูได้มีโอกาสพบปะนักเรียนในชั้นเรียนอย่างทั่วถึงทุกคน
- ค. เพื่อให้ให้นักเรียนได้เพิ่มพูนประสบการณ์เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตทุกกิจกรรม
- ง. เพื่อให้นักเรียนได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับตัวเองที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง

11. ประเภทของการแนะแนวแบ่งเป็นกี่ประเภทหลัก ๆ ได้แก่อะไรบ้าง

- ก. 2 ประเภท คือ (1) ด้านการศึกษา (2) ด้านอาชีพ
- ข. 2 ประเภท คือ (1) ด้านการศึกษา (2) ด้านการปรับตัว
- ค. 3 ประเภท คือ (1) ด้านการศึกษา (2) ด้านอาชีพ (3) ด้านส่วนตัวและสังคม
- ง. 3 ประเภท คือ (1) ด้านการศึกษา (2) ด้านบุคลิกภาพ (3) ด้านสังคม

12. ข้อใด ไม่ถือเป็นการแนะแนวการศึกษา

- ก. การแนะแนวการเลือกวิชาเรียน
- ข. การแนะแนวเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ
- ค. การแนะแนวเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษา
- ง. การแนะแนวการใช้ห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ

13. ข้อใด ไม่จัดเป็นการแนะแนวส่วนตัวและสังคม

- ก. การแนะแนวเกี่ยวกับการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี
- ข. การแนะแนวเกี่ยวกับการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
- ค. การแนะแนวข้อมูลในการประกอบอาชีพตามความถนัด
- ง. การแนะแนวเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ

14. หัวใจหลักของบริการงานแนะแนวคือบริการใด

- ก. บริการสำรวจข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล
- ข. บริการให้คำปรึกษา

- ค.บริการป้องกัน ส่งเสริม พัฒนา ช่วยเหลือ (บริการจัดวางตัวบุคคล)
ง.บริการติดตามผลและประเมินผล
- 15.การจัดสรรทุนอาหารกลางวันและทุนการศึกษาถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของบริการใด
ก.บริการสำรวจข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล
ข.บริการให้คำปรึกษา
ค.บริการป้องกัน ส่งเสริม พัฒนา ช่วยเหลือ (บริการจัดวางตัวบุคคล)
ง.บริการติดตามผลและประเมินผล
- 16.ข้อใดไม่ตรงตามความเป็นจริงของวัยรุ่น
ก.ต้องการคำอธิบายความจริงมากกว่าแค่ทราบความจริงเท่านั้น
ข.วัยรุ่นจะสนใจสมาชิกเพศเดียวกันมากกว่าช่วงวัยเด็ก
ค.วัยรุ่นมีการรับรู้ตนเองมากกว่าวัยเด็ก
ง.สนใจอาชีพที่ปฏิบัติได้จริงมากกว่าอาชีพที่เพ้อฝัน
- 17.ข้อใดคือลักษณะเด่นของวัยรุ่นด้านสังคม
ก.ความสนใจกับความสามารถไม่สอดคล้องกัน
ข.ไม่สนใจกฎเกณฑ์ใด ๆ ในสังคมทั้งสิ้น
ค.ไม่มีความอดกลั้นในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น
ง.มีความรู้สึกอบอุ่นจากการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน
- 18.ผู้ที่เข้าสู่วัยรุ่นมีพัฒนาการความเปลี่ยนแปลงด้านใดบ้าง
ก.ลักษณะทางกาย
ข.ลักษณะทางกาย อารมณ์
ค.ลักษณะทางกาย อารมณ์ สังคม
ง.ลักษณะทางกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา
- 19.ข้อใดตรงตามความเป็นจริงของพัฒนาการวัยรุ่น
ก.เด็กหญิงมักจะมีส่วนสูงกว่าเด็กชายในช่วงสองปีแรกของวัยรุ่น
ข.วัยรุ่นจะมีอารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย ครุ่นคิดแต่เรื่องของตนเอง
ค.ถูกทั้งข้อ ก. และ ข.
ง.ผิดทั้งข้อ ก. และ ข.
- 20.ข้อใดไม่ใช่มาตรฐานกิจกรรมแนะแนวตามที่กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดไว้
ก.ผู้เรียนรู้จัก เข้าใจ และเห็นคุณค่าในตัวเองและผู้อื่น
ข.ผู้เรียนทุกคนสามารถสอบผ่านระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ค.ผู้เรียนมีความสามารถแสวงหาและใช้ข้อมูลสารสนเทศ
ง.ผู้เรียนมีความสามารถในการตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวของครูมัธยมศึกษา

- คำชี้แจง ขอให้ท่านพิจารณาข้อความทางด้านซ้ายมือ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในแบบสอบถาม ตามความคิดเห็นที่ตรงกับตัวท่าน ดังมีเงื่อนไขต่อไปนี้
หากท่าน เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ทำเครื่องหมาย ✓	ลงในช่องหมายเลข 5
หากท่าน เห็นด้วย	ทำเครื่องหมาย ✓	ลงในช่องหมายเลข 4
หากท่าน ไม่แน่ใจ	ทำเครื่องหมาย ✓	ลงในช่องหมายเลข 3
หากท่าน ไม่เห็นด้วย	ทำเครื่องหมาย ✓	ลงในช่องหมายเลข 2
หากท่าน ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ทำเครื่องหมาย ✓	ลงในช่องหมายเลข 1

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ความคิดต่อการปฏิบัติหน้าที่เป็นหน้าที่เป็นครูแนะแนว						
1	การให้ข้อมูลด้านการศึกษาต่อในระดับสูงถือเป็นสิ่งสำคัญต่อนักเรียน					
2	การวางแผนการเตรียมตัวสอบให้กับนักเรียนจะทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในด้านการเรียน					
3	การจัดทัศนศึกษาสถานศึกษาไม่มีประโยชน์เท่าใดนักเพราะเป็นเพียงพานักเรียนเที่ยวเท่านั้น					
4	การแจ้งผลการเรียนของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบถือเป็นเรื่องสำคัญ					
5	การจัดหาข้อมูลเกี่ยวกับการสมัครงานอย่างสม่ำเสมอถือเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการประกอบอาชีพ					
6	ทุนอาหารกลางวันและทุนการศึกษา เป็นองค์ประกอบสำคัญให้นักเรียนที่ขาดแคลนประสบความสำเร็จในการเรียนได้					
7	การนำวิถีทัศน์เกี่ยวกับเรื่องของยาเสพติดหรือโรคเอดส์มาให้นักเรียนชม ไม่ได้เป็นการลดอัตราการติดยาเสพติดหรือการป้องกันโรคเอดส์					
8	การให้ความรู้แก่นักเรียนเรื่องการวางตัวกับเพศตรงข้ามไม่มีความสำคัญเพราะนักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง					
9	การติดตามผลนักเรียนหลังจากการให้คำปรึกษาไปแล้วมีประโยชน์ต่อตัวนักเรียน					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ความรู้สึกต่อการปฏิบัติหน้าที่เป็นหน้าที่เป็นครูแนะแนว						
10	ท่านมีความรู้สึกพอใจในการรับบทบาทเป็นครูแนะแนวอีกบทบาทหนึ่งจากงานประจำ					
11	ท่านรู้สึกว่าการทำหน้าที่ในการแนะแนวนั้นเป็นส่วนหนึ่งในการทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จ					
12	เมื่อเจ้าหน้าที่ของตลาดแรงงานมาให้ข้อมูลเกี่ยวกับงานอาชีพแก่นักเรียน ท่านรู้สึกเบื่อ เพราะทำให้เสียเวลาเรียน					
13	ท่านรู้สึกภูมิใจในการแนะแนวแก่นักเรียนเพื่อไม่ให้ติดยาเสพติด					
14	ท่านมีความรู้สึกรำคาญเมื่อให้นักเรียนมาขอรับคำปรึกษาเรื่องอื่นที่นอกเหนือจากงานที่ท่านทำอยู่					
15	ท่านรู้สึกว่าการศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษารายกรณีเพื่อนำมาใช้กับนักเรียน ไม่มีความจำเป็นต่อการศึกษา					
16	ท่านรู้สึกภูมิใจเมื่อได้ให้ความรู้เรื่องวิธีการเรียนที่ถูกต้องแก่นักเรียน					
17	ท่านรู้สึกภูมิใจในการหางานพิเศษให้นักเรียนทำ เพราะทำให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียน					
18	ท่านยินดีที่จะติดตามผลการเรียนของนักเรียนอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง					
19	ท่านรู้สึกชอบที่จะสอดแทรกความรู้ในการดำเนินชีวิตให้แก่นักเรียนระหว่างปฏิบัติการสอน					
20	ท่านยินดีหาทุนการศึกษาหรือทุนอาหารกลางวันให้กับนักเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์					
21	ท่านรู้สึกภาคภูมิใจเมื่อนักเรียนได้รับทุนการศึกษาตามที่ท่านช่วยเหลือ					
22	ท่านไม่ชอบติดตามข่าวสารการศึกษาแล้วนำมาถ่ายทอดแก่นักเรียนเพราะถือว่าเป็นหน้าที่ของนักเรียนเอง					
23	ท่านภูมิใจที่ได้ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์แก่นักเรียน					
24	ท่านรู้สึกยินดีหากมีนักเรียนโทรศัพท์มาปรึกษาปัญหาส่วนตัว					
25	ท่านรู้สึกภูมิใจเมื่อช่วยกันหาแนวทางแก้ปัญหาให้นักเรียนได้ประสบความสำเร็จ					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
แนวใหม่ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนว						
26	ท่านมักให้ความร่วมมือในการสำรวจเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล					
27	ท่านไม่มีเวลาว่างในการเข้ารับการฝึกอบรมเป็นผู้ให้คำปรึกษาเพื่อนำมาใช้ในการให้คำปรึกษา					
28	ท่านมักจะให้คำปรึกษากับนักเรียนที่มาขอรับคำปรึกษา					
29	ท่านจะหาแหล่งทุนการศึกษาให้แก่นักเรียนเมื่อนักเรียนมีปัญหาเรื่องทุนการศึกษา					
30	ท่านมักไม่เข้าไปเกี่ยวข้อง เมื่อนักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับการคบเพื่อน					
31	ท่านมักสอดแทรกวิถีการดำเนินชีวิตให้แก่นักเรียนในระหว่างการสอนหรือระหว่างการทำงานของท่าน					
32	ท่านมักจะอบรมสั่งสอนเรื่องการวางตัวกับเพศตรงข้ามให้นักเรียน					
33	ท่านจะไม่เป็นผู้ควบคุมดูแลพานักเรียนไปทัศนศึกษาสถานศึกษาในระดับสูง					
34	ท่านมักจะหาข่าวสารข้อมูล การศึกษาต่อ เพื่อนำมาถ่ายทอดให้กับนักเรียน					
35	ท่านจะช่วยวางแผนเรื่องการลงทะเบียนเรียนให้แก่นักเรียน					
36	ท่านจะสนับสนุนให้นักเรียนทำงานพิเศษเพื่อเสริมรายได้					
37	ท่านให้ความรู้เพิ่มเติมแก่นักเรียนที่จะจบการศึกษา ในการสัมภาษณ์หรือการเตรียมตัวเพื่อเข้าทำงาน					
38	ท่านจะไม่ติดต้อศิษย์เก่าที่จบไปแล้วเข้ามาแนะแนวการศึกษาแก่นักเรียนปัจจุบัน					
39	เมื่อมีการให้คำปรึกษานักเรียนไปแล้ว ท่านจะติดตามผลการให้คำปรึกษานักเรียนผู้นั้น					
40	ท่านมักจะจัดซ่อมเสริมหรือจัดตารางเรียนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่มีปัญหาการเรียนหลังเลิกเรียนหรือเมื่อมีเวลาว่าง					

ภาคผนวก ข.
คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตาราง 11 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนว

ข้อที่	ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)
1	1.00
2	1.00
3	1.00
4	1.00
5	1.00
6	1.00
7	1.00
8	1.00
9	0.67
10	1.00
11	1.00
12	1.00
13	1.00
14	1.00
15	1.00
16	1.00
17	0.67
18	1.00
19	1.00
20	1.00

ตาราง 12 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนว

ข้อที่	ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)
1	1.00
2	1.00
3	1.00
4	1.00
5	1.00
6	1.00
7	1.00
8	1.00
9	1.00
10	1.00
11	1.00
12	1.00
13	1.00
14	1.00
15	1.00
16	1.00
17	1.00
18	1.00
19	1.00
20	0.67
21	1.00
22	1.00
23	1.00
24	1.00
25	1.00
26	1.00
27	1.00
28	1.00
29	1.00
30	1.00

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อที่	ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)
31	1.00
32	1.00
33	0.67
34	1.00
35	1.00
36	1.00
37	1.00
38	1.00
39	1.00
40	1.00

ตาราง 13 แสดงค่าความยากง่ายของแบบวัดความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนว

ข้อที่	ค่าความยากง่าย
1	0.60
2	0.66
3	0.68
4	0.70
5	0.58
6	0.74
7	0.44
8	0.60
9	0.76
10	0.66
11	0.58
12	0.48
13	0.32
14	0.58
15	0.46
16	0.34
17	0.64
18	0.58
19	0.76
20	0.66

ค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับ เท่ากับ 0.75

ตาราง 14 แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนว

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
1	0.25
2	0.76
3	0.23
4	0.32
5	0.25
6	0.31
7	0.24
8	0.26
9	0.30
10	0.35
11	0.35
12	0.24
13	0.39
14	0.25
15	0.31
16	0.39
17	0.50
18	0.32
19	0.43
20	0.31
21	0.45
22	0.26
23	0.48
24	0.42
25	0.22
26	0.32
27	0.22
28	0.50
29	0.45
30	0.24

ตาราง 14 (ต่อ)

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
31	0.32
32	0.24
33	0.31
34	0.32
35	0.36
36	0.31
37	0.34
38	0.22
39	0.31
40	0.44

ค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับ เท่ากับ 0.82

ภาคผนวก ค.

หนังสือขอความร่วมมือเพื่อใช้ในการวิจัย

โรงเรียนวิจิตรศึกษา ใน-
118/4
27/10/2550
01.00
<i>[Signature]</i>

ที่ ศธ 0519.12/1883

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

จ) กุมภาพันธ์ 2550

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน อาจารย์ใหญ่โรงเรียนวิจิตรศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ฯ

เนื่องด้วย ร้อยตรีวิษณุรักษ์ ขันทองทิพย์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความรู้และเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวของครูระดับมัธยมศึกษา” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์นันทนา วงษ์อินทร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยโดยขอให้คณะครูอาจารย์ทุกท่านทุกระดับ ทั้งฝ่ายบริหาร ฝ่ายปฏิบัติการสอนและฝ่ายสนับสนุนการสอนทำแบบทดสอบเรื่องความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวของครูระดับมัธยมศึกษาและทำแบบสอบถามเรื่องเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวของครูระดับมัธยมศึกษา ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2550

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ ร้อยตรีวิษณุรักษ์ ขันทองทิพย์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรวุฒิ ปัดไธสง)

รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนาระบบและบุคคล

รักษาราชการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต มือถือ 086-550-6005

ที่ ศธ 0519.12/2175

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๒๘ กุมภาพันธ์ 2550

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนพิบูลวิทยาลัย

เนื่องด้วย ร้อยตรีวิษณุรักษ์ ขันทองทิพย์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความรู้และเจตคติของการเป็นครูแนะแนวของครูมัธยม” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์นันทนา วงษ์อินทร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัยโดยขอให้ครูอาจารย์ทุกส่วนงาน ทำแบบทดสอบเรื่องความรู้ของการเป็นครูแนะแนวของครูมัธยมและแบบสอบถามเรื่องเจตคติของการเป็นครูแนะแนวของครูมัธยม ในระหว่างเดือนมีนาคม 2550

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ ร้อยตรีวิษณุรักษ์ ขันทองทิพย์ ได้ทำการเก็บข้อมูลซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรวุฒิ ปัดไรสง)

รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนาระบบและบุคคล
รักษาราชการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต มือถือ 086-550-6005

ที่ ศธ 0519.12/๑176

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๑๘ กุมภาพันธ์ 2550

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนพระนารายณ์

เนื่องด้วย ร้อยตรีวิษณุรักษ์ ขันทองทิพย์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความรู้และเจตคติของการเป็นครูแนะแนวของครูมัธยม” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์นันทนา วงษ์อินทร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้ครูอาจารย์ทุกส่วนงาน ทำแบบทดสอบเรื่องความรู้ของการเป็นครูแนะแนวของครูมัธยมและแบบสอบถามเรื่องเจตคติของการเป็นครูแนะแนวของครูมัธยม ในระหว่างเดือนมีนาคม 2550

จึงเรียนมาเพื่อขอบความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ ร้อยตรีวิษณุรักษ์ ขันทองทิพย์ ได้ทำการเก็บข้อมูลซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรสุดิ ปัดไธสง)

รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนาระบบและบุคคล
รักษาราชการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต มือถือ 086-550-6005

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5646 , 5731

ที่ ศธ 0519.12/ 18๖๑ วันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ 2550

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เชิญผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

 เนื่องด้วย ร้อยตรีวิษณุรักษ์ ขันทองทิพย์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความรู้และเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวของครูระดับมัธยมศึกษา” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์นันทนา วงษ์อินทร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์มณฑิรา จารูเพ็ง และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามเจตคติและแบบทดสอบความรู้การเป็นครูแนะแนวของครูมัธยม

 จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ ร้อยตรีวิษณุรักษ์ ขันทองทิพย์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรวุฒิ ปัดไธสง)

รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนาระบบและบุคคล
รักษาราชการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ 0519.12/ 1 ๙๖ 3

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๒๒ กุมภาพันธ์ 2550

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

เนื่องด้วย ร้อยตรีวิษณุรักษ์ ขันทองทิพย์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความรู้และเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวของครูระดับมัธยมศึกษา” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์นันทนา วงษ์อินทร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์ธัชวรรณ หงษ์นาค เป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบแบบสอบถามเจตคติและแบบทดสอบความรู้การเป็นครูแนะแนวของครูมัธยม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ ร้อยตรีวิษณุรักษ์ ขันทองทิพย์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรสุติ ปัดไธสง)

รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนาระบบและบุคคล

รักษาราชการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 036-420-393 มือถือ 086-550-6005

ภาคผนวก ง.

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม

1. ผศ. พรหมธิดา แสนคำเครือ อาจารย์ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ดร. มณฑิรา จารุเพ็ง อาจารย์ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์รัชชวรรณ หงส์นาค อาจารย์ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	ร้อยตรี วิษณุรักษ์ ชันทองทิพย์
วันเดือนปีเกิด	วันที่ 26 เดือน มิถุนายน พ.ศ.2520
สถานที่เกิด	อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	140 ถนนราชดำเนิน ตำบลท่าหิน อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี รหัสไปรษณีย์ 15000
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	ครู.ผกร.กศ.รร.สพศ.ศสพ.
สถานที่ทำงานในปัจจุบัน	โรงเรียนสงครามพิเศษ ศูนย์สงครามพิเศษ อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2535	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ ฯ จังหวัดลพบุรี
พ.ศ.2538	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนพิบูลวิทยาลัย จังหวัดลพบุรี
พ.ศ.2542	ปริญญาตรี ศึกษาศาสตร์บัณฑิต (จิตวิทยาและการแนะแนว) เกียรตินิยมอันดับ 2 จากมหาวิทยาลัยศิลปากร จังหวัดนครปฐม
พ.ศ.2549	ปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการแนะแนว) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร